Η ΟΔΟΣ

«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή». (Ἰωάν. 14,6)

□ET□A□□□□□□□ □□□□□Δ□□ □□□□Δ□□□□ Δ□Δ□□□□
□□Δ□□□ □□□□□ □□□□□Π□□□Ω□ □□Δ□□
Δ□□□□□□□□□ ΔΩ□□□□

□□□□□ 31

□□□□ 9□ • 2014

□□Π□□□□□□□□
□□□Ω□□□□□
□□□□□□□□□
Δ□□□□□□□□□

ΠΕΡΙ ΤΑΠΕΙΝΩΣΕΩΣ
ΑΒΒΑ ΙΣΑΑΚ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ

Ὅπως ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ πλησιάζει τόν ταπεινόφρονα, ἔτσι στόν ὑπερήφανο ἔρχονται ὀδυνηρές περιστάσεις. Οἱ ὀφθαλμοί τοῦ Κυρίου εἶναι στούς ταπεινόφρονες, γιά νά τούς κάνει νά εὐφραίνονται, στούς ὑπερήφανους ὅμως ἐναντιώνεται, γιά νά τούς ταπεινώσει. Ὁ ταπεινός δέχεται συνεχῶς τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ ὁ σκληρόκαρδος καί ὀλιγόπιστος βρίσκει στό δρόμο του συναπαντήματα φοβερά. Ταπείνωσε τόν ἑαυτό σου γιά ὅλες τίς δωρεές πού δέχθηκες ἀπό τόν Θεό, μπροστά σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους, καί θά δοξαστεῖς πιό πολύ παρά οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Νά προλαβαίνεις καί νά χαιρετᾶς ὅλους τούς ἀνθρώπους, καί νά ὑποκλίνεσαι μπροστά τους, καί ἔτσι θά τιμηθεῖς πιό πολύ παρά αὐτοί πού προσφέρουν ὡς δῶρο χρυσάφι καθαρό.

Ἐξευτέλισε τόν ἁμαρτωλό ἑαυτό σου, καί θά δεῖς μέσα σου τήν δόξα τοῦ Θεοῦ. Γιατί ὅπου βλαστάνει ἡ ταπείνωση, ἐκεῖ ἀφθονεῖ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ. Ἐάν ἀγωνισθεῖς νά ἐξευτελιστεῖς φανερά ἀπό τούς ἀνθρώπους, γιά νά ἐξαλείψεις τήν ὑπερηφάνειά σου καί τόν ἐγωισμό σου, ὁ Θεός θά σέ κάνει νά δοξαστεῖς. Ἐάν ὅμως ταπεινώνεσαι μέσα στήν καρδιά σου, χωρίς νά σέ βλέπουν οἱ ἄλλοι, τότε ὁ Θεός φανερώνει τή δόξα Του στήν καρδιά σου. Ὅταν ἔχεις μεγάλα ἀξιώματα ἤ χαρίσματα, νά γίνεις εὐκαταφρόνητος, γιά νά μήν ὑψηλοφρονήσεις καί χάσεις τή χάρη τοῦ Θεοῦ, ὅταν πάλι βλέπεις ὅτι εἶσαι πολύ μικρός καί ἀδύναμος πνευματικά, μήν κάνεις τόν σπουδαῖο. Νά δέχεσαι μέ προθυμία τήν καταφρόνια τῶν ἀνθρώπων, καί θά γεμίσεις ἀπό τήν τιμή τοῦ Θεοῦ. Δέ βλέπεις μέσα σου τά πολλαπλά τραύματα τῆς ἁμαρτίας σου καί ζητᾶς νά σέ

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Ὁ σύγχρονος πολιτισμός εἶναι δομημένος πάνω στόν ἐγωισμό καί στόν ἀτομοκεντρισμό. Οἱ ἄνθρωποι δέν λειτουργοῦν ὡς πρόσωπα ἀλλά ὡς ἄτομα, δέν εἶναι στό 'ἐμεῖς' ἀλλά στό 'ἐγώ'.

Τό περιοδικό αὐτό εἶναι ἀφιερωμένο στό πάθος τοῦ ἐγωισμοῦ καί στήν ἀρετή τῆς ταπείνωσης.

Ὁ ἐγωιστής φτιάχνει ἕνα ἄγαλμα τοῦ ἑαυτοῦ του καί τό προσκυνᾶ. Αὐτό τό ψεύτικο αὐτοείδωλο, κατά τή χριστιανική ἠθική, εἶναι ἀνάγκη νά γκρεμισθεῖ.

Ὁ ἐγωιστής, πού ἐπικεντρώνεται στόν ἑαυτό του καί θεωρεῖ ὅτι οἱ ἄλλοι πρέπει νά κινοῦνται γύρω του, εἶναι ἄνθρωπος ἀνώριμος καί ἐπιπόλαιος.

Ὁ ἐγωιστής μιλᾶ ὑπεροπτικά, περπατᾶ κορδωμένος, κινεῖ τό χέρι ἐπιτιμητικά καί συμπεριφέρεται στούς συνεργάτες του αὐταρχικά.

Ὁ ἐγωιστής μέ τήν ἐγωπάθειά του ἀκόμα καί γιά μικροπράγματα ἐκνευρίζεται καί δημιουργεῖ ἐχθρούς, ἐνῶ ὁ ταπεινός μέ τήν ταπεινή ἰδέα πού ἔχει γιά τόν ἑαυτό του δείχνει ὑπομονή σέ κάθε ἀντιπαράθεση καί ἀποφεύγει τίς ἐχθρότητες καί τά μαλώματα.

Ὁ ταπεινός ἔχει ταπεινή εἰκόνα γιά τόν ἑαυτό του καί ἐμπιστεύεται τή ζωή του στόν Θεό καί δέν καταρρακώνεται, ὅταν τόν ὑποτιμοῦν οἱ ἄλλοι ἤ ἔχει κάποιες ἀποτυχίες.

Ὁ ταπεινός γνωρίζει τή μικρότητά του καί ὅλα τά ἀποδίδει στόν Θεό. Ἄν τόν ἐπαινέσουν γιά κάτι πού ἔκανε ἤ γιά περιουσία πού ἀπέκτησε, ἀντιδρᾶ καί τά ἀποδίδει στόν Θεό.

Ὁ ταπεινός γνωρίζει ὅτι στό σύμπαν εἶναι μία ἀπειροελάχιστη κουκίδα καί ἀξίζει μόνον ἐφόσον εἶναι μέλος τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ ταπεινός χαίρεται μέ τίς καλύτερες ἐπιδόσεις τῶν ἄλλων, βοηθᾶ κρυφά τόν πονεμένο συνάνθρωπό του, ἀποκρύβει τόν πνευματικό του ἀγώνα καί δέν ὑποτιμᾶ κανέναν.

Ὁ ἐγωιστής εἶναι πνευματικά ἄρρωστος, ἐνῶ ὁ ταπεινός εἶναι ὁ ὑγιής ἄνθρωπος, ὅπως τόν θέλει ὁ Θεός.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ταπεινοφροσύνη καί ταπείνωση στήν Καινή Διαθήκη, *Πρωτ. Ἰωάννου Σκιαδαρέση,* σελ. 3

Ἡ ταπείνωση κατά τόν Ἅγιο Κοσμᾶ τόν Αἰτωλό, *Π. Βασιλείου Καλλιακμάνη,* σελ. 6

Ἡ ταπείνωση: Θεμέλιο τῶν ἀρετῶν κατά τούς ἱερούς κανόνες, *Ἀριστοφάνη Ζαμπακίδη,* σελ. 9

Ὁ ἐγωισμός, τό ἐγώ καί τό ἐμεῖς στήν οἰκογένεια, *Πρωτοπρ. Νεκταρίου Κάνια,* σελ. 12

Ὁ ἐγωισμός, *Ἀρχιμ. Μαξίμου Παναγιώτου,* σελ. 14

Μήνυμα ἐπί τῇ ἑορτῇ τῆς Ἰνδίκτου, σελ. 19

Πατριαρχική Ἀπόδειξις ἐπί τοῖς Χριστουγέννοις, σελ. 20

Χριστουγεννιάτικο μήνυμα Μητροπολίτου Ρόδου κ. Κυρίλλου, σελ. 22

Πῶς συμμετέχει ἡ φύση στή λατρεία τῆς Ἐκκλησίας, *Παρασκευῆς Μαντικοῦ,* σελ. 23

Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου κ. Κυρίλλου ἐπί τῇ πανηγύρει τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ, σελ. 26

Εἰδήσεις Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, σελ. 30

Εἰδήσεις Ἱερᾶς Μητροπόλεως, σελ. 32

Ἱεροψαλτικά Νέα, σελ. 39

Ἀπόψεις καί Σχόλια, *Ἀρχιμ. Μαξίμου Παναγιώτου,* σελ. 40

Η ΟΔΟΣ

Κωδικός ἐντύπου ISSN 1790-6733

[illegible]
[illegible]
[illegible]: 22410 34300
Fax: 22410 73480
Internet: www.imr.gr
e-mail: imrodou@imr.gr
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]. 210-9217513,
Fax: 210-9237033
www.eptalofos.gr
e-mail: info@eptalofos.gr

τιμήσουν; Ἀπόφυγε τίς τιμές τῶν ἀνθρώπων, γιά νά σέ τιμήσει ὁ Θεός, καί μήν ἀγαπήσεις τίς τιμές, γιά νά μήν ἀτιμασθεῖς. Ὅποιος κυνηγάει τήν τιμή, αὐτή φεύγει ἀπό μπροστά του, καί ὅποιος τήν ἀποφεύγει, ἡ τιμή θά τόν κυνηγήσει καί θά γίνει κήρυκας τῆς ταπείνωσής του σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους. Ἐάν καταφρονεῖς τόν ἑαυτό σου, ὅτι τίποτε δέν εἶσαι χωρίς τή χάρη τοῦ Θεοῦ, γιά νά μήν τιμηθεῖς ἀπό τούς ἀνθρώπους, θά σέ φανερώσει γιά τήν ταπείνωση σου. Ἐάν ἀπό ἀληθινή ταπείνωση κατηγορήσεις τόν ἑαυτό σου, θά ἐπιτρέψει ὁ Θεός σέ ὅλα τά κτίσματά του νά σέ ἐπαινέσουν. Καί θά ἀνοίξει μπροστά σου ἡ πόρτα τῆς δόξας τοῦ Πλαστουργοῦ σου, καί θά σέ ἐπαινέσουν, διότι ἔγινες στήν πραγματικότητα κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ.

Ποιός ἔχει δεῖ ἄνθρωπο πού νά λάμπει μέ τίς ἀρετές του, ἀλλά νά φαίνεται εὐκαταφρόνητος στούς ἀνθρώπους; Πού ἡ ζωή του νά εἶναι φωτεινή καί νά εἶναι σοφός στή γνώση, ἀλλά νά ἔχει ταπεινό φρόνημα; Μακάριος εἶναι ὅποιος κατά Θεόν ταπεινώνει τόν ἑαυτό του σέ ὅλες τίς περιστάσεις καί μπροστά σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους, γιατί αὐτός θά δοξαστεῖ γιατί ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος, πού ταπεινώνει τόν ἑαυτό του καί τόν μικραίνει, ἀπό τόν Θεό δοξάζεται. Καί ἄν κανείς ὑπομένει καί πείνα καί δίψα γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ὅπως οἱ Ἀπόστολοι καί οἱ Μάρτυρες, θά τόν μεθύσει ὁ Θεός μέ τά ἐπουράνια ἀγαθά του. Καί ὅποιος δέν ἔχει νά ντυθεῖ γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, τόν ντύνει ὁ Θεός μέ τή στολή τῆς ἀφθαρσίας καί τῆς δόξας. Καί ὅποιος ζεῖ στή φτώχεια γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεός τόν παρηγορεῖ μέ τόν ἀληθινό του πλοῦτο. Ταπείνωσε τόν ἑαυτό σου γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ὅπως ὁ Κύριος καί οἱ Ἅγιοι, καί χωρίς νά τό καταλάβεις θά δοξαστεῖς πολύ σέ ὅλη σου τή ζωή. Νά θεωρεῖς τόν ἑαυτό σου ἁμαρτωλό, γιά νά εἶναι δίκαιη ὅλη ἡ ζωή σου. Μή φανερώνεις τή σοφία σου, γιά νά μήν ὑψηλοφρονήσεις, καί μή κάνεις τό σοφό, ἐνῶ εἶσαι ἀμαθής. Καί ἐάν τόν ἀφελῆ καί τόν ἀμαθῆ ἡ ταπείνωσή του τόν ὑψώνει, πόσης ἄραγε τιμῆς θά γίνει πρόξενος (ἡ ταπείνωση) γιά τούς μεγάλους καί σπουδαίους ἀνθρώπους; ■

Ταπεινοφροσύνη καί ταπείνωση στήν Ἁγία Γραφή

Πρωτοπρ. Ἰωάννου Σκιαδαρέση
Ἀν. Καθηγητῆ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Ἡ ταπεινοφροσύνη καί ἡ ταπείνωση εἶναι κορυφαῖες ἀρετές τοῦ ἀνθρώπου καί ἰδιαίτερα ἡμῶν τῶν χριστιανῶν. Εἶναι τό ἀντίθετο φρόνημα καί βίωμα ἀπό ἐκεῖνο τῆς ἔπαρσης καί τῆς ματαιοδοξίας. Καί ἄν ἡ ἔπαρση καί ὁ ἐγωϊσμός κρατοῦν τόν ἄνθρωπο αἰχμάλωτο καί τόν καταδυναστεύουν στόν ἴδιο του τόν ἑαυτό, ἡ ταπεινοφροσύνη καί ἡ ταπείνωση τόν ἐλευθερώνουν καί τόν ἀποδεσμεύουν ἀπό τά ἀρνητικά περιχαρακώματα τοῦ ἐγωϊσμοῦ, τῆς αὐτάρκειας καί τῆς αὐτοπεποίθησης.

Ι. Ἡ ταπεινοφροσύνη στήν Π. Διαθήκη

Ἡ Παλαιά Διαθήκη ἀποτελεῖ καλή σχολή ταπεινοφροσύνης. Διδάσκει τήν ἠπιότητα καί τό χαμήλωμα τοῦ χαρακτῆρα. Τήν υἱική ἐξάρτηση ἀπό τόν Θεό καί τήν ἄρνηση τῆς ὑπερηφάνειας ἔναντι τοῦ Θεοῦ καί τοῦ συνανθρώπου.

Πιό συγκεκριμένα ἡ Π. Διαθήκη μᾶς δείχνει ὅτι κάθε φορά πού ὁ ἄνθρωπος ἀρνεῖται συλλογικά ἤ ἀτομικά, τήν υἱική του σχέση μέ τόν Παντοδύναμο Θεό καί τοποθετεῖται ἔναντί του μέ αἴσθημα αὐτάρκειας καί πληρότητας, συνειδητοποιεῖ, γρήγορα ἀλλά καί ἐπώδυνα, τήν ἀδυναμία του νά κρατηθεῖ στά πόδια του μόνος του. Νοιώθει φτωχός καί συντετριμμένος. Καί τό ἐξατομικεύει αὐτό στούς ἄφθονους Ψαλμούς ταπεινοφροσύνης καί μετανοίας ἤ στίς προσευχές πού γράφει (βλ. λ.χ. τή φράση τοῦ γνωστοῦ 50οῦ Ψαλμοῦ μετανοίας *«καρδίαν συντετριμμένην καί τεταπεινωμένην ὁ Θεός οὐκ ἐξουθενώσει»*[1], φράση πού εἶπε ὁ Δαβίδ μετά τόν ἔλεγχό του ἀπό τόν προφήτη Νάθαν. Βλ. ἐπίσης τήν ἐν ταπεινώσει ὁμολογία τοῦ 24ου Ψαλμοῦ *«ἴδε τήν ταπείνωσίν μου καί τόν κόπον μου καί ἄφες πάσας τάς ἁμαρτίας μου»*[2]). Στούς Ψαλμούς αὐτούς ὁ ἄνθρωπος ἐξαρτᾶ ἐξ ὁλοκλήρου τήν ὕπαρξή του ἀπό τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Πάντα ὅμως τό βιώνει αὐτό ὕστερα ἀπό μιά ἐπώδυνη περιπέτεια.

Πρότυπο ταπεινοφροσύνης στήν Π. Διαθήκη εἶναι ὅλες οἱ μεγάλες προσωπικότητες τοῦ Ἰσραήλ. Ὁ Μέγας Μωϋσῆς, πού, κατά τό βιβλίο τῶν Ἀριθμῶν, ἦταν *«πραΰς σφόδρα παρά πάντας τούς ἀνθρώπους τούς ὄντας ἐπί τῆς γῆς»*[3]. Ὁ προφήτης Δαβίδ, ὁ ποιητής τῶν περισσοτέρων Ψαλμῶν μετανοίας, οἱ μεγάλοι καί οἱ μικροί προφῆτες, ὁ βασιλιάς Μανασσῆς καί πολλοί ἐπώνυμοι, πού δέν μποροῦμε νά ἀναφέρουμε ἐδῶ τά ὀνόματά τους. Ὅλοι αὐτοί ζητοῦσαν μόνιμα ἤ ζητοῦσαν ἀπό κάποια στιγμή καί ἐντεῦθεν ἀπό τόν Θεό νά τούς δίδει ταπεινό φρόνημα. Νά μή ἐπιτρέψει τήν μεγαλαυχία. Νά τούς δίδει τή δωρεά τῆς πτωχείας[4], ἡ ὁποία, σημειωθήτω, ἀπό τούς χρόνους τοῦ προφήτη Σοφονία ἔχασε κυρίως τό κοινωνικό περιεχόμενο τῆς οἰκονομικῆς ἔνδειας καί προσέλαβε περισσότερο τήν ἔννοια τῆς ταπεινοφροσύνης, τοῦ ταπεινοῦ δηλαδή φρονήματος ἔναντι τοῦ Θεοῦ ἀλλά καί τοῦ ἄλλου ἀνθρώπου.

Ὑπενθυμίζουμε, λόγω ἐλείψεως χώρου γιά περαιτέρω ἀναφορά στή σπουδαία θέση πού ἡ ταπείνωση κατέχει στήν πνευματικότητα τῆς Π. Διαθήκης, μιά ἀπό τίς κορυφαῖες ρήσεις της γιά τήν ταπεινοφροσύνη. Εἶναι ὁ λόγος τοῦ βιβλίου τοῦ Σειράχ[5] *«ὅσῳ μέγας εἶ, τοσούτῳ ταπεινοῦ σεαυτόν καί ἔναντι Κυρίου εὑρήσεις χάριν»*. Λόγος πού συμπυκνώνει τήν κύρια προϋπόθεση πού πρέπει νά διαθέτει ὁ ἄνθρωπος γιά τή σωτηρία του, ἀλλά καί γιά τήν κοινωνική του ζωή.

ΙΙ. Ἡ ταπείνωση στήν Κ. Διαθήκη

α. Ὁ Χριστός ἐνσαρκωτής καί κήρυκας τῆς ταπεινοφροσύνης.

Κατ' ἐξοχήν ὅμως σχολεῖο ταπεινοφροσύνης εἶναι ἡ Καινή Διαθήκη. Ἀρκεῖ νά ἔχει κανείς πνεῦμα μαθητείας καί νά παιδαγωγηθεῖ ἀπό τή διδασκαλία της. Καί ἐπιβάλλεται νά μαθητεύει ὁ ἄνθρωπος στήν Κ. Διαθήκη, γιατί αὐτή προβάλλει τό πρόσωπο, τό ἔργο καί τό λόγο τοῦ ἐνσαρκωτῆ τῆς ταπείνωσης, τοῦ Χριστοῦ, τοῦ πράου καί ταπεινοῦ *«τῇ καρδίᾳ»*[6] διδασκάλου καί σωτῆρα.

Στήν Κ. Διαθήκη δέν ἀκούει κανείς μόνο λόγο περί ταπεινώσεως, ὅπως συνέβαινε στήν Παλαιά, ἀλλά βλέπει τόν ἴδιο τόν Λόγο τοῦ Θεοῦ νά σαρκώνεται καί νά δίνει μαθήματα ἄκρας ταπείνωσης. Σ' αὐτήν κυριαρχεῖ ὄντως ὁ ταπεινός Μεσσίας Χρι-

στός, πού εἶναι τό ὑπόδειγμα τῆς ταπείνωσης: Γεννιέται στό σπήλαιο ἀπό μιά ταπεινή παρθένα-δούλη[7] Κυρίου, φασκιώνεται σέ σπάργανα[8] ὡς ἕνας κοινός θνητός, διώκεται ἀπό τίς πρῶτες στιγμές τῆς ζωῆς του[9] ὡς ἀνεπιθύμητος, τίθεται ὑπό ἀνθρώπινη κηδεμονία[10] ὡς ἀδύναμος ἄνθρωπος πού ἔχει ἀνάγκη προστασίας. Ἀπό τήν πρώτη του κι ὅλας ἐμφάνιση δέν θαμπώνει καί δέν ποζάρει θριαμβευτικά. Εἶναι Μεσσίας πού ἔρχεται ὄχι μέ σκῆπτρο ἐξουσίας, ἀλλά μέ Σταυρό διακονίας[11]. Εἶναι ὁ *«ἄρχοντας εἰρήνης»*[12] πού ἀποδέχεται ἑκούσια τήν ὁδό τῆς ταπείνωσης.

Κι ἀργότερα στό κήρυγμά του μακαρίζει τούς ταπεινούς «τῇ καρδίᾳ»[13]. Καλεῖ τούς ἀνθρώπους νά γίνουν σάν τά μικρά παιδιά, πού νιώθουν ἀπόλυτα ἐξαρτημένα ἀπό τόν πατέρα τους καί δέν στηρίζονται στούς ἑαυτούς τους[14]. Ἀποστρέφεται τήν κοσμική ὑπερηφάνεια[15] καί τόν φαρισαϊκό κομπασμό[16]. Ἀπορρίπτει τούς ὑψηλόφρονες λογισμούς. Δέν δικαιώνει τούς ἤδη «φτασμένους» τάχα ἁγίους, σάν τόν γνωστό Φαρισαῖο τῆς παραβολῆς.

Καί στήν καθημερινή του βιωτή συναναστρέφεται φτωχούς καί κατατρεγμένους[17]. Προσδέχεται καί συντρώγει μέ ἁμαρτωλούς[18] πού μέ ταπείνωση μετανοοῦν, συναισθανόμενοι τήν πτωχεία τους. Γενικά ἀνοίγει ἐλπίδες σωτηρίας σέ ὅσους δέν κατέχονται ἀπό ἀλαζονεία καί αὐτάρκεια.

Κυρίως ὅμως λάμπει ἡ ταπείνωση τοῦ Χριστοῦ στό πάθος, στό ὁποῖο προσῆλθε *«πραΰς καί ἐπιβεβηκώς ἐπί ὄνον καί ἐπί πῶλον υἱόν ὑποζυγίου»*[19]. Καί δέν ἦταν μόνο ἡ εἴσοδός του στά Ἱεροσόλυμα ταπεινή ἤ τό πλύσιμο τῶν ποδῶν[20] τῶν μαθητῶν του ταπείνωση. Δέν ἦταν μόνο ἡ ὅλη του στάση κατά τίς ὧρες τοῦ πάθους ταπείνωση (τό ὅτι καταδέχθηκε κολαφισμούς[21], ραπίσματα[22] καί ποικίλους ἐξευτελισμούς), ἀλλά ἡ κορύφωση τῆς ταπείνωσης ἦλθε τήν ὥρα τοῦ Σταυροῦ, τόν ὁποῖο ὑπέστη ἑκουσίως γιά χάρη τοῦ ἀνθρώπου.

Αὐτή ἡ ταπείνωση γίνεται κατανοητή μόνο ὡς ταπείνωση τῆς θείας ἀγάπης[23], ὡς ταπείνωση πού μποροῦσε νά δείξει μόνο ὁ Θεός. Μένει ἀπρόσιτη καί ἀκατανόητη σέ κάθε ἄλλη ἀνθρώπινη προσέγγιση. Αὐτήν τήν ταπείνωση, ὡς ὁδό ἀρίστη, ὑπέδειξε καί σέ μᾶς ὁ Χριστός.

β. Οἱ Ἀπόστολοι καί οἱ ἅγιοι τῆς Κ. Διαθήκης ἐφαρμοστές καί κήρυκες τῆς ἐντολῆς τῆς ταπείνωσης.

Γιά νά ἐφαρμόσει ὅμως κανείς τήν ταπείνωση τοῦ Χριστοῦ πρέπει νά ἔχει ἐνστερνισθεῖ τήν θεία ἀγάπη. Καί οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ ἐφάρμοσαν τήν ἐντολή τῆς ταπείνωσης, ἀκριβῶς γιατί εἶχαν ἐνστερνισθεῖ τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Αὐτή πού δέν γνωρίζει ὅρια. Πού μένει στούς ἀμύητους ἐντελῶς ἀπρόσιτη. Πού ὅμως ἱκανώνει τόν ἄνθρωπο νά φέρεται ὡς ἅγιος.

Γι' αὐτό καί οἱ Ἀπόστολοι κλήθηκαν νά διακονήσουν τούς ἀνθρώπους, μιμούμενοι τόν Διδάσκαλό τους, ὅπως ζήτησε ἀπό τόν Πατέρα στήν ἀρχιερατική του Προσευχή[24]. Τούς διακόνησαν ὡς δοῦλοι τοῦ Θεοῦ, πού ὅ,τι εἶχαν, πίστευαν ὅτι τό εἶχαν λάβει ἀπό τόν Θεό[25], ὡς δοῦλοι χωρίς ἀξία[26], ὡς περιφρονημένοι ἀπό τούς ἀνθρώπους[27], ὡς «μηδέν ἔχοντες»[28], ὡς «μωροί»[29], ὡς «ἀσθενεῖς»[30] ὡς «ὀστράκινα σκεύη[31]», ὡς «περικαθάρματα τοῦ κόσμου»[32].

Οἱ Ἀπόστολοι κάλεσαν τούς ἀνθρώπους νά ἀκολουθήσουν τό δρόμο τῆς ταπεινοφροσύνης, τόν ὁποῖο τούς ὑπέδειξαν. Ἔτσι ὁ δέσμιος Παῦλος τούς παρακαλεῖ νά πολιτευθοῦν «μετά πάσης ταπεινοφροσύνης καί πραΰτητος, μετά μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν τήν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης[33]». Ὁ Πέτρος συνιστᾶ στούς νεώτερους νά ὑποτάσσονται στούς πρεσβύτερους καί σέ ὅλους νά ἐγκολπωθοῦν τήν ταπεινοφροσύνη διότι *«ὁ Θεός ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δέ δίδωσι χάριν»*[34]. Ὁ Ἰάκωβος ὁμοίως προσθέτοντας ὅτι *«πρέπει οἱ ἄνθρωποι στόν Θεό νά ὑποτάσσονται καί νά ἀντιστέκονται στό διάβολο»*[35]. Ὅπως εἶναι φανερό τήν ὑποταγή αὐτή ἀπαιτοῦν οἱ Ἀπόστολοι ἀπό τούς χριστιανούς, πού ἔχουν ταπεινό φρόνημα. Σ' αὐτούς τούς ταπεινούς θά δοξάζεται ὁ Θεός[36].

Αὐτούς ὅμως τούς ταπεινούς θά δοξάσει καί ὁ Θεός πλουσιοπάροχα. Ὁ πιστός, πού γίνεται κοινωνός τῶν παθημάτων τοῦ Χριστοῦ, θά γίνει καί κοινωνός τῆς δόξας αὐτοῦ[37].

γ. Ἡ ἀνταπόκριση τοῦ ἀνθρώπου στήν πρόσκληση γιά ταπείνωση.

Ἡ ἀνταπόκριση στό κάλεσμα γιά ταπεινοφροσύνη καί ζωή ταπεινή δέν εἶναι ρόδινη. Ἡ κλήση γι' αὐτή τήν ἀνταπόκριση εἶναι ὄντως κάλεσμα σέ σταυρική πορεία. Σέ ζωή ἐναγκαλισμένη μέ τόν σταυρό. Καί ὁ πολύς κόσμος δέν ἀνταποκρίνεται σέ αὐτό τό κάλεσμα. Γιατί στοιχίζει σέ ὅλα τά ἐπίπεδα.

Στό σημεῖο αὐτό νά τονίσουμε τά ἐξῆς ἐντελῶς ἀπαραίτητα:

i. Ἡ ταπεινοφροσύνη ὡς φρόνημα καί ἡ ταπείνωση ὡς πράξη εἶναι ἡ μόνη προϋπόθεση, πού ἀνοίγει τόν ἄνθρωπο στή χάρη τοῦ Θεοῦ. Ἡ παραβολή τοῦ Τελώνη καί τοῦ Φαρισαίου μᾶς βεβαιώνει ὅτι μόνο ὁ ταπεινός ἐξασφαλίζει τή συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν του.

ii. Ἀλλά γιά νά μή πεῖ κανείς ὅτι ἡ συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν εἶναι μελλοντικό γεγονός, πού δέν τό γνωρίζουμε οὔτε μποροῦμε νά εἴμαστε βέβαιοι, θά πρέπει νά τονισθεῖ ἐδῶ ὅτι ἡ ταπείνωση ἐξασφαλίζει ἀπό τώρα πολύ θετικά προνόμια στούς πιστούς. Ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ καί ἡ δύναμή Του προτιμοῦν νά φανερώνονται, ὅπως λέει ὁ Παῦλος στούς Κορινθίους, καί ἐντός τῆς ἱστορίας, ἐδῶ καί τώρα, μέσῳ τῶν ταπεινῶν πού ὁ κόσμος περιφρονεῖ («*τό μωρόν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν καί τό ἀσθενές τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων*»[38]).

καί iii. Ἡ ταπείνωση εἶναι καρπός καί δωρεά τοῦ Πνεύματος καί ὄχι κεκτημένο τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου[39]. Στόν ἄνθρωπο τόν φυσικό, ἀπό τόν ὁποῖο ἀπουσιάζει «ὁ ἀρραβών τοῦ πνεύματος[40]» (=ἐγγύηση-προκαταβολή τοῦ πνεύματος) πού παρέχεται διά τοῦ βαπτίσματος), ἡ ταπείνωση, ὡς μίμηση τῆς ταπείνωσης τοῦ Χριστοῦ, εἶναι σαφῶς ξένη καί παράλογη ἀπαίτηση. Σέ μᾶς ὅμως τούς χριστιανούς, πού εἴμαστε ἐκλεκτοί «*τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπό καταβολῆς κόσμου*» εἶναι ἀπαίτηση φυσική καί «*φορτίο*» ἐλαφρύ[41].

Ἡ ταπείνωση λοιπόν προκαλεῖ τόν Θεό νά σκύψει ἐπάνω της μέ εὐμένεια. Ἀντίθετα ὅταν οἱ ἄνθρωποι, κατά τήν ὡραία διατύπωση τοῦ Γέροντα π. Γρηγορίου Δοχειαρίτου, ἔχουν «*σηκωμένο τό φρύδι περισσότερο ἀπό 'κεῖ πού τό ἔθεσε ὁ πλάστης*»[42], κλείνουν τούς διαύλους ἐπικοινωνίας. ■

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ψαλ. 50,19.
2. Ψαλ. 24,18.
3. Ἀριθ. 12,3
4. Σοφον. 2,3.
5. Σοφ. Σειρ. 3,18.
6. Μθ. 11,29.
7. Λκ. 1,38.
8. Λκ. 2,7.
9. Μθ. 2,7. 8.13 κ.λ.π.
10. Μθ. 2,13-23
11. Κατά τήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας τό πρῶτο κατασκεύασμα τοῦ μικροῦ Χριστοῦ, ὅταν βοηθοῦσε τόν Ἰωσήφ στό ξυλουργεῖο του, ἦταν ἕνας σταυρός.
12. Ἡσ. 9,5
13. Μθ. 5,4.
14. Μκ. 10,15. Μθ. 11,25. 18,3.
15. Μκ. 7,22.
16. Λκ. 18,10-14.
17. Μκ. 5,3. Λκ. 14,13.21 κ.ἀ.
18. Λκ. 15,1-2.
19. Μθ. 21,5.
20. Ἰω. 13,4-11.
21. Μκ. 26,67. Μθ. 14,65.
22. Μκ. 14,65. Ἰω. 18,22. 19,3.
23. Φιλ. 2,7.
24. Ἰω. 17,18.
25. Α΄ Κορ. 4,7.
26. Λκ. 17,10.
27. Α΄ Κορ. 4,3.
28. Α΄ Κορ. 6,10.
29. Α΄ Κορ. 1,25. 27.
30. Α΄ Κορ. 1,25.
31. Β΄ Κορ. 4,7.
32. Α΄ Κορ. 4,13.
33. Ἐφ. 4,2-3.
34. Α΄ Πέτρ. 5,5.
35. Ἰακ. 4,7.
36. Α΄ Πέτρ. 4,10 ἑξ.
37. Μθ. 23,12. Ρωμ. 8,17. Φιλ. 2,9 ἑξ. κ.λπ.
38. Α΄ Κορ. 1,25.
39. Γαλ. 5,22 ἑξ.
40. Β΄ Κορ. 5,5.
41. Μθ. 11,30.
42. «Μορφές πού γνώρισα νά ἀσκοῦνται στό σκάμμα τῆς Ἐκκλησίας», Ἱερά Μονή Δοχειαρίου Ἅγιον Ὄρος, Α΄ Ἔκδοση Σεπτέμβριος 2010, Ἱ. Μ. Δοχειαρίου, σ. 308, βλ. καί σσ. 176, 221, 283.

Ἡ ταπείνωση κατά τόν Ἅγιο Κοσμᾶ τόν Αἰτωλό

Π. Βασιλείου Ἰ. Καλλιακμάνη
Καθηγητῆ Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ.

1. Εἰσαγωγικά

Ἐντός τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου ἑορτάζουμε τό γεγονός τῆς θείας ἐνανθρώπησης. Ἐπίκεντρο τοῦ ἑορτασμοῦ τά Χριστούγεννα καί τά Θεοφάνεια, πού παλαιότερα ἀποτελοῦσαν ἑνιαία ἑορτή. Ὁ Χριστός, ἄν καί ἦταν Θεός, τά ἀπαρνήθηκε ὅλα· ἀπεκδύθηκε τή θεϊκή δόξα· ἔλαβε ὡς ἄνθρωπος μορφήν δούλου· ταπεινώθηκε καί σταυρώθηκε ἑκουσίως. Καί ὁ Θεός τόν ἀνέβασε πολύ ψηλά, χαρίζοντάς του τό «*ὑπέρ πᾶν ὄνομα*», ὅπως χαρακτηριστικά ἀναφέρει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος[1].

Τήν ἑκούσια αὐτή πορεία τοῦ Χριστοῦ, τῆς κατάβασης καί τῆς ἀνάβασης δηλαδή, καλοῦνται νά πορευθοῦν οἱ χριστιανοί ὅλων τῶν αἰώνων. Συνεπέστεροι στήν κενωτική ἀλλά καί ὑψοποιό αὐτή πορεία ἀποδεικνύονται οἱ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας, διότι ἡ ταπείνωση ἔλκει πάντοτε τή χάρη τοῦ Θεοῦ καί χαριτώνει τούς ἀνθρώπους.

2. Τό παράδειγμα τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ

Τό περασμένο ἔτος συμπληρώθηκαν τριακόσια χρόνια ἀπό τή γέννηση τοῦ μεγάλου διδασκάλου τοῦ γένους Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ (1714-1779), καί μέ ἀφορμή τό γεγονός αὐτό ἔγιναν σέ πολλά μέρη τῆς Ἑλλάδος λατρευτικές συνάξεις, συνέδρια, ἡμερίδες, τιμητικές ἐκδηλώσεις καί δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά γίνει εὐρύτερα γνωστός ὁ βίος του καί νά μελετηθοῦν οἱ Διδαχές του. Σέ ἐποχή πολιτισμικῆς, οἰκονομικῆς καί πνευματικῆς κρίσης ἡ ἐντρύφηση στή ζωή καί τή διδασκαλία τῶν ἁγίων μπορεῖ νά ἐμπνεύσει τή ζωή τῶν χριστιανῶν, σταθεροποιώντας καί ἐνισχύοντας τήν πίστη, καλλιεργώντας τήν ἀγάπη καί γεννώντας τήν ἐλπίδα.

Καταρχήν νά τονισθεῖ, ὅτι ὁ Πατροκοσμᾶς εἶχε γνήσιο ἐκκλησιαστικό φρόνημα, γνώριζε ἐμπειρικά, σέ ποιόν Θεό πίστευε καί ποιά Ἐκκλησία διακονοῦσε, ἐνῶ παράλληλα διέθετε εὐαίσθητη κοινωνική συνείδηση καί ὁμιλοῦσε ὡς ὑποψήφιος μάρτυρας. Ἡ βαθειά ταπείνωση κυριαρχοῦσε στή ζωή του. Θεωροῦσε τόν ἑαυτό του ἀνάξιο, ἁμαρτωλό, δοῦλο τοῦ Χριστοῦ, «*χειρότερο ἀπό ὅλο τόν κόσμο*». Ἀπευθυνόμενος πρός τούς ἀκροατές του λέει: «*Καί ὄχι μόνον δέν εἶμαι ἄξιος νά σᾶς διδάξω, ἀλλά μήτε τά ποδάρια νά σᾶς φιλήσω, διατί ὁ καθένας ἀπό λόγου σας εἶναι τιμιώτερος ἀπό ὅλον τόν κόσμον*». Καί συνεχίζει: «*Εἶμαι λοιπόν καί ἐγώ, ἀδελφοί μου, ἄνθρωπος ἁμαρτωλός, χειρότερος ἀπό ὅλον τόν κόσμον. Εἶμαι ὅμως δοῦλος τοῦ Κυρίου μου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐσταυρωμένου καί Θεοῦ. Ὄχι πώς εἶμαι ἐγώ ἄξιος νά εἶμαι δοῦλος τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά ὁ Χριστός μου μέ καταδέχεται διά τήν εὐσπλαχνίαν του*»[2]. Σέ μιά ἀπό τίς Διδαχές του ἀναφέρεται στή σύνδεση τῆς ταπείνωσης μέ τήν ἀγάπη καί λέει: «*Ὁ χριστιανός χρειάζεται δύο πτέρυγες διά νά πετάξη νά ὑπάγη εἰς τόν παράδεισον, τήν ταπείνωσιν καί τήν ἀγάπην*»[3].

Οἱ ταπείνωση καί ἡ ἀγάπη δέν νοοῦνται ἁπλῶς ὡς ἐξωτερικές ἀρετές, ἀλλά ἐκφράζουν ἐμπράκτως τό περιεχόμενο καί τήν οὐσία τῆς πίστεως. Ὁ ἄμεσος λόγος τοῦ λαϊκοῦ διδάχου προκαλοῦσε τό ἐνδιαφέρον τῶν ἀκροατῶν, μέ τούς ὁποίους συχνά ἀνέπτυσσε ζωντανή συζήτηση, γιά νά τούς διδάξει ἐμπειρικά: «*Ἐδῶ πῶς πηγαίνετε; Τήν ταπείνωσιν ἀγαπᾶτε ἤ τήν ὑπερηφάνειαν; Ὅστις ἀγαπᾶ τήν ταπείνωσιν, ἄς σηκωθῆ ἐπάνω νά μοῦ τό εἰπῆ, νά τόν εὐχηθῶ. Ἐγώ, ἅγιε τοῦ Θεοῦ, ἀγαπῶ τήν ταπείνωσιν. Ἔκβαλε τά φορέματά σου, ἐνδύσου πενιχρά φορέματα, καί γύριζε εἰς τήν ἀγοράν. Δέν τό κάμνεις; Ἐντρέπεσαι; Κάμε ἄλλο. Κόψε τό μισό σου μουστάκι καί ἔβγα εἰς τό παζάρι. Μήτε καί αὐτό τό κάμνεις; Δέν τό λέγω διά σένα μόνον, ἀλλά διά νά ἀκούσουν καί οἱ ἄλλοι· νά μή λέγετε ὅτι εἴσθε ταπεινοί. Μέ βλέπετε καί ἐμέ μέ αὐτά τά γένεια; Εἶνε γεμᾶτα ὑπερηφάνειαν, κι ὁ Θεός νά τήν ξερριζώσει ἀπό τήν καρδίαν μας*»[4].

3. Ἡ ἐσχατολογική προσδοκία καλλιεργεῖ τήν ταπείνωση

Ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς δέν αἰσθανόταν ὑπεροπτικά ἔναντι κανενός καί αὐτό ἀπορρέει ἀπό τήν ὀρθόδοξη χριστιανική αὐτοσυνειδησία του. Στίς Διδαχές του διαφαίνεται ἡ ἀνεστιότητα τῆς χριστιανικῆς του συνείδησης, ἀλλά καί ἡ ἔντονη ἀναμονή

τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐσχατολογική προσδοκία καθιστᾶ πιό ταπεινό τό χριστιανό, διότι δέν τόν ἀφήνει νά ἀπολυτοποιήσει τήν παρούσα ζωή καί νά ἐγκλωβιστεῖ στό ἐπίπεδο μιᾶς ἐγκόσμιας ἀθανασίας. Ὁ ἐγκλωβισμός αὐτός ἀποτελεῖ μόνιμο κίνδυνο για τούς χριστιανούς, κληρικούς καί λαϊκούς, οἱ ὁποῖοι ἀπολυτοποιώντας τά πράγματα τοῦ κόσμου σχετικοποιοῦν τήν αἰώνια ζωή. Ἐνῶ γιά τούς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ ἰσχύει τό ἀκριβῶς ἀντίθετο. Ὅσοι ἀπολυτοποιοῦν τά πράγματα τοῦ παρόντος κόσμου ρέπουν στόν φονταμενταλισμό, τόν φανατισμό καί τή μισαλλοδοξία. Ἐνῶ οἱ ἄλλοι προσεύχονται *«ὑπέρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου»* καί τῆς σωτηρίας ὅλων τῶν ἀνθρώπων.

4. Ὁ κίνδυνος τοῦ ἀτομικοῦ καί τοῦ συλλογικοῦ ἐγωισμοῦ

Ἔχει γραφεῖ καί λέγεται ἀπό ὁρισμένους, ὅτι ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς καλλιεργοῦσε τό φυλετικό μίσος ἐναντίον τῶν Ἑβραίων καί ἀπαξίωνε τά ἄλλα γλωσσικά ἰδιώματα ἔναντι τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας. Κι αὐτό τό στηρίζουν σέ κάποιες ἀποστροφές του πού ἀπαντοῦν στίς Διδαχές του καί στήν ἐπιμονή του γιά τήν ἵδρυση ἑλληνικῶν σχολείων. Ἀλλά αὐτές οἱ αἰτιάσεις δέν ἀντέχουν μπροστά στήν ἴδια τή διδασκαλία καί τή ζωή τοῦ Ἁγίου. Διότι παρά τήν ὀξεία κριτική πού ἀσκεῖ λ.χ. στούς Ἑβραίους, μιλάει μέ πόνο γι' αὐτούς: *«Τοῦτα διατί σᾶς τά εἶπα, Χριστιανοί μου; Ὄχι διά νά φονεύετε τούς Ἑβραίους καί νά τούς κατατρέχετε, ἀλλά νά τούς κλαίετε, πώς ἄφησαν τόν Θεόν καί ἐπῆγαν μέ τόν Διάβολον. Σᾶς τά εἶπα νά μετανοήσωμεν ἐμεῖς τώρα ὁπού ἔχωμεν καιρόν, διά νά μή τύχη καί μᾶς ὀργισθῆ ὁ Θεός καί μᾶς ἀφήση ἀπό τό χέρι του καί τό πάθωμεν καί ἐμεῖς ὡσάν τούς Ἑβραίους καί χειρότερα»*[5]. Τά κίνητρά του εἶναι καθαρά παιδαγωγικά καί δέν ὑποκρύπτουν κάποιο ἐθνικό ἐγωισμό καί ἀντισημιτισμό. Διδάσκει τήν ἀγάπη καί ὄχι τή μισαλλοδοξία. Πιστεύει παράλληλα καί κηρύττει τήν ἑνότητα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ὁ Πατροκοσμᾶς θεωρεῖ ὅλους τούς ἀνθρώπους παιδιά τοῦ Θεοῦ. Ὑπάρχει βέβαια ἡ διαφορά τῆς πίστεως, ἡ ὁποία δέν μπορεῖ νά γίνει αἰτία περιφρόνησης ἤ μίσους πρός τούς ἄλλους ἀνθρώπους. Νά τί λέγει ὁ ἴδιος: *«Καί ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ὅλος ὁ κόσμος ἀπό ἕνα πατέρα καί ἀπό μίαν μητέρα εἶναι καί κατά τοῦτο εἴμεσθεν ὅλοι ἀδελφοί, μόνον ἡ πίστις μᾶς χωρίζει»*[6]. Καί μέ ἀφορμή τήν παρουσία κάποιου γύφτου, διδάσκει, ὅτι ὁ γύφτος μπορεῖ νά εἶναι σέ ὑψηλότερη πνευματική κατάσταση ἀπό τούς χριστιανούς, ἐάν τηρεῖ τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Ἡ ταπεινή κοινωνική του καταγωγή δέν ἔχει ἰδιαίτερη σημασία. Ἡ διαφοροποίηση γίνεται μέ βάση τήν τήρηση ἤ μή τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ καί ὄχι μέ βάση τήν ἐθνοφυλετική καταγωγή. Ὅσο πιό πιστός καί καλλιεργημένος πνευματικά εἶναι ὁ χριστιανός, τόσο περισσότερο σέβεται τούς συνανθρώπους του ἀνεξάρτητα ἀπό τή φυλή ἤ τή θρησκείας τους. Ἄν αὐτό ἰσχύει γενικότερα, πολύ περισσότερο ἰσχύει γιά τούς ὁμοδόξους: *«Φυσικόν μας εἶναι νά ἀγαποῦμεν τούς ἀδελφούς μας, διατί εἴμαστε μιᾶς φύσεως, ἔχομε ἕνα βάπτισμα, μίαν πίστιν, τά Ἄχραντα Μυστήρια μεταλαμβάνομεν, ἕνα Παράδεισον ἐλπίζομεν νά ἀπολαύσωμεν»*[7].

Ὅσοι κατηγοροῦν τόν ἅγιο Κοσμᾶ ὡς ἐθνοφυλετιστή, διατείνονται ὅτι ἐκεῖνος ἔλεγε ὅτι ἡ Ἐκκλησία *«εἶναι ἑλληνική»*. Παραποιοῦν ἔτσι τούς λόγους του, γιά νά στηρίξουν τίς ἀναληθεῖς τους ἀπόψεις. Πουθενά δέν ἀναφέρεται κάτι σχετικό. Λέγεται ὅμως κάτι ἄλλο: *«Νά σπουδάζετε τά παιδιά σας νά μανθάνουν ἑλληνικά, διατί καί ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι εἰς τήν ἑλληνικήν καί ἄν δέν σπουδάξης εἰς τό ἑλληνικόν, ἀδελφέ μου, δέν ἠμπορεῖς νά καταλάβης ἐκεῖνα πού ὁμολογᾶ ἡ Ἐκκλησία μας»*[8]. Ἡ ἐπιμονή τοῦ Ἁγίου γιά τήν ἵδρυση ἑλληνικῶν σχολείων, ἀπέβλεπε πρωτίστως στήν πνευματική ἀναγέννηση τοῦ λαοῦ.

5. Ἡ ὑπερηφάνεια αἰτία τῆς πτώσεως τοῦ διαβόλου

Ἀναφερόμενος ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς στά ἀγγελικά τάγματα καί τήν πτώση τοῦ ἑωσφόρου, ἀξιοποιεῖ τή βιβλική διήγηση, γιά νά διδάξει στούς χριστιανούς τήν ταπείνωση. Τά ἐννέα τάγματα *«ἐταπεινώθηκαν καί ἔπεσαν καί ἐπροσκύνησαν τήν Ἁγία Τριάδα καί ἐστάθησαν εἰς τόν τόπον τους καί χαίρονται καί εὐφραίνονται πάντοτε ἐκείνην τήν δόξαν τήν θεϊκήν καί τήν βασιλείαν τήν οὐράνιον, ὁπού ποτέ δέν ἔχει τέλος»*[9]. Ἀπευθύνεται στή συνέχεια στούς ἀκροατές του λέγοντας: *«Ἀκούετε, ἀδελφοί μου, τί μέγα κακόν εἶναι ἡ ὑπερηφάνεια καί τί μέγα καλόν εἶναι ἡ ταπείνωσις, εἴδατε πώς ἡ κατηραμένη ἡ ὑπερηφάνεια ἐγκρέμνισε τούς δαίμονας ἀπό τήν ἀγγελικήν τάξιν καί πῶς ἡ εὐλογημένη ἡ ταπείνωσις ὕψωσε τούς ἀγγέλους εἰς τόν οὐρανόν. Διά τοῦτο ὅσον ἠμποροῦμεν νά φεύγωμεν τήν ὑπερηφάνειαν, διατί εἶναι πρώτη θυγατέρα τοῦ ἑωσφόρου Διαβόλου καί νά ἔχωμεν τήν*

ταπείνωσιν, διατί εἶναι ἀγγελική. Καί στοχασθῆτε τό: ὅταν ἰδοῦμεν καμμίαν φοράν κανένα ἄνδρα ἤ γυναῖκα, ὅπου νά εἶναι ταπεινοί, ἄν καί εἶναι ἄσχημοι, ἄρρωστοι, κίτερνοι, ἄν καί ἔχουν ξεσχισμένα φορέματα, μά ἔχοντας τήν ταπείνωσιν μᾶς φαίνονται ὡσάν ἄγγελοι, ὡσάν μάλαμα, μᾶς ἔρχεται ὁπού νά τούς βάλωμεν μέσα εἰς τήν καρδίαν μας. Καί πάλιν ὅταν ἰδοῦμεν κανέναν ἄνδρα ἤ γυναῖκα καί εἶναι ὑπερήφανοι καί λάμπουν ἀπό λαμπρά φορέματα καί ἀπό εἰδωλικά φτιασίδια καί στολούδια… καί εἶναι ἀδιάντροποι… μᾶς φαίνονται ὡσάν δαίμονες»[10].

Ἡ ἀναφορά τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ στούς δαίμονες ἴσως παραξενεύει τόν σύγχρονο ἄνθρωπο. Ἀλλά γιά τήν ἐκκλησιαστική παράδοση ὁ «ἀρχέκακος ὄφις», σύμβολο τοῦ ἐγωισμοῦ καί τῆς ὑπερηφάνειας, πλανᾶ σέ κάθε ἐποχή τούς ἀνθρώπους, ἀντιμάχεται καί μισεῖ τό καλό, γι’ αὐτό καί ἀποκαλεῖται *«μισόκαλος»*. Θέλει νά μένει ἀθέατος καί νά πείθει, ὅτι δέν ὑπάρχει. Ὅμως, ὁ καλός ἀγωνιστής, μπορεῖ νά γνωρίζει τίς κινήσεις τοῦ νοῦ καί τῆς καρδιᾶς του καί νά διαχωρίζει τίς θεῖες ἀπό τίς δαιμονικές ἐνέργειες.

6. Μνήμη θανάτου καί ταπείνωση

Γιά τήν καλλιέργεια τῆς ταπείνωσης μεγάλο ρόλο παίζει ἡ μνήμη τοῦ Ἅδη καί τοῦ θανάτου. Εἶναι χαρακτηριστική ἡ παραίνεση τοῦ Ἁγίου Σιλουανοῦ τοῦ Ἀθωνίτου: *«Κράτα τά νοῦ σου στόν Ἅδη καί μήν ἀπελπίζεσαι»*[11]. Ἡ ἔκφραση αὐτή κατανοεῖται στό πλαίσιο τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνα γιά τήν κατάλυση τῶν παθῶν τοῦ ἐγωϊσμοῦ, τῆς *«ὑφέρπουσας οἴησης»* καί τῆς ὑπερηφάνειας. Ὁ ἀγώνας αὐτός εἶναι δυσχερέστατος. Μέ τήν ἐσωτερική κίνηση καί τήν κάθοδο τοῦ νοῦ στόν Ἅδη ἀκυρώνεται ἡ ἐνέργεια τῶν παθῶν. Στήν ἴδια κατεύθυνση κινεῖται ἡ διδασκαλία τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ, γι’ αὐτό καί ἀναφέρει ὅτι ὁ θάνατος εἶναι μεγάλος διδάσκαλος[12]. Ἀκόμη καί τό στασίδι τῆς ἐκκλησίας μπορεῖ νά διδάξει τό χριστιανό, διότι συμβολίζει τόν τάφο τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Χαρακτηριστικά τά λόγια τοῦ Πατροκοσμᾶ: «Καί καθώς μπαίνωμεν μέσα εἰς τόν τάφον καί ἀλησμονοῦμεν ὅλα τά κοσμικά, ὁμοίως καί ὅταν μπαίνωμεν μέσα εἰς τό στασίδι, πρέπει νά λησμονοῦμεν ὅλα τά κακά. Τό στασίδι τί εἶναι; Ἕνας τάφος ὀρθός. Καί μᾶς τό ἐχάρισεν ὁ Θεός διά διδάσκαλον, νά μπαίνωμεν μέσα καί νά στοχαζώμαστε τές ἁμαρτίες μας, τόν θάνατον, τήν κόλασιν, τόν Παράδεισον»[13].

7. Συμπερασματικά

Στή Φιλοκαλία[14] ἐπισημαίνεται, ὅτι ὁρισμένες φορές πού ὁ χριστιανός ὑψηλοφρονεῖ, κατά παραχώρηση Θεοῦ αἴρονται τά θεῖα χαρίσματα καί αὐτός ταπεινώνεται ἀκούσια. Ἡ ἀκούσια αὐτή ταπείνωση ὁδηγεῖ στήν ἀναγνώριση τῆς πνευματικῆς ἀσθένειας, στήν ἀπόρριψη τοῦ κομπασμοῦ καί τῆς οἴησης, τήν ἑκούσια ταπείνωση καί τήν ἐκζήτηση τοῦ θείου ἐλέους. Ἀντίθετα ἡ ἐμμονή στό πάθος τῆς ὑπερηφάνειας ἔχει ἀρνητικές ἐπιπτώσεις τόσο στήν προσωπική ὅσο καί στήν κοινωνική ζωή.

Στήν ἐκκλησιαστική παράδοση τονίζεται ἰδιαίτερα ἡ μεγάλη ἀξία τῆς ταπείνωσης, ἡ ὁποία σαφῶς διακρίνεται ἀπό τήν ταπεινολογία καί τό ὑποκριτικό ἦθος. Ἡ ταπείνωση, ὡς «ὑψοποιός ἀρετή» ὁδηγεῖ τόν χριστιανό στήν αὐτογνωσία καί τήν αὐτομεμψία. Ἔτσι, ἄλλοτε θεωρεῖ τόν ἑαυτό του ὡς τόν πιό ἁμαρτωλό, ἐνῶ ἄλλοτε ἀποδίδει ὅλα του τά χαρίσματα στόν Θεό. Μέ τόν τρόπο αὐτό ζοῦσε ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός, γι’ αὐτό καί δίδασκε: *«Ἄς φύγωμεν λοιπόν ἀδελφοί μου, τήν ὑπερηφάνειαν, διατί εἶναι ἡ πρώτη θυγατέρα τοῦ διαβόλου, εἶνε δρόμος πού μᾶς πηγαίνει εἰς τήν κόλασιν καί νά ἔχωμεν τήν ταπείνωσιν, διότι εἶνε ἀγγελική, εἶνε δρόμος ὁπού μᾶς πηγαίνει εἰς τόν παράδεισον»*[15]. ■

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. «Ὅς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμόν ἡγήσατο τό εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ’ ἑαυτόν ἐκένωσεν μορφήν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καί σχήματι εὑρεθείς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτόν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δέ σταυροῦ. Διό καί ὁ Θεός αὐτόν ὑπερύψωσε καί ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τό ὑπέρ πᾶν ὄνομα» Φιλιπ. 2, 6-9.
2. Διδαχή Α1, Ἰωάννης Β. Μενοῦνος, *Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ Διδαχές καί Βιογραφία*, ἐκδ. Ἀκρίτας, 8η ἔκδ., Ἀθήνα 2007, σ. 22.
3. Διδαχή Α΄, Ἐπισκόπου Αὐγουστίνου Ν. Καντιώτου, Μητροπολίτου Φλωρίνης, *Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός*, ἐκδ. «Ὁ Σταυρός», 6η ἔκδοση, Ἀθῆναι 1981, σ. 117.
4. Διδαχή Α΄, Ἐπισκόπου Αὐγουστίνου Ν. Καντιώτου, ὅ.π., σ. 117.
5. Διδαχή Γ΄, Ἰ. Β. Μενοῦνος, ὅ.π., σ. 158.
6. Διδαχή Α΄ 1, Ἰ. Β. Μενοῦνος, ὅ.π., σ. 46.
7. Διδαχή Α΄ 1, Ἰ. Β. Μενοῦνος, ὅ.π., σ. 29-30.
8. Διδαχή Α΄ 1, Ἰ. Β. Μενοῦνος, ὅ.π., σ. 121.
9. Διδαχή Α΄ 1, Ἰ. Β. Μενοῦνος, ὅ.π., σ. 64.
10. Διδαχή Α΄ 1, Ἰ. Β. Μενοῦνος, ὅ.π., σ. 64.
11. Ἀρχιμ. Σωφρονίου Σαχάρωφ, *Ὁ Ἅγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης (1866-1938)*, Ἱερά Σταυροπηγιακή Μονή Τιμίου Προδρόμου, ἔκδοση 13η , Ἔσσεξ Ἀγγλίας 2009, σ. 49.
12. Διδαχή Α΄ 1, Ἰ. Β. Μενοῦνος, ὅ.π., σ. 38.
13. Διδαχή Β΄ 1, Ἰ. Β. Μενοῦνος, ὅ.π., σ. 102.
14. Βλ. Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, *Κεφαλαίων περί θεολογίας ἑκατοντάς πέμπτη*, 22, Φιλοκαλία, τόμ. Β΄, σ. 130-131.
15. Ἐπισκόπου Αὐγουστίνου Ν. Καντιώτου, ὅ.π., σ. 117.

Ἡ ταπείνωση: Θεμέλιο τῶν ἀρετῶν κατά τούς ἱερούς κανόνες

Ἀριστοφάνη Δ. Ζαμπακίδη, Δρ.Θ.

Τό ἀλάθητο στόμα τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καί οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μᾶς ἔχουν βεβαιώσει ὅτι ἡ ταπείνωση εἶναι ἡ βασική ἀρετή γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι τό θεμέλιο ἐπάνω στό ὁποῖο οἰκοδομοῦνται ὅλες οἱ ἄλλες ἀρετές μέ κορυφαία τήν ἀγάπη[1]. Χωρίς τό ταπεινό φρόνημα δέν ὑπάρχει σωτηρία γιά τόν ἄνθρωπο, σύμφωνα καί μέ τήν προφητική φωνή τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὁ ὁποῖος μᾶς προτρέπει παιδαγωγικά μέ τό *«Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δέ ἀλλήλοις ὑποτασσόμενοι τήν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθαι ὅτι ὁ Θεός ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δέ δίδωσι χάριν»*[2].

Ἡ ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἡ ἄκρα ταπείνωσή Του ἐπάνω στό Σταυρό, ἀλλά καί ὁλόκληρη ἡ ζωή Του ὑπῆρξε ἔργο διαρκοῦς ταπεινώσεως καί ταπεινοφροσύνης χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Τήν ταπεινόφρονα στάση τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ κατά τήν ἐπίγεια ζωή καί δράση Του ἀκολούθησαν ἡ Παναγία Μητέρα Του, οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, οἱ μάρτυρες τῆς πίστεώς μας, οἱ ὅσιοι καί οἱ ἀσκητές. Ἔζησαν μέ πνεῦμα ταπεινώσεως, ὑπέφεραν ἀγόγγυστα τίς βαθύτατες ταπεινώσεις καί γι' αὐτό ἀξιώθηκαν νά ἀνεβοῦν τίς βαθμίδες τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν. Μέ τήν ταπεινοφροσύνη καί τήν ἀγάπη τους πρός τόν Νυμφίο τῆς Ἐκκλησίας ἐπέτυχαν νά ἑνωθοῦν μαζί Του, νά μή τόν προδώσουν στίς δύσκολες στιγμές τοῦ βίου τους καί νά ἀπολαμβάνουν αἰώνια τή δόξα τοῦ Οὐρανοῦ.

Ἡ ταπείνωση στούς ἱερούς κανόνες τῆς Ἐκκλησίας

Οἱ ἅγιοι Πατέρες ἐν Συνόδῳ θέσπισαν ὅ,τι ὁ Κύριος δίδαξε, ὅ,τι παρέλαβε ἡ Ἐκκλησία καί τό μετέδωσε μέσα ἀπό τήν Παράδοσή της[3]. Δέν εἶναι δυνατόν οἱ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι συγκληθέντες θεοκίνητοι Πατέρες νά δογματίσουν διαφορετικά ἀπό τήν ἀποκαλυφθεῖσα διδασκαλία καί τή Ζωή τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό καί στό ζήτημα τῆς ἀρετῆς τῆς ταπεινοφροσύνης, ὅταν κλήθηκαν νά ἀποφασίσουν καί νά ἀντιμετωπίσουν πράξεις ἤ κηρύγματα ἀλλότρια, ὁμίλησαν μέ παρρησία, πορευόμενοι στά ἴχνη τῆς ἴδιας διδασκαλίας.

Ἄς δοῦμε ὅμως πῶς περιγράφουν τήν ἀρετή τῆς ταπεινοφροσύνης οἱ θεόπνευστοι Πατέρες καθώς ἀντιμετωπίζουν τίς πτώσεις τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖες εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ ἐωσφορικοῦ ἐγωϊσμοῦ καί τῆς παραθεώρησης τοῦ θείου θελήματος. Σύμφωνα μέ τόν 5ο κανόνα τῆς Ζ΄ Οἰκουμενικῆς συνόδου, *«Ἁμαρτία πού ὁδηγεῖ στό θάνατο εἶναι, ὅταν κάποιοι ἁμαρτάνουν καί μένουν ἀμετανόητοι. Τό χειρότερο ἀπ' αὐτό βέβαια εἶναι ἄν ἀγωνίζονται ἀλαζονικά ἐνάντια στήν εὐσέβεια καί στήν ἀλήθεια προτιμώντας τό Μαμωνά ἀπό τήν ὑπακοή στό Θεό καί μή συμμορφωνόμενοι πρός τίς κανονικές διατάξεις του»*. Τό πῶς ἡ ἀρετή τῆς ταπεινοφροσύνης συμβάλλει στήν ἀποκατάσταση τῆς διαταραγμένης σχέσης τοῦ ἄφρονος ἀνθρώπου μέ τόν Θεό περιγράφεται στή συνέχεια τοῦ ἴδιου κανόνα. *«Μαζί τους* [μέ τούς ἀλαζόνες] *δέν εἶναι ὁ Κύριος ὁ Θεός, ἄν δέν ταπεινωθοῦν βέβαια καί δέν μετανοήσουν γιά τό σφάλμα τους· γιατί πρέπει μᾶλλον αὐτοί οἱ ἴδιοι νά πλησιάζουν τό Θεό καί νά ζητοῦν μέ συντριμμένη καρδιά τήν ἄφεση αὐτῆς τῆς ἁμαρτίας καί τή συγχώρεση, ὄχι νά καυχιοῦνται γιά τήν παράνομη προσφορά. Γιατί ὁ Κύριος εἶναι κοντά σ' αὐτούς πού ἔχουν συντριμμένη καρδιά»*[4].

Πόσο πειστικός εἶναι ὁ λόγος τοῦ ἁγίου Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, ὅταν ἔγραψε στήν Α΄ ἐπιστολή του τό: *«ἐάν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτούς πλανῶμεν καί ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν»*[5]. Τόν θεόπνευστο αὐτό λόγο τόν συναντᾶμε στόν 116ο κανόνα τῆς Καρθαγένης. Ἐκεῖ δίδεται ἡ ἐξήγηση στό γιατί δέν πρέπει οἱ χριστιανοί νά φρονοῦν ὅτι εἶναι ἀναμάρτητοι ἤ ὅτι εἶναι καθαροί ἀπό τόν ρύπο τῆς ἁμαρτίας. Σημειώνεται στόν κανόνα αὐτόν: *«Ἐπίσης ἀποφασίστηκε νά ἀναθεματίζεται ὁποιοσδήποτε θεωρήσει ὅτι αὐτό πού εἶπε ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ἀπόστολος 'ἄν ἰσχυρισθοῦμε πώς εἴμαστε ἀναμάρτητοι, ἐξαπατοῦμε τόν ἑαυτό μας καί δέ λέμε τήν ἀλήθεια' πρέπει νά ἐννοηθεῖ ἔτσι, ὅτι δηλαδή εἶπε*

πώς ἐξαιτίας τῆς ταπεινοφροσύνης δέν πρέπει νά λέγεται ὅτι ἐμεῖς δέν ἔχουμε ἁμαρτία, καί ὄχι ἐπειδή στ' ἀλήθεια εἶναι ἔτσι· γιατί συνεχίζει ὁ Ἀπόστολος καί προσθέτει τό ἑξῆς: 'ἄν ὅμως ὁμολογήσουμε τίς ἁμαρτίες μας, ὁ Θεός, πού εἶναι ἀξιόπιστος καί δίκαιος θά συγχωρήσει τίς ἁμαρτίες μας καί θά μᾶς καθαρίσει ἀπό κάθε ἄδικη πράξη'· ἐδῶ ἔχει γίνει ὁλοφάνερο πώς αὐτό λέγεται ὄχι μόνο μέ ταπεινοφροσύνη, ἀλλά ἐπίσης καί ἀληθινά. Γιατί ὁ Ἀπόστολος μποροῦσε νά πεῖ: ἄν ποῦμε ὅτι δέν ἔχουμε ἁμαρτία, ἐξυψώνουμε τούς ἑαυτούς μας καί δέν ἔχουμε ταπεινοφροσύνη· λέγοντας ὅμως ὅτι ἐξαπατοῦμε τόν ἑαυτό μας καί δέ λέμε ἀλήθεια, ἔδειξε ξεκάθαρα ὅτι αὐτός πού λέει πώς δέν ἔχει ἁμαρτία δέ λέει ἀλήθεια, ἀλλά ψέμματα»[6].

Ἀκόμη καί στόν προηγούμενο, τόν 115ο κανόνα τῆς Καρθαγένης, χρησιμοποιοῦνται παραδείγματα καί λόγοι σχετικά μέ τήν ταπεινοφροσύνη ἀπό τήν Παλαιά καί τήν Καινή Διαθήκη, οἱ ὁποῖοι ταυτίζονται μέ ἀνάλογες ἀναφορές τοῦ Χριστοῦ περί τῆς ταπεινοφροσύνης, μέ τό πνεῦμα τῆς ὁποίας ὀφείλουν νά πορεύονται οἱ χριστιανοί. Ἐδῶ μεταφέρουμε τό πρωτότυπο κείμενο τοῦ κανόνα αὐτοῦ, πού ἀναφέρεται στό παράδειγμα τοῦ Προφήτου Δανιήλ: *«Ὅθεν ἔτι μήν ὁ ἅγιος καί δίκαιος Δανιήλ ὁ Προφήτης, πληθυντικῶς λέγων, τό, ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, καί τά λοιπά, ἅ ἐκεῖ ταπεινοφρόνως καί ἀληθινῶς ὁμολογεῖ, ἵνα μή νομισθείη, ὥς τινες νοοῦσι τοῦτο, μή περί τῶν ἰδίων, ἀλλά περί τῶν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ μᾶλλον λέγειν ἁμαρτιῶν, μετά ταῦτα εἶπεν, ὅτι ηὐχόμην καί ἐξωμολογούμην τάς ἁμαρτίας μου καί τάς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ μου Κυρίῳ τῷ Θεῷ μου· οὐκ ἠθέλησεν εἰπεῖν τάς ἁμαρτίας ἡμῶν, ἀλλά τοῦ λαοῦ αὐτοῦ εἶπε, καί ἑαυτοῦ· ἐπειδή μέλλοντας τούτους οὕτω κακῶς νοεῖν ὡσανεί προεῖδεν ὁ Προφήτης»*[7].

Τό θεοειδές δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄνθρωπος, ἔχει δεχθεῖ ἀπό τόν Δημιουργό του εἰδική χάρη καί ἔχει τοποθετηθεῖ στήν ὑψηλότερη θέση ἀπό τά ἄλλα κτιστά δημιουργήματα. Κατέστη ὁ κύριος τοῦ φυτικοῦ καί ζωϊκοῦ βασιλείου. Ἔλαβε ἀκόμη *«τό κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν»*. Μέ τήν ἐνανθρώπηση καί, ἀργότερα, τήν ἀνάληψη τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ στούς οὐρανούς, ἀλλά καί μέ τό μυστήριο τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος ὁ ἄνθρωπος γίνεται μέλος τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Μετέχει στίς δωρεές τοῦ Θεοῦ καί λαμβάνει τά χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἁγιάζεται καί καθίσταται κατά χάριν Θεός. Εἰδικότερα, ἐκεῖνος πού λαμβάνει τή χάρη τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης, ἀναβιβάζεται σέ θέση ὑψηλότερη καί ἀπό τή θέση τῶν ἁγίων ἀγγέλων. Ἱερουργεῖ τόν λόγον τῆς ἀληθείας, τελεῖ τά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας καί συμβάλλει στόν ἁγιασμό τῶν ψυχῶν. Καθοδηγεῖ ψυχές καί τίς προετοιμάζει γιά τή βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Καί, ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος ἀξιώνεται τέτοιων ὑψηλῶν δωρεῶν καί ἀξιωμάτων, ἐάν φέρεται ἀλαζονικά, ματαιόδοξα καί γήινα, θά λογοδοτήσει στόν Θεό καί, ἄν δέν μετανοήσει, θά λάβει παιδαγωγικά τιμωρία, δηλαδή θά ἐκπέσει τοῦ ἀξιώματος καί τῆς τιμῆς. Θά ἔλθει ἀντιμέτωπος μέ τόν Θεό καί θά τοῦ ἀφαιρεθεῖ ἡ χάρη τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ἀρκετοί ἱεροί κανόνες ἀναφέρονται στή στάση τῶν κληρικῶν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι φέρονται μέ ἀλαζονεία καί «ἀφορίζονται», ἀποκόπτονται δηλ. μέ τή θέλησή τους ἀπό τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Στήν κατηγορία αὐτή εἶναι ὅλοι ἐκεῖνοι πού λησμονοῦν τήν παραβολή τοῦ Τελώνου καί Φαρισαίου, ἀλλά καί θέλουν νά ἀγνοοῦν τούς λόγους τοῦ Χριστοῦ περί τοῦ ταπεινοῦ φρονήματος καί τῆς συναίσθησης τῶν ἁμαρτιῶν τους. Ἐνδεικτικά ἀναφέρουμε τόν 20ό κανόνα τῆς Σαρδικῆς. Σύμφωνα μ' αὐτόν, ὁ ἐπίσκοπος Γαυδέντιος εἶπε: «αὐτά, παρ' ὅλο πού ὁρίστηκαν γιά τή σωτηρία καί μέ τρόπο σύμφωνο καί ἁρμόζοντα στή σεβασμιότητά μας καί παρ' ὅλο πού εἶναι ἀρεστά καί στό Θεό καί στούς ἀνθρώπους, δέ θά μπορέσουν νά κρατήσουν τή δύναμη καί τήν ἰσχύ τους, ἄν δέν συνοδέψει καί φόβος τίς ἀποφάσεις πού πάρθηκαν· γιατί ξέρουμε καί οἱ ἴδιοι ὅτι τό θεῖο καί πάρα πολύ σεβαστό ὄνομα τῆς ἱερωσύνης ἔχει κατηγορηθεῖ πολλές φορές ἐξαιτίας τῆς ἀδιαντροπιᾶς τῶν λίγων. Ἄν λοιπόν κανείς τολμήσει νά κάνει κάτι διαφορετικό παρά τίς καθολικές ἀποφάσεις μας, ἐπειδή ἐνδιαφέρεται περισσότερο γιά ἔπαρση καί ἀλαζονεία παρά ν' ἀρέσει στόν Θεό, νά ξέρει ἀπό τώρα ὅτι θά λογοδοτήσει μέ ἀπολογία γιά τήν ἐναντίον του κατηγορία καί ὅτι θά χάσει τήν τιμή καί τό ἀξίωμα τοῦ ἐπισκόπου». Ὅλοι ἀπάντησαν: «*εἶναι πρέπουσα καί τή δεχόμαστε αὐτήν τήν πρόταση*»[8].

Ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ κενοδοξία καί τό ἀλαζονικό πνεῦμα κάποιων κληρικῶν συχνά στιγματίζεται σέ πολλές ἀποφάσεις τοπικῶν συνόδων πού ἔχουν γίνει ἀποδεκτές ἀπό Οἰκουμενική σύνοδο[9]. Εἶναι ἀντιπροσωπευτικός ὁ λόγος τοῦ ἐπισκόπου Ἀλυπίου, τοποτηρητῆ τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας τῆς Νουμιδίας, ὅταν εἶπε: «*δέν πρέπει νά παραλείψουμε οὔτε αὐτό, δηλαδή, ἄν τυχόν κάποιος πρεσβύτερος πού κατηγορήθηκε ἀπό τόν ἐπίσκοπό του, ἐπειδή ἔδειξε ἔπαρση μέ ἀλαζονική καί περήφανη διάθεση, θεωρήσει ὅτι πρέπει νά προσφέρει τά ἅγια στό Θεό χωριστά ἤ διανοηθεῖ νά ἱδρύσει ἄλλο θυ-*

σιαστήριο ἐνάντια στήν ἐκκλησιαστική πίστη καί τάξη, αὐτός νά μή φύγει ἀτιμώρητος»[10].

Θά φανεῖ, ἴσως, παράξενος ὁ λόγος, σύμφωνα μέ τόν ὁποῖο ἐπιβάλλεται «*ἀναθεματισμός*», ἀποκοπή δηλαδή ἀπό τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, «*ἄν κάποιος ἀπό τούς ἀσκουμένους ἔχοντας τά λογικά του χωρίς νά ὑπάρχει σωματική ἀνάγκη, περηφανεύεται καί καταλύει τίς νηστεῖες πού ἐπιβάλλονται στό λαό ἀπό τήν παράδοση καί πού τηροῦνται ἀπό τήν Ἐκκλησία, νά ἀναθεματίζεται*»[11]. Τοῦτο θά συμβεῖ, διότι μέ ἀλαζονικό πνεῦμα τοποθετεῖ τόν ἑαυτό του ὑπεράνω τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Θεοῦ πού κήρυξε τό Εὐαγγέλιό Του καί ζήτησε ἀπό τόν ἄνθρωπο νά μήν ἀλλοιώσει τήν σωτηριώδη ἀλήθειά Του ἤ ἠθελημένα παραβιάσει τό θέλημά Του, σύμφωνα μέ τήν διακήρυξή Του: «*Ἀμήν γάρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἄν παρέλθῃ ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ, ἰῶτα ἕν ἤ μία κεραία οὐ μή παρέλθῃ ἀπό τοῦ νόμου ἕως ἄν πάντα γένηται. ὅς ἄν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καί διδάξῃ οὕτω τούς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν*»[12].

Ἡ ὑπακοή στήν Ἐκκλησία καί στό θέλημα τοῦ Θεοῦ ἀποβαίνει σωτήρια καί λυτρωτική, σέ ἀντίθεση μέ τό ἐωσφορικό πνεῦμα πού εἰσχώρησε στούς πρωτοπλάστους, ὅταν ἐπεξεργάστηκαν μέ τό λογισμό τους καί ἔκαναν ἀποδεκτή τήν πρόταση τοῦ πονηροῦ ὄφεως «*ὡς θεοί ἔσεσθε…*». Ἡ παράβαση τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ κατά την παραμονή τους στόν Παράδεισο ἔφερε τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐκδίωξής τους ἀπό τόν «*παράδεισο τῆς τρυφῆς*».

Ἐνῶ, λοιπόν, ἀποκαταστάθηκε ἡ σχέση τοῦ Θεοῦ μέ τόν ἐκπεσμένο ἄνθρωπο μέ τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Νέου Ἀδάμ, τοῦ Χριστοῦ, καί τή Σταυρική Του θυσία, ἐνῶ ἀκόμη ἐξαλείφθηκαν οἱ ἁμαρτίες τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, πάντοτε ἐλλοχεύει ὁ κίνδυνος τῆς προσωπικῆς μας πτώσης καί συντριβῆς, ὅταν στή ζωή μας ἐπιτρέψουμε νά εἰσχωρήσει ἐωσφορικό πνεῦμα (ὑπερηφάνεια, κενοδοξία, ματαιοδοξία, ἀλαζονεία καί καύχηση), ὅταν ἀποστασιοποιηθοῦμε ἀπό τήν ἀποκαλυφθεῖσα ἀλήθεια καί τήν Ἀποστολική Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας[13], πού εἶναι ἡ Κιβωτός τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Ὅταν τό δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄνθρωπος, φέρεται μέ πνεῦμα ἀλαζονείας καί ὑπερηφάνειας στή ζωή του, συσκοτίζεται ὁ νοῦς του καί κυριαρχεῖται ἀπό τά ψυχοκτόνα πάθη του. Κινδυνεύει τότε νά δεχθεῖ τήν ποινή τῆς τελικῆς ἔξωσης ἀπό τή μέλλουσα βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί νά ἀπωλέσει «*ἅ ἡτοίμασεν ὁ Θεός τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν*»[14].

Ὁ δρόμος πού μᾶς σώζει καί μᾶς ἀνοίγει τήν προοπτική τῆς μετοχῆς μας στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπό τήν παρούσα ζωή καί καταλήγει στήν αἰωνιότητα, εἶναι ἡ καλλιέργεια τῆς μεγάλης ἀρετῆς τῆς ταπεινώσεως καί τοῦ τελωνικοῦ φρονήματος[15]. ■

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. «Νυνί δέ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τά τρία ταῦτα· μείζων δέ τούτων ἡ ἀγάπη» (Α΄ Κορ. ιγ΄, 13).

2 . Α΄ Πέτρ. ε΄, 5.

3. Γράφει σχετικά ὁ κανονολόγος Π. Μπούμης: «Οἱ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας ἐκφράζουν αὐθεντικῶς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι τή διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας γιά τήν ὀρθή βίωση τοῦ περιεχομένου τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαλύψεως, τῆς ἀληθείας καί σωτηρίας…» (Κανονικόν Δίκαιον, ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα 2002, σελ. 14).

4. Τό κείμενο ἤ ἡ ἑρμηνεία τῶν ἱερῶν κανόνων πού χρησιμοποιοῦνται στό παρόν εἶναι ἀπό τό σύγγραμμα τοῦ καθ. Προδρόμου Ἀκανθοπούλου, Κώδικας ἱερῶν κανόνων (Κείμενο-Ἑρμηνεία-Σχόλια) καί Ἐκκλησιαστικῆς Νομοθεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006. Τό συγκεκριμένο εἶναι ἀπό τή σελ. 173. (Πρβλ. Ἰακ. δ΄, 10).

5. Α΄ Ἰωάνν. α΄, 8.

6. Κανόνας 116 (ΡΚΖ΄) Καρθαγένης, ὅ.π., σσ. 345-347.

7. Κανόνας 115 (ΡΚΣΤ΄) Καρθαγένης, ὅ.π., σελ. 344.

8. Κανόνας 20ός Σαρδικῆς, ὅ.π., σελ. 243. Βλ. καί τούς κανόνες 1 και 14 τῆς Σαρδικῆς.

9. Οἱ θεοκίνητοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας θέσπισαν ἤ ἐπικύρωσαν τούς ἱερούς κανόνες σέ Οἰκουμενικές Συνόδους, συμπεριέλαβαν καί ὁρισμένες ἀποφάσεις τοπικῶν συνόδων, καί γιά τόν λόγο αὐτό οἱ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας «ἀποτελοῦν τούς αὐθεντικούς φορεῖς τῆς ὀρθῆς ἐκφράσεως τοῦ πνεύματος τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαλυφθείσης ἀληθείας καί τοῦ μηνύματος τῆς ἐν Χριστῷ πραγματοποιουμένης σωτηρίας» (Π. Μπούμη, Ὅ.π., σελ. 17). Στήν ἴδια σελ. τοῦ συγγράμματός του ὁ καθ. Π. Μπούμης σημειώνει ὅτι «Ὁ α΄ καν. τῆς Ζ΄ Οἰκουμ. Συνόδου διακηρύσσει σχετικῶς τά ἑξῆς: ‘Τούτων οὖν οὕτως ὄντων… ἀσπασίως τούς θείους κανόνας ἐνστερνιζόμεθα, καί ὁλόκληρον τήν αὐτῶν διαταγήν καί ἀσάλευτον κρατύνομεν, τῶν ἐκτεθέντων ὑπό τῶν ἁγίων σαλπίγγων τοῦ Πνεύματος, τῶν πανευφήμων Ἀποστόλων, τῶν τε ἕξ ἁγίων, οἰκουμενικῶν συνόδων, καί τῶν τοπικῶς συναθροισθεισῶν ἐπί ἐκδόσει διαταγμάτων, καί τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν. Ἐξ ἑνός γάρ ἅπαντες καί τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος αὐγασθέντες ὥρισαν τά συμφέροντα».

10. Κανόνας 10ος Καρθαγένης, ὅ.π., σσ. 269-271.

11. Κανόνας 19ος Γάγγρας, ὅ.π., σελ. 211.

12. Ματθ. ε΄, 18-19.

13. Σχετικές ἀναφορές γι’ αὐτό βλ. καί στούς ἱερούς κανόνες: 1, 14, 20 Σαρδικῆς, 21 Γάγγρας, 2 Ἀγκύρας, 75 Μεγάλου Βασιλείου καί 5 Ζ΄ Οἰκουμενικῆς συνόδου.

14. Α΄ Κορ. β΄, 9.

15. Περισσότερα γιά τό θέμα αὐτό ἐνδεικτικά βλ. Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ταπείνωσις, ὑπερηφάνεια, κενοδοξία, ἀλαζονεία, καύχησις, ἔκδ. Συνοδίας Σπυρίδωνος ἱερομονάχου, Νέα Σκήτη Ἁγίου Ὄρους 2013 καί Π. Ἀλεξανδρίδη, Θεμέλιο τῶν ἀρετῶν ἡ ταπείνωση. Ἐπεξεργασμένες ὁμιλίες τοῦ μακαριστοῦ γέροντος Ἰγνατίου Κολιόπουλου, ἔκδοση Ὁδόη, ἐκδ. «Τῆνος», Ἀθῆναι χ.ἔ.ἐ.

Ὁ ἐγωισμός, τό ἐγώ καί τό ἐμεῖς στήν οἰκογένεια

Πρωτοπρ. Νεκταρίου Κάνια

Ἡ ὕπαρξη τοῦ ἐγώ ἀπαραίτητη γιά τίς οἰκογενειακές σχέσεις

Ἀποτελεῖ κοινή διαπίστωση, ὅτι τό διαλυτικό στοιχεῖο ὁποιασδήποτε σχέσης εἶναι ὁ ἐγωισμός. Ὅταν χρησιμοποιοῦμε τήν λέξη ἐγωισμός πάντοτε τῆς προσδίδουμε ἀρνητική χροιά. Ἐάν καταφύγουμε στήν ἐτυμολογία τῆς λέξης ἐγωισμός, θά παρατηρήσουμε ὅτι ἡ πρώτη λέξη εἶναι τό ἐγώ. Μία ἔννοια καθόλου κακή. Συνταυτισμένη μέ τήν ὕπαρξη. Τό ἐγώ δηλώνει ὅτι ὑπάρχω, μέ δικαίωμα ἐπιλογῶν, καί μέ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά, σωματικά καί ψυχικά. Ἐπιπρόσθετα τό ἐγώ εἶναι προϋπόθεση γιά τήν ὕπαρξη σχέσης. Γιά νά ὑπάρξει μία σχέση, θά πρέπει νά ὑπάρχουν τουλάχιστον δύο ἐγώ, δύο ἐλεύθερες, ξεχωριστές ὑπάρξεις-πρόσωπα μέ δικό τους θέλημα, βούληση, συναίσθημα, τρόπο σκέψης.

Ἑπομένως δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει ὑγιής σχέση: α) Ἄν δέν γνωρίζει ὁ καθένας τί τελικά θέλει, τί ἐπιθυμεῖ, ποιά στοιχεῖα ἀπαρτίζουν τό ἐγώ του. β) Ἄν τό ἕνα μέλος δέν σέβεται τήν ἐλευθερία, ἀγνοεῖ τό θέλημα, ὑποτιμᾶ τή σκέψη, ἀδιαφορεῖ γιά τό συναίσθημα τοῦ ἄλλου μέλους. γ) Ἄν τό ἕνα ἐγώ μέ διάφορα μέσα (σωματική καί ψυχολογική βία, ἐξουσιαστικότητα, κυριαρχικότητα, κτητικότητα) συμπνίγει, καταπιέζει, ἐξανεμίζει τό ἐγώ τοῦ κάθε ἕτερου μέλους. δ) Ἄν μέσα στήν σχέση δέν προοδεύει, δέν καλυτερεύει, δέν καταξιώνεται, τό ἐγώ τῶν μελῶν της.

Κατανοοῦμε ἀπό τά παραπάνω ὅτι δέν εἶναι κακό κανείς νά ἔχει συναίσθηση τοῦ ἐγώ του μέσα στήν οἰκογενειακή σχέση. Νά ἔχει αὐτοεκτίμηση. Νά ξέρει τά χαρίσματά του. Νά ἔχει συνείδησή τοῦ ὅτι εἶναι διαφορετικός ἀπό τόν ἄλλο. Νά μπορεῖ νά ἐκφράζει τά «θέλω» του, τίς ἐπιθυμίες του, αὐτό πού τόν ἀπασχολεῖ, αὐτό πού ὀνειρεύεται, αὐτό πού τόν γεμίζει. Ἀπό τά πιό ἁπλᾶ, ὅπως εἶναι τό φαγητό, μία ἐκδρομή, μία συζήτηση, μία ταινία στήν τηλεόραση, μέχρι τά μακροπρόθεσμα σχέδια γιά τό μέλλον, τήν σχέση μέ τό Θεό, τήν οἰκονομική διαχείριση. Δέν εἶναι ἐγωισμός νά πῶ «αὐτό μοῦ ἀρέσει ἤ δέν μοῦ ἀρέσει», «αὐτό τό θέλω ἤ δέν τό θέλω», «ἔτσι τό σκέφτομαι», «ἔτσι τό αἰσθάνομαι», «ἐκεῖνο θά προτιμοῦσα», «ἐκεῖνο δέν θά τό ἐπέλεγα».

Ὁ ἐγωισμός στήν οἰκογένεια

Ἄρα ποῦ εἶναι τό πρόβλημα μέ τόν ἐγωισμό; Εἶναι τό ἐπίθημα –ισμός. Τά προβλήματα στήν οἰκο-

γένεια ξεκινοῦν ἀπό τήν στιγμή πού μέ ὁποιονδήποτε τρόπο ἐπιβάλω στόν σύντροφο καί στά παιδιά μου αὐτό πού μοῦ ἀρέσει, αὐτό πού σκέφτομαι, αὐτό πού θέλω καί αἰσθάνομαι. Ἔστω καί ἐάν δέν ἀρέσει στό ἄλλο μέρος, ἔστω καί ἐάν θέλει κάτι διαφορετικό, ἔστω καί ἐάν αἰσθάνεται ἤ ἐπιλέγει κάτι ἄλλο, ἔστω καί ἐάν ἔχουν διαφορετικές ἰδέες τά παιδιά, θά γίνει αὐτό πού ἐγώ θεωρῶ σωστό, καλό, ἀπαραίτητο κ.τ.λ.

Τό πρόβλημα μέ τόν ἐγωισμό στήν οἰκογένεια ξεκινᾶ ὅταν χωρίς νά προσφέρω, ἀπαιτῶ. Χωρίς νά διαλέγομαι, ἀποφασίζω. Χωρίς νά σέβομαι, ἐπιβάλλω. Χωρίς νά ἀγαπῶ, ἀναγκάζω.

Ὅταν δέν σέβομαι τό ἐγώ τοῦ ἄλλου ὅσο τό δικό μου. Ὅταν δέν ὑπολογίζω τόν ἄλλο τουλάχιστον ὅπως τόν ἑαυτό μου. Ὅταν δέν προσπαθῶ νά τόν νοιώσω, νά τόν κατανοήσω, νά τόν γνωρίσω, νά νοιαστῶ γιά τά θέλω καί τά αἰσθήματά του, ὅπως θά ἤθελα αὐτός νά μέ κατανοήσει, νά μέ νοιώσει, νά μέ γνωρίσει, νά νοιαστεῖ. Τότε οἱ σχέσεις καταντοῦν συγκρουσιακές, ἀνταγωνιστικές, ἀποξενωμένες, ὑποκριτικές.

Τά προβλήματα στίς οἰκογενειακές σχέσεις ἐμφανίζονται ὅταν ὁ γονιός ἤ τό παιδί, παραμένει στό δικό του ἐγώ καί δέν προχωρᾶ στό ἐμεῖς. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ μετάβαση αὐτή δέν μπορεῖ νά γίνει ἐπειδή κάποιος μᾶς ὑποχρεώνει ἀλλά μέ ἐλεύθερη ἐπιλογή μας μέ μοναδικό κίνητρο τήν ἀγάπη. Ἀγάπη πού δέν ἐπιβάλλεται ἀλλά προσφέρεται, ἀγάπη πού δέν κάνει τόν ἄλλο κτῆμα καί ἀντικείμενο τοῦ ἐγωισμοῦ μου ἀλλά τρυφερά δικό μου. Καρδιά μέσα στήν καρδιά μου, ὕπαρξη τοποθετημένη στά ἅγια τῶν ἁγίων τῆς δικῆς μου ὕπαρξης. Ἀγάπη πού ζεῖ καί ἀναπνέει μέσα στήν ἐλευθερία.

Ἡ Ἀγάπη θέλει κόπο καί χρόνο

Γιά νά εἴμαστε εἰλικρινεῖς δέν εἶναι εὔκολο νά περάσει κανείς ἀπό τό ἐγώ στό ἐμεῖς. Γιά νά γίνει αὐτό θά πρέπει νά ἔχουμε ὑπ' ὄψιν μας ὅτι ἡ σχέση ἀπαιτεῖ χρόνο γιά ὡρίμανση, ὑπομονή, ἐπιμονή, τέχνη, ἐξυπνάδα, ἀνοιχτή καρδιά, εἰλικρίνεια.

Ἄσκηση καί διάκριση στήν οἰκογένεια

Χρειάζεται ἀκόμα καί ἡ ἐθελούσια ἄσκηση, στό νά μπορῶ νά περιορίσω, νά μεταθέσω, ἀκόμη καί νά ἀποδεχθῶ τήν ματαίωση τοῦ θέλω μου γιά χάρη τῆς ἀγάπης. Μά καί διάκριση γιά νά μπορῶ νά διακρίνω πότε θά πρέπει νά ἐπιμείνω καί πότε νά ὑποχωρήσω, πότε νά μιλήσω καί πότε νά σιωπήσω, πῶς νά διαφυλάξω τήν ἐλευθερία τῶν ἐπιλογῶν μου χωρίς νά πληγώσω τόν σύντροφό μου, πῶς νά ὑπερασπιστῶ ἀπέναντι στόν σύντροφό μου τήν ὅποια διαφορετικότητά μου δίνοντάς του τό μήνυμα ὅτι τόν ἀγαπῶ. «Μπορεῖ νά διαφέρουμε σέ αὐτό ἤ νά μήν συμφωνοῦμε, δέν παύει ὅμως νά σέ ἀγαπῶ», θά πρέπει νά εἶναι τό βαθύτερο μήνυμα σέ κάθε τέτοια συζήτηση.

Ὑπαρξιακή συνταύτιση

Γιά νά πορευθεῖ τό ζευγάρι ἀλλά καί ὅλα τά μέλη τῆς οἰκογένειας, ἀπό τό ἐγώ στό ἐμεῖς θά πρέπει νά συντονίζονται διαρκῶς στήν ἔννοια καί τό νόημα τῆς ὕπαρξης. Τελικά γιατί ὑπάρχουμε, γιατί ζοῦμε, γιατί ἀγαποῦμε, εἶναι ἐρωτήματα πού χρειάζονται καθημερινές ἀπαντήσεις.

Τό «μαξιλαράκι» τῆς Οἰκογένειας

Ἀπαραίτητο μέσα στήν σχέση εἶναι νά ὑπάρχει μία ἀσφαλιστική δικλείδα. Ἕνα μαξιλαράκι πού θά ἀπορροφᾶ τίς συγκρούσεις τῶν δυό «ἀνώριμων» ἐγώ, ὥστε νά παραμείνει ἡ σχέση ζωντανή. Καί αὐτό εἶναι ἡ ὕπαρξη μίας κοινῆς ἀγάπης τῶν δύο ἐγώ, ὄχι σέ ὑλικά ἀγαθά ἤ καί ἀνθρώπινα πρόσωπα τά ὁποῖα μόνο περιορισμένη βοήθεια μποροῦν νά παράσχουν, καί πολλές φορές δημιουργοῦν προβλήματα. Ἡ ἑνοποιός οὐσία, «ὁ παντοκολλητής», ἡ πηγή τῆς ἀγάπης εἶναι ὁ Θεός. Ὅπως στόν Θεό τά τρία πρόσωπα εἶναι ἕνα ἀλλά ταυτόχρονα παραμένουν καί ξεχωριστά, ἔτσι καί στό ζευγάρι τά δυό γίνονται ἕνα, ὅταν συναντιοῦνται στό χῶρο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Ἕνα μέ τόν Θεό ἀλλά καί μεταξύ τους. Ταυτόχρονα ὅμως παραμένουν αὐτόβουλες προσωπικότητες οἱ ὁποῖες καταθέτουν ὅτι καλύτερο ἔχουν στόν ἄλλο, μέ τήν ἐλευθερία τῆς ἀγάπης τους. Στόν κύκλο τῆς ζωῆς εἴμαστε δυό ἀκτίνες πού ὅσο πλησιάζουμε στό κέντρο της, δηλαδή στόν Θεό, τόσο οἱ ἀποστάσεις μικραίνουν, ἐρχόμαστε πιό κοντά ὁ ἕνας στόν ἄλλο. Ἀντίθετα ὅσο ἀπό τό κέντρο ἀπομακρυνόμαστε, γινόμαστε ξένοι. Κέντρο τῆς ζωῆς καί τοῦ κόσμου, κέντρο τῆς ὕπαρξής μας, πηγή τῆς ἀγάπης καί τῆς ζωῆς εἶναι ὁ Θεός. Στήν σχέση πού εἶναι παρών ὁ Θεός βιώνονται θαυμαστά καί θαυμάσια. Εὐτυχισμένα τά ζευγάρια πού νοιώθουν τό θαῦμα τῆς ἀγάπης νά γεννιέται καί νά παραμένει στήν σχέση τους. Πού κατορθώνουν σέ κάθε στιγμή νά συντονίζουν τούς ἑαυτούς τους στήν συχνότητα τῆς ΑΓΑΠΗΣ. ■

Συζήτηση μέ ἕναν ἔφηβο

Ὁ ἐγωισμός

Ἀρχιμ. Μαξίμου Παναγιώτου

1. Τί εἶναι ὁ ἐγωισμός;

Ἐγωισμός εἶναι ὁ λανθασμένος τρόπος σκέψης καί ζωῆς κατά τόν ὁποῖο ἔχει κανείς ὑπερβολική αὐτοεκτίμηση καί μεγάλη ἰδέα γιά τόν ἑαυτό του (ὑπερηφάνεια, ἔπαρση), δείχνει περιφρόνηση πρός τούς ἄλλους (ὑπεροψία) καί ἐπιδιώκει παντοιοτρόπως νά τόν δοξάζουν οἱ ἄλλοι (φιλοδοξία).

Ἐκτός ἀπό τόν ἐγωισμό γιά τά φυσικά χαρίσματα (ἐξυπνάδα, ὁμορφιά, δύναμη κ.λπ.) ὑπάρχει καί ὁ ἐγωισμός τοῦ πιστοῦ χριστιανοῦ, πού αὐτοεπαινεῖται ἤ κομπάζει γιά τήν πνευματική του πρόοδο. Ὁ ἐγωιστής γιά τά πνευματικά του κατορθώματα (ὑπομονή, ἀνεξικακία, καλωσύνη κ.λπ.) ἀντί νά θεωρήσει τόν Θεό ὡς δωρητή αὐτῆς τῆς προόδου, θεωρεῖ τόν ἑαυτό του ὡς δημιουργό της. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὀνομάζουν αὐτόν τόν ἐγωισμό: *«ἐκ δεξιῶν ἐγωισμό»*.

Ὁ ἐγωισμός εἶναι ὕβρις κατά τοῦ Θεοῦ, γιατί μ' αὐτόν διώχνουμε τόν Θεό ἀπό τή ζωή μας. Μέ τόν ἐγωισμό διαστρέφεται ὁ φυσικός πόθος νά ἑνωθοῦμε μέ τόν Θεό σέ πόθο νά καταξιωθοῦμε μέ τήν ἀπόκτηση τῆς ψεύτικης γήινης δόξας καί τῶν ἀπατηλῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας διδάσκουν ὅτι κορυφαία ἔκφραση τοῦ ἐγωισμοῦ εἶναι ἡ φιλαυτία. Ἀπό τή φιλαυτία προέρχονται τά βασικά πάθη, ἡ φιλοδοξία, ἡ φιληδονία καί ἡ φιλοχρηματία. Ὁ ἐγωιστής ἀγαπᾶ ὑπερβολικά τόν ἑαυτό του κι ὅ,τι γήινο τόν στηρίζει καί νοηματοδοτεῖ τή ζωή του, ὅπως τά χρήματα, τά ἀξιώματα καί τίς ἀπολαύσεις.

Ὁ ἐγωισμός εἶναι τό πιό πολυκέφαλο πάθος, γιατί ἐκφράζεται μέ πολλά εἴδη καί ἀναπτύσσει πολλές πτυχές στό κάθε εἶδος. Ἔτσι ἔχουμε τόν ἐγωισμό τῆς ὁμορφιᾶς, τῆς δύναμης, τῆς ἐξυπνάδας, τοῦ πλούτου, τῆς φιλανθρωπίας, τῆς προσφορᾶς, τῆς προσευχῆς, τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνα.

Ὁ ἐγωισμός εἶναι ψυχοπάθεια. Ὅπως δέν μπορεῖς νά συνεννοηθεῖς μέ ἕναν ψυχοπαθῆ, ἄλλα τοῦ λές κι ἄλλα καταλαβαίνει, ἔτσι δέν μπορεῖς καί νά συνεννοηθεῖς καί μέ ἕναν ἐγωιστή, γιατί ὅλα τά περνάει μέσα ἀπό τό φίλτρο τοῦ ἐγωισμοῦ του.

2. Πῶς ἐμφανίσθηκε στόν ἄνθρωπο ὁ ἐγωισμός;

Ὁ ἐγωισμός εἶναι ἡ διαστροφή τοῦ πόθου μας νά πλησιάσουμε τό Θεό καί νά γίνουμε θεοί «κατά χάριν». Ὁ Διάβολος ξεγέλασε τούς Πρωτόπλαστους βασιζόμενος στόν πόθο τους νά γίνουν σάν τόν Θεό. Τούς εἶπε: μή ὑπακούοντας στό Θεό θά εἶστε ὡς θεοί, *«ὡς Θεοί ἔσεσθε»* (Γέν. 3,5). Μετά τήν πτώση τῶν Πρωτοπλάστων ἐπῆλθε φθορά στήν ἀνθρώπινη φύση, πού φάνηκε ἀμέσως. Ἀντί ταπεινά νά παραδεχθοῦν τό λάθος τους καί νά ζητήσουν συγνώμη, μετέφεραν τήν εὐθύνη, ὁ μέν Ἀδάμ στήν Εὔα, ἡ δέ Εὔα στό φίδι. Στήν οὐσία ἐνοχοποιοῦσαν τόν Δημιουργό, πού δημιούργησε τή γυναίκα καί τό φίδι. Χάθηκε ὁ Παράδεισος καί χάθηκε καί ἡ κατά Θεό ζωή καί ὁ θεῖος προσανατολισμός.

Αὐτός ὁ θεῖος πόθος καί ἡ τάση πρός τόν Θεό διαστράφηκε καί ἔγινε πόθος γιά ἐπίγεια δόξα καί ὑλική καταξίωση. Ἔτσι οἱ ἐγωιστές δέν ἀσχολοῦνται μέ τά αἰώνια καί τά ἄφθαρτα, ἀλλά μέ τά ἐπίγεια, τά ψεύτικα καί τά μάταια. Ἀντί νά ἀγωνίζονται νά εὐαρεστήσουν τόν Θεό, τούς ἐνδιαφέρει ἡ δική τους αὐτοεκτίμηση καί ἡ δόξα ἀπό τούς συνανθρώπους. Ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης γράφει χαρακτηριστικά στήν Α΄ Καθολική Ἐπιστολή του (2,15-17): *«Μή ἀγαπᾶτε τόν κόσμο οὔτε τίς ἀπολαύσεις τοῦ κόσμου. Ἐάν κανείς ἀγαπᾶ τόν κόσμο, δέν ἀγαπᾶ τό οὐράνιο πατέρα· γιατί καθετί κοσμικό, ὅπως ἡ ἐπιθυμία ἡ σαρκική, ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καί ἡ ἀλαζονεία τοῦ πλούτου, δέν εἶναι ἀπό τόν Πατέρα, ἀλλά ἀπό τόν κόσμο. Καί ὁ κόσμος χάνεται καί ἡ ἐπιθυμία του· ὅποιος ὅμως τηρεῖ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ μένει στήν αἰωνιότητα»*.

Ὁ ἐγωισμός μᾶς ἔβγαλε ἀπό τόν Παράδεισο καί τώρα μᾶς κρατάει μακριά ἀπ' αὐτόν. Ἡ ταπεινή ὑπακοή μᾶς ἐπανασυνδέει μέ τόν Θεό καί μᾶς ἁγιάζει. Οἱ περισσότεροι πού ἀρνοῦνται τήν κλήση τοῦ Θεοῦ νά μετανοήσουν καί νά ζήσουν πνευματικά, τό κάνουν αὐτό ἀπό ἐγωισμό. Συνήθως λένε: *«ἐγώ ξέρω τί εἶναι τό σωστό στή ζωή μου, δέν θέλω κανέναν νά μέ καθοδηγεῖ, ἐξάλλου κάνω ὅ,τι μοῦ ἀρέσει καί δέν δίνω ἀναφορά σέ κανέναν»*.

3. Πῶς ἐκδηλώνεται ὁ ἐγωισμός;

Πίσω ἀπό ὅλες σχεδόν τίς κακίες κρύβεται ὁ ἐγωισμός. Ἐγωιστής εἶναι ὁ φιλόδοξος, ὁ ὑπερήφανος, ὁ ἐπιδειξιομανής καί καυχησιάρης, ὁ ζηλιάρης καί φθονερός, ὁ θυμώδης καί ὀξύθυμος, ὁ πεισματάρης καί ἰσχυρογνώμων, ὁ κόλακας, ὁ ὀργίλος, ὁ ὑβριστής, ὁ βλάσφημος, ὁ σκληρόκαρδος, ὁ ἀρχομανής κ.λπ.

Ἐγωιστής εἶναι ὁ φιλόδοξος. Ὁ ἐγωιστής ἀπό ὑπερβολική φιλοδοξία βάζει στή ζωή του μεγάλους καί πολλές φορές ἀνέφικτους στόχους. Αὐτός θέλει στά παιχνίδια, ἄν εἶναι δυνατόν, νά κερδίζει πάντοτε καί στά μαθήματα, πράγμα ἀδύνατο, νά βγαίνει πάντα πρῶτος καί νά παίρνει ὅλα τά βραβεῖα. Αὐτό, μέχρι κάποιο σημεῖο εἶναι φυσικό. Ὅταν ὅμως γίνεται ὑπερβολικό καί ἐπιδεικτικό, τότε γίνεται πάθος, ψυχική ἀσθένεια. Στά παιχνίδια νά χαίρεσαι καί νά κερδίζεις καί νά χάνεις. Μάλιστα εἶναι πολύ ὅμορφο νά χάνεις ἐπίτηδες γιά νά χαρεῖ κι ὁ ἄλλος.

Ἐγωιστής εἶναι ὁ ὑπερήφανος. Αὐτός ὑπερεκτιμώντας τόν ἑαυτό του ἔχει μεγάλη ἰδέα γιά τον ἑαυτό του καί ζεῖ μέ ἕνα ψεύτικο αὐτοείδωλο. Αὐτός, ὅταν τόν κατηγοροῦν ἐλεγκτικά, ἀντιδρᾶ στηρίζοντας τήν προβαλλόμενη εἰκόνα τοῦ ἑαυτοῦ του, κι ὅταν τόν ἐπαινοῦν, χαίρετε ἀποδεχόμενος τούς ἐπαίνους. Ἀντίθετα μ' αὐτόν ὁ ταπεινός, ὅταν τόν κατηγοροῦν, ἐλέγχει, μήπως οἱ κατήγοροι ἔχουν δίκαιο, κι ὅταν τόν ἐπαινοῦν, θεωρεῖ πώς ὑπερβάλλουν.

Ἐγωιστής εἶναι ὁ ἀνθρωπάρεσκος. Αὐτός ἐπιδιώκει ποικιλότροπα τήν ἀναγνώριση τῶν ἄλλων. Αὐτό εἶναι ἀκατόρθωτο, γιατί εἶναι ἀδύνατο νά ἀρέσουμε σέ ὅλους τούς γύρω μας. Μάλιστα, ὅταν κανείς εἶναι σωστός, κάποιοι ἐνοχλοῦνται μέ τήν παρουσία του. Ἄς μή ξεχνᾶμε ὅτι καί τόν Χριστό, πού ἦταν τέλειος, τόν συκοφάντησαν, τόν πολέμησαν καί τόν σκότωσαν.

Ἐγωιστής εἶναι ὁ ἐπιδειξιομανής, πού ἐπιδεικνύει τά χαρίσματα καί τά ταλέντα του καί προσπαθεῖ μέ χίλιους δυό τρόπους νά τοῦ τά ἀναγνωρίσουν.

Ἐγωιστής εἶναι ὁ καυχησιάρης, πού δημοσιεύει μέ κομπασμό τίς καλές πράξεις του, ὅπως ὁ Φαρισαῖος τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἐγωιστής εἶναι ὁ ζηλιάρης καί ὁ φθονερός πού, ὅταν βλέπει κάποιον νά ἔχει ἀνώτερα ἀπ' αὐτόν προτερήματα ἤ φυσικά χαρίσματα, τόν ζηλεύει καί τόν φθονεῖ. Ὁ ζηλιάρης ἀπαιτεῖ οἱ γονεῖς του ἤ οἱ δάσκαλοί του νά ἀγαποῦν αὐτόν περισσότερο ἀπό τά ἀδέλφια του ἤ τούς συμμαθητές του. Ἔτσι, ὅταν οἱ γονεῖς δείχνουν καί τήν παραμικρή ἀγάπη στ' ἀδέλφια του, ζηλεύει. Κι ὅταν οἱ δάσκαλοι ἐπαινοῦν κάποιον συμμαθητή του, ἐκεῖνος νιώθει πικρία καί ἀντιπάθεια.

Ἐγωιστής εἶναι ὁ θυμώδης καί ὀξύθυμος, πού εἶναι εὐερέθιστος καί νευριάζει ἀκόμα καί μέ τό παραμικρό λάθος του ἤ τήν παραμικρή ἐνόχληση ἀπό τούς ἄλλους.

Ἐγωιστής εἶναι ὁ ὑβριστής καί βλάσφημος. Αὐτός ὅταν κάποιοι τόν ἐμποδίζουν στά σχέδιά του, ὅταν κάτι δέν πάει καλά, ἀπό ἐγωισμό βρίζει τούς ἄλλους καί βλασφημεῖ τόν Θεό.

Ἐγωιστής εἶναι ὁ πεισματάρης, πού ἐπιμένει στίς θέσεις του κι ἄς ξέρει πώς εἶναι λανθασμένες. Ἀργότερα, ὅταν φανερωθοῦν οἱ ἀρνητικές συνέπειες τῶν ἐπιλογῶν του, προσπαθεῖ μέ πολλούς τρόπους νά τίς δικαιολογήσει.

Ἐγωιστής εἶναι ὁ γκρινιάρης, πού γκρινιάζει γιά τό παραμικρό καί εἶναι διαρκῶς ἀνικανοποίητος ἀπό τούς ἄλλους. Αὐτός ὁ ἐγωιστής παρεξηγώντας τά λόγια τῶν ἄλλων ἐνοχλεῖται εὔκολα.

Ἐγωιστής εἶναι ὁ σκληρόκαρδος. Αὐτός κάνει σκληρές παρατηρήσεις στά σφάλματα τῶν ἄλλων. Ὅποιος κάνει εὔκολα καί ἁπλές παρατηρήσεις στούς ἄλλους, ἐνδέχεται νά πάσχει ἀπό τό πάθος τοῦ ἐγωισμοῦ. Αὐτός κατακρίνει εὔκολα καί συκοφαντεῖ.

Ἐγωιστής εἶναι ὁ ἀρχομανής. Αὐτός κάνει τόν ἡγέτη καί συνεχῶς δίνει ἐντολές. Ὁ ἀρχομανής καταπιέζει τούς ἄλλους θέλοντας αὐτοί νά τόν ὑπηρετοῦν καί νά μή τοῦ χαλᾶνε χατίρι. Ὁ ἐγωιστής ἐνοχλεῖται, ὅταν κάποιοι δέν τόν ὑπακούουν ἤ τόν ἐμποδίζουν στήν ἀποπεράτωση τῶν σχεδίων του.

Ἐγωιστής εἶναι ὁ ἐπιπόλαιος. Αὐτός ἀπό ὑπεροψία ἐνεργεῖ ἐπιπόλαια, χωρίς νά δίνει σημασία, ἄν οἱ πράξεις του βλάπτουν κάποιους. Ὁ ἐπιπόλαιος ἀπό ἐγωισμό ἀνόητα ὑποτιμᾶ τή γνώμη τῶν ἄλλων, χωρίς νά ἐλέγχει τήν ὀρθότητα τῶν ἀπόψεών τους. Ἕνας ἐπιπόλαιος ἔφηβος γκρεμίζοντας

τό εἴδωλο τῶν γονέων του καί τῶν δασκάλων του, ἀντιμιλᾶ μέ ἀσέβεια καί ἀπορρίπτει κάθε ἄποψή τους, χωρίς νά τήν ἐλέγχει κριτικά.

4. Γιατί εἶναι κακό ὁ ἐγωισμός;

Ὁ ἐγωιστής ἀντί νά ἀγαπᾶ τόν Θεό, ἀγαπᾶ τόν ἑαυτό του ἀνεξάρτητα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἐγωιστής ἀπομακρύνεται ἀπό τόν Θεό, δέν ὑπακούει στίς ἐντολές Του καί δέν ζητάει τήν καθοδήγησή Του.

Ὁ ἐγωιστής μέ τόν ὑποβιβασμό, τήν ὑποτίμηση καί τήν περιφρόνηση τῶν συνανθρώπων του τούς βλάπτει. Ἀγαπᾶ ἀπό ἰδιοτέλεια καί ἀπό συμφέρον. Ἄλλοτε ἐκμεταλλεύεται, ταπεινώνει, συκοφαντεῖ καί ἐξευτελίζει τούς ἄλλους. Ἄλλοτε μέ τήν εἰρωνεία καί τά πικρόχολα λόγια προξενεῖ μεγάλο πόνο καί ταλαιπωρία.

Ὁ ἐγωιστής βλάπτει κυρίως τόν ἑαυτό του. Ὁ ἐγωισμός ἐπηρεάζει ὅλη τήν ὕπαρξή του. Ὁ ἐγωισμός βλάπτει ἀρχικά τό νοῦ καί δέν ἀφήνει περιθώρια σωστῆς κρίσης. Ἡ ὑπερβολική αὐτοεκτίμηση ὁδηγεῖ σέ λάθος κρίσεις. Ὁ ἐγωιστής δέν βλέπει τά ἐλαττώματα καί τά λάθη του. Συνήθως τά ὑποτιμᾶ καί δέν ρωτάει τούς ἄλλους γιά συμβουλές. Ὁ ἐγωιστής ἔχει τήν ἐντύπωση πώς ἔχει πάντοτε σωστή κρίση, καί γι' αὐτό πέφτει συχνά σέ μεγάλα σφάλματα καί ἀποτυχίες. Ὁ ἐγωιστής δέν κρίνει ἀντικειμενικά, γιατί δέ βλέπει καί τό δίκαιο τοῦ ἄλλου. Ὁ ἐγωισμός ἐπηρεάζει τήν καρδιά, τό συναίσθημα. Ὁ ἐγωιστής ἀγαπᾶ κάποιον, μόνον ὅταν ὑπηρετεῖ τό συμφέρον του καί θεωρεῖ τούς ἄλλους ὡς ἀντικείμενα ἐκμετάλλευσης. Γι' αὐτό ὅλοι τόν ἀποφεύγουν.

Ὁ ἐγωισμός κρατᾶ τόν ἄνθρωπο στήν ἀνωριμότητα. Ὁ ἐγωιστής δίνει πολλή σημασία στήν εἰκόνα πού ἔχουν οἱ ἄλλοι γι' αὐτόν καί στήν ἐντύπωση πού προξενεῖ στό περιβάλλον του κι ὄχι στό τί κατά βάθος εἶναι ὡς προσωπικότητα. Ὁ ταπεινός ἔχοντας ὡς κέντρο τῆς ζωῆς του τόν Θεό κι ὄχι τόν ἑαυτό του ἤ τούς ἄλλους ἀνθρώπους, ζεῖ γνήσια κι ὄχι ψεύτικα.

Ὁ ταπεινός εἶναι δημοκρατικός κι ἀνέχεται καί τίς ἰδιαιτερότητες τῶν ἄλλων, γιατί γνωρίζει ὅτι κι αὐτός θέλει οἱ ἄλλοι νά τόν ἀνέχονται. Ὅταν ἀπαιτεῖς οἱ ἄλλοι νά προσαρμόζονται στίς ἀπαιτήσεις σου, στό πρόγραμμά σου καί στή νοοτροπία σου, τότε ἔχεις πολύ ἐγωισμό.

Ἡ διαστροφή τοῦ ἐγωιστῆ φαίνεται καί ἀπό τό ὅτι νοιώθει ἐγωισμό καί γιά τό πιό παραμικρό καί τό πιό ἀνόητο πράγμα. Κάποιος π.χ. νοιώθει ἐγωισμό, γιατί εἶναι ψηλός. Ἕνας ἄλλος γιατί μαγειρεύει ἕνα δύσκολο φαγητό. Ὁ τρίτος γιατί διαβάζει ὡραῖα. Ἕνας Γερμανός λόγω ἐγωισμοῦ αὐτοκτόνησε, γιατί ἀπό τά δέκα δισεκατομμύρια εὐρώ ἔχασε τρία, σάν νά μήν τοῦ ἔφταναν τά ὑπόλοιπα γιά νά ζήσει πλουσιοπάροχα.

Ὁ ἐγωιστής γίνεται καί εὔκολο θύμα τῶν αἱρετικῶν. Ἀρχικά γιά νά τόν ἐνσωματώσουν στήν ὁμάδα τους τοῦ ἀνεβάζουν τόν ἐγωισμό λέγοντάς του ὅτι εἶναι σπουδαῖος ἄνθρωπος, ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ, ἅγιος.

5. Μήπως ὁ ἐγωισμός εἶναι κάτι τό φυσικό, ἀφοῦ τόν βλέπουμε νά ὑπάρχει στή φύση;

Στή φύση ὑπάρχει ὁ ἀνταγωνισμός τῶν ὄντων γιά τήν ἐπιβίωση, ὅπου ἐπιβιώνει τό ἰσχυρότερο. Καί στήν ἀπομακρυσμένη ἀπό τόν Θεό κοινωνία μας ἐν πολλοῖς ἰσχύει τό ἴδιο: ὁ ἰσχυρότερος, ὁ ἐξυπνότερος, ὁ ὁμορφότερος καί ὁ πονηρότερος ἔχει περισσότερες πιθανότητες νά ἐξελιχθεῖ καί νά προαχθεῖ κοινωνικά.

Στή φύση ὑπάρχει τό ἐνστικτῶδες, ἐνῶ στήν ἀνθρώπινη κοινωνία ὑπάρχει ἡ ἐλευθερία καί τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Δέν εἴμαστε ζῶα. Στήν πνευματική ζωή ἰσχύει τό ἀντίθετο. Γιά τόν Θεό ἀξίζει ἐκεῖνος πού εἶναι πιό ταπεινός. Ὅσο κανείς πλησιάζει τόν Θεό, ἀναγνωρίζει ὅτι ὅλα εἶναι δῶρα τοῦ Θεοῦ καί ταπεινώνεται φυσιολογικά. Ὁ ταπεινός βλέπει τούς συνανθρώπους του ὡς δημιουργήματα τοῦ ἰδίου οὐράνιου Πατέρα, τούς σέβεται καί τούς ἐκτιμᾶ ὡς ἀδελφούς του. Ἔχοντας αὐτή τήν ὀπτική γωνία δέν τούς θεωρεῖ ἀντιπάλους. Γιά τόν χριστιανό δέν ἰσχύει ὁ νόμος τῆς ζούγκλας: ὁ ἰσχυρότερος νικᾶ καί ὁ θάνατός σου ζωή μου.

6. Οἱ φιλοδοξίες τῆς ζωῆς μας εἶναι κάτι τό κακό;

Ἡ φιλοδοξία εἶναι κάτι τό κακό ὄχι μέ τήν ἔννοια τῆς ἐπιδίωξης γιά τήν κατάκτηση κάποιου ὑγιοῦς στόχου (π. χ. νά περάσω στό Πανεπιστήμιο, νά ἐξασκήσω κάποιο καλό ἐπάγγελμα), ἀλλά μέ τή ἔννοια τῆς ἐπιδίωξης νά πετύχω κάτι γιά νά ἀποσπάσω τή δόξα τῶν ἀνθρώπων (φιλῶ + δόξα).

Ὅταν οἱ φιλοδοξίες μας βλάπτουν τήν προοπτική τῆς σωτηρίας μας, εἶναι κακό. Κάποιες φιλόδοξες βλέψεις μᾶς βλάπτουν, καθώς μᾶς στρέφουν ἀπόλυτα στήν ὕλη καί μᾶς κάνουν νά παραμελοῦμε τήν πνευματική μας προκοπή, τή σωτηρία μας. Μέ αὐτόν τόν ἐγωισμό ἀπομακρυνόμαστε ἀπό τόν

Θεό καί στρεφόμαστε πρός τήν ὕλη, σβήνουμε τήν ἐσωτερική πνευματική ζωή καί τή σχέση μας μέ τόν Θεό. Ὅταν ἔχουμε φιλοδοξίες ἐνταγμένες στό δρόμο τῆς σωτηρίας μας, τότε ἀγωνιζόμαστε θεάρεστα. Καλή φιλοδοξία εἶναι νά ἐπιδιώκουμε νά εὐαρεστοῦμε τόν Θεό κάθε στιγμή τῆς ζωῆς μας μέ τίς σκέψεις, τίς ἐπιθυμίες καί τίς πράξεις μας. Καλή φιλοδοξία εἶναι ἡ προσπάθεια νά κρύβουμε πάντοτε τίς καλές πράξεις μας.

Ὅταν οἱ φιλοδοξίες μας βλάπτουν κάποιον συνάνθρωπό μας, εἶναι κακό. Λάθος π.χ. εἶναι νά θέλεις νά ξεπεράσεις κάποιους, γιά νά δοξαστεῖς ἐσύ καί νά ὑποτιμηθοῦν αὐτοί ἤ νά ἀνέλθεις ἐσύ σέ κάποιο ἀξίωμα, γιά νά καταπιέζεις τούς ὑποδεέστερους καί νά τούς ἐκμεταλλεύεσαι. Μ' αὐτό τόν τρόπο δέν τούς ἀγαπᾶς.

Ὅταν τίς ἐπιδιώξεις μας καί τίς ἱκανότητές μας τίς χρησιμοποιοῦμε γιά τό καλό ὅλης της κοινωνίας καί γιά τή δόξα Θεοῦ, τότε αὐτές γίνονται εὐλογίες. Νά ἐπιζητοῦμε τήν ἐξέλιξη στή καριέρα μας ὄχι γιά νά δοξασθοῦμε ἀπό τούς ἀνθρώπους, ἀλλά γιά νά προσφέρουμε στήν κοινωνία καί στόν Θεό.

7. Τί εἶναι ἡ ταπείνωση;

Ἡ ταπείνωση εἶναι ὁ σωστός τρόπος σκέψης καί ζωῆς κατά τόν ὁποῖο ὁ ἄνθρωπος δέν ἔχει μεγάλη ἰδέα γιά τόν ἑαυτό του καί δέν ἐπιδιώκει τή δόξα τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ταπεινός εἶναι ὁ ἀντίθετός του ἐγωιστῆ, ὁ νορμάλ ἄνθρωπος, ὁ προσγειωμένος. Ἡ ταπείνωση χρωματίζει ὅλες τίς ἀνθρώπινες πράξεις (π.χ. ἐπικοινωνία, συνεργασία) καί ὅλες στίς στάσεις τῆς ζωῆς (π.χ. συμπόνια, σεβασμός ἄλλου). Ἡ ταπείνωση εἶναι τό στολίδι ὅλων τῶν ἁγίων. Αὐτή τούς ὠθοῦσε στήν ὑπέρβαση τοῦ ἑαυτοῦ τους καί στό δόσιμο στόν Θεό καί στό συνάνθρωπο.

Ταπείνωση εἶναι ἡ ἀρετή πού μας κάνει νά μοιάσουμε τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός ἔπλασε τόν ἄνθρωπο ταπεινό, ὅπως ταπεινός εἶναι κι Αὐτός. Λέει ὁ Κύριος: *«Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρᾶός εἰμι καί ταπεινός τῇ καρδίᾳ»* (Ματθ. 11,29). Ὁ ἐγωισμός εἶναι διαστροφή τοῦ *«κατ' εἰκόνα Θεοῦ»*. Ὁ ἐγωιστής ξεστρατίζει ἀπό τήν κατά Θεόν ζωή καί καταστρέφεται μέ τόν αὐτοπροσδιορισμό καί τήν ἀσυδοσία του. Ὁ ταπεινούμενος ξεφεύγει ἀπό τό παρά φύσιν, τόν ἐγωισμό, πηγαίνει στό κατά φύσιν, τήν ταπείνωση (κατ' εἰκόνα), γιά νά φθάσει στό ὑπέρ φύσιν (καθ' ὁμοίωσιν), τή θέωση, τήν ἁγιότητα. Ὅπως ὁ ἐγωισμός εἶναι ὁ πατέρας ὅλων τῶν παθῶν, ἔτσι καί ἡ ταπείνωση εἶναι ἡ μητέρα ὅλων τῶν ἀρετῶν. Ὅπως στό χτίσιμο τοῦ σπιτιοῦ ἔχει μεγάλη ἀξία τό καλό θεμέλιο, ἔτσι συμβαίνει καί στήν πνευματική ζωή. Ἐδῶ τό καλό θεμέλιο εἶναι ἡ ταπείνωση. Πάνω στήν ταπείνωση τοποθετοῦνται οἱ ἄλλες ἀρετές καί δέν σαλεύεται τό πνευματικό οἰκοδόμημα μέ τούς σεισμούς τῶν πειρασμῶν.

Ἡ ταπείνωση ἀνοίγει τήν πόρτα τοῦ Παραδείσου. Στούς μακαρισμούς ὁ Χριστός μίλησε καθαρά γιά τήν ταπείνωση καί εἶπε: *«Μακάριοι οἱ πτωχοί τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν»* (Ματθ. 5,3), δηλ. "εὐτυχισμένοι εἶναι οἱ ταπεινοί, γιατί δική τους εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν". Οἱ *«πτωχοί τῷ πνεύματι»* δέν εἶναι οἱ πτωχοί στό μυαλό, ἀλλά οἱ πτωχοί στόν ἐγωισμό, οἱ ταπεινοί, πού θά ἁγιασθοῦν καί θά εἰσέλθουν στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἐξάλλου οἱ πτωχοί στό μυαλό ὡς ἀνεύθυνοι τῶν πράξεών τους θά εἰσέλθουν στόν Παράδεισο χωρίς νά περάσουν ἀπό κρίση. Οἱ ἐγωιστές δέν πρόκειται νά δοῦν τή βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀφοῦ ὁ Χριστός ζητᾶ τήν ταπείνωση, φαίνεται πώς αὐτή εἶναι καί ἀναγκαία καί κατορθωτή.

Ἡ ταπείνωση εἶναι δεῖγμα ψυχικῆς ὑγείας καί δημιουργεῖ σωστή σχέση μέ τόν Θεό. Ὁ ταπεινός δεχόμενος ὅτι ὅλα τά ἀγαθά τῆς ζωῆς του, ὅπως χαρίσματα, ἱκανότητες, ὑλικά ἀγαθά, ἀρετές προέρχονται ἀπό τόν Θεό εἶναι ἀληθινός ἄνθρωπος κι ὄχι ψεύτης.

Αὐτός συναισθανόμενος βαθιά ὅτι τά φυσικά προσόντα του καί τά πνευματικά τοῦ χαρίσματα εἶναι ὅλα δῶρα τοῦ παναγάθου Θεοῦ, ζεῖ θεοκεντρικά εὐχαριστώντας τον καί δοξάζοντάς τον. Ὁ ταπεινός ἐπίσης αἰσθανόμενος τήν ἀνεπάρκειά του καταφεύγει στόν Θεό μέ τήν προσευχή καί ζητᾶ τήν οὐράνια βοήθεια καί προστασία. Αὐτή ἡ προσευχητική ἄνοδος πρός τόν Θεό τόν ἁγιάζει. Ὁ ταπεινός ὑπακούει στό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί τηρεῖ τίς ἐντολές Του, ἐνῶ ὁ ἐγωιστής κάνει τό δικό του. Ὁ ταπεινός στίς δυσκολίες δέν κάμπτεται εὔκολα, γιατί ὅλη τή ζωή του τή στηρίζει στή θεία Πρόνοια. Τίς δυσκολίες τίς βλέπει ὡς σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία του. Ὁ ταπεινός δέχεται τίς ἀσθένειες ὡς εὐκαιρίες μετάνοιας, ἐνῶ ὁ ἐγωιστής θλίβεται πολύ στίς ασθένειες καί βρίζει τόν Θεό.

Ἡ ταπείνωση εἶναι ὁ ὑγιής τρόπος ζωῆς κατά τόν ὁποῖο ὁ ἄνθρωπος ἔχει συναίσθηση τῶν ὁρίων καί τῶν ἀδυναμιῶν του καί ἐκφράζεται στίς συναναστροφές του μέ μετριοπάθεια. Ὁ ταπεινός συγχωρᾶ, γιατί δέν ἔχει ἐγωισμό μέσα του καί ἔχει χῶρο νά βάλει καί τόν ἄλλο (συν-χώρεση). Ὁ ταπεινός δέν βλέπει ἀνταγωνιστικά τόν ἄλλον, ἀλλά ἀδελφικά καί χαίρεται μέ τό καλό του. Ὁ ταπεινός ἀπελευθερωμένος

ἀπό τόν ἐγωισμό του μπορεῖ νά ἀγαπήσει σωστά καί τόν συνάνθρωπό του. Ὁ ταπεινός δέν εἶναι ἐπιδειξιομανής, θυμώδης καί καταπιεστικός, ἀλλά μετριόφρων, ἥρεμος καί γεμάτος σεβασμό πρός τό διπλανό του. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει στούς Γαλάτας: *«μή γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες»* (5,26), δηλ. 'ἄς μή γινόμαστε ματαιόδοξοι προκαλώντας ὁ ἕνας τόν ἄλλο σέ φιλονικίες καί φθονώντας ὁ ἕνας τόν ἄλλο'. Ὁ ἐγωιστής εἶναι συνήθως ὀργίλος, νευρικός καί στενόχωρος. Ὁ ἐγωιστής μαλώνει εὔκολα. Ὁ ταπεινός ὀργίζεται μέ τήν καλή ἔννοια, ὅταν βλάπτεται ἡ ἀλήθεια τῆς πίστεως καί ἡ αἰώνια σωτηρία. Ὁ ταπεινός ἀγωνιστής χριστιανός, ὅταν τόν συκοφαντοῦν, ὑπομένει καί δέν ἀνταποδίδει τό κακό, ὅταν τόν βρίζουν, λυπᾶται κυρίως γιά τό κακό πού παθαίνει ὁ ὑβριστής κι ὄχι τόσο γιά τό κακό πού παθαίνει ὁ ἴδιος. Μόνον ὁ ταπεινός μπορεῖ νά δείξει θυσιαστική ἀγάπη, γιατί ἡ ἀγάπη προέρχεται ἀποκλειστικά ἀπό ταπεινές ψυχές.

Ὁ ταπεινός ἀγαπᾶ πραγματικά καί τόν ἑαυτό του. Ἔχει συναίσθηση τῆς ἁμαρτωλότητάς του καί ἀγωνίζεται νά τήν ἐξαλείψει. Ὁ ἐγωιστής εἶναι ἀξιολύπητος, γιατί ὁ πονηρός βρίσκει στηρίγματα στόν ἐγωισμό του, γιά νά τόν πειράξει. Τό πιό μεγάλο πάθος, τό ὁποῖο εὔκολα μπορεῖ νά ἐρεθίσει ὁ πονηρός εἶναι ὁ ἐγωισμός. Βάζει ὁ πονηρός π.χ. τόν συμμαθητή κάποιου νά τοῦ μιλήσει ἄσχημα, γιά νά θυμώσει καί νά βρίσει, δηλαδή νά ἁμαρτήσει. Ὁ ταπεινός διαπιστώνει τά ὅριά του, ἐμπιστεύεται τή ζωή του στόν Θεό, δέν κάνει ὑπερβολές καί εἶναι προσεκτικός στίς μεγάλες ἀποφάσεις τῆς ζωῆς του καί στίς ἐνέργειές του. Ὁ ἐγωιστής ἔχει ὑπερβολική αὐτοπεποίθηση καί εὔκολα πέφτει σέ σφάλματα. Ὁ ταπεινός δέχεται εὐχάριστα τίς διορθωτικές παρατηρήσεις τῶν ἄλλων.

8. Τί εἶπε ὁ Χριστός γιά τήν ταπείνωση καί τόν ἐγωισμό;

Μέ τήν παραβολή τοῦ τελώνου καί τοῦ Φαρισαίου (Λουκᾶ 18,9-14) ὁ Χριστός πολέμησε τή νοοτροπία τῶν Φαρισαίων νά θεωροῦν τόν ἑαυτό τούς καλύτερο ἀπό τούς ἄλλους, ἐπειδή δέν ἔκαναν κάποια μεγάλα ἁμαρτήματα καί ἐπειδή τήρησαν κάποιες ἐντολές τοῦ νόμου, ὅπως νηστεία καί προσφορές στό ναό τοῦ Θεοῦ. Ὁ Χριστός τελειώνει τήν παραβολή τοῦ τελώνου καί τοῦ Φαρισαίου (Λουκᾶ 18,14) μέ τά λόγια τοῦ Κυρίου στόν προφήτη Ἡσαΐα (66,2): *«καθένας πού ὑψώνει τόν ἑαυτό του, θά ταπεινωθεῖ, ὅποιος, ὅμως, ταπεινώνει τόν ἑαυτό του, θά ὑψωθεῖ»*. Μέ τά ἴδια περίπου λόγια ἐπίσης ἐλέγχει τούς Φαρισαίους (Μάτθ. 23,12) πρίν ἀπό τά περίφημα *«οὐαί»*.

Ὁ ἐγωιστής θά ταπεινωθεῖ καί στήν ἄλλη τή ζωή μέ τήν αἰώνια τιμωρία, ἀλλά καί σ' αὐτή τή ζωή, καθώς θά ἐγκαταλειφθεῖ ἀπό τή Χάρη τοῦ Θεοῦ καί θά πέσει σέ μεγάλα λάθη. Τόν ταπεινό ὁ Θεός θά τόν προστατεύσει στή ζωή αὐτή καί θά τόν ἀνυψώσει στόν Παράδεισο. Εἶπε ἄλλοτε ὁ Χριστός (Ματθ. 19,30): *«Πολλοί πρῶτοι (στή γῆ) θά εἶναι τελευταῖοι (στήν ἄλλη ζωή) καί πολλοί τελευταῖοι (στή γῆ) θά εἶναι πρῶτοι (στόν Παράδεισο)»*. Ἐδῶ δέν ἀναφέρεται ὁ Χριστός μόνο σέ ὅσους κομπάζουν μέ τά ἀξιώματα καί τά χρήματα, ἀλλά καί σ' αὐτούς, πού κομπάζουν γιά τίς ἀρετές τους καί δέχονται εὐχάριστα τιμές καί δόξα ἀπό τούς συνανθρώπους τους.

Οἱ μαθητές τοῦ Χριστοῦ, πρίν φωτισθοῦν ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα, εἶχαν κι αὐτοί ἐγωισμό καί κάποιες φορές φιλονικοῦσαν γιά τό ποιός εἶναι πρῶτος. Κάποια φορά ρώτησαν τό Χριστό *«Ποιός ἄραγε θά εἶναι πρῶτος στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν;»* (Ματθ. 18,1). Τότε ὁ Χριστός πῆρε στά χέρια Του ἕνα παιδί, τό ἔβαλε ἀνάμεσά τους καί εἶπε: *«Ὅποιος ταπεινώσει τόν ἑαυτό του σάν τό παιδί αὐτό, αὐτός θά εἶναι ὁ μεγαλύτερος στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν»* (Ματθ. 18,4). Ἐδῶ βλέπουμε ὅτι ὁ Χριστός ζητάει νά ταπεινώνουμε τόν ἑαυτό μας.

Κατά τήν ἀνάβαση τοῦ Χριστοῦ στά Ἱεροσόλυμα τό τελευταῖο Πάσχα τά παιδιά τοῦ Ζεβεδαίου, ὁ Ἰωάννης καί ὁ Ἰάκωβος μέ τή συμπαράσταση τῆς μητέρας τους ζήτησαν ἀπό τό Χριστό πρωτοκαθεδρία στή βασιλεία Του. Οἱ δέκα ἀγανάκτησαν κατά τῶν δύο. Τότε ὁ Χριστός πῆρε τό λόγο καί εἶπε: *«ὅποιος θέλει νά γίνει μέγας, ἄς εἶναι ὑπηρέτης σας, καί ὅποιος θέλει σέ σᾶς νά εἶναι πρῶτος, ἄς εἶναι δοῦλος ὅλων σας …, ὅπως ἀκριβῶς ὁ υἱός τοῦ ἀνθρώπου (δηλαδή, ἐγώ, ὁ Μεσσίας) δέν ἦρθε νά ὑπηρετηθεῖ, ἀλλά νά ὑπηρετήσει καί νά δώσει τή ζωή του γιά νά λυτρωθοῦν οἱ πολλοί»* (Ματθ. 20,26-28).

Στό Μυστικό Δεῖπνο ὁ Χριστός, ἀφοῦ ὑπέδειξε στούς μαθητές Του τήν ταπείνωση καί τή διακονία μέ τό πλύσιμο τῶν ποδιῶν (Ἰωάν. 13,13-14), αὐτοί πάλι ἄρχισαν νά φιλονικοῦν γιά τό ποιός εἶναι ἀνώτερος (Λουκᾶ 22,24). Τότε ὁ Χριστός τούς εἶπε: *«Ὁ μεγαλύτερος ἀνάμεσά σας, ἄς γίνει ὡς ὁ νεότερος, καί ὁ ἡγέτης ὡς ὁ ὑπηρέτης. Γιατί ποιός εἶναι μεγαλύτερος, αὐτός πού κάθεται στό τραπέζι ἤ αὐτός πού ὑπηρετεῖ; Δέν εἶναι αὐτός πού κάθεται; Ἐγώ ὅμως εἶμαι ἀνάμεσά σας ὡς ὁ ὑπηρέτης»* (Λουκᾶ 22,26-27). ■

ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ΕΠΙ ΤΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗ ΗΜΕΡΑ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

†ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΤΟΥ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀδελφοί καί τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλογημένα,

Ἡ κοινή Μήτηρ πάντων τῶν Ὀρθοδόξων, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, τό Σῶμα τοῦ αἰωνίου Κυρίου, τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἱερουργεῖ φιλοστόργως διά πασῶν τῶν ἐνεργειῶν αὐτῆς, μάλιστα δέ διά τῆς Θείας Εὐχαριστίας καί τῆς προσφορᾶς τῶν δώρων Αὐτοῦ πρός τόν Δημιουργόν αὐτῶν, τό μυστήριον τῆς σωτηρίας τῶν τέκνων αὐτῆς. Καί πράττει τοῦτο, ἔχουσα καί ἀποδεικνύουσα τήν ἀπέραντον καί ἀδιάκριτον ἀγάπην πρός πᾶν μέλος αὐτῆς, εἰς τόν βαθμόν κατά τόν ὁποῖον τήν ἐπιδεικνύει καί ὁ ἐπουράνιος Πατήρ ἡμῶν.

Τήν παρουσίαν πάντων τῶν τέκνων της ἔχουσα πάντοτε ἐν τῇ προσευχητικῇ μνήμῃ αὐτῆς ἡ Ἐκκλησία, διατηρεῖ ζωηρόν ἐνδιαφέρον καί μέριμναν διά πᾶν ὅ,τι ἔχει σχέσιν καί ἐπηρεάζει τήν ζωήν αὐτῶν. Διό καί δέν μένει ἀσυγκίνητος καί ἀδιάφορος ἐκ τῆς συνεχιζομένης καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἡ ὁποία καθ' ἡμέραν συντελουμένη, ἕνεκα τῆς ἀπληστίας τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς ματαίας φιλαργύρου σπουδῆς καί κερδοφορίας, συνιστᾷ ἐν τῇ οὐσίᾳ **ἀποστροφήν** τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου καί ὡς ἐκ ταύτης **ταραχήν** τῆς κτίσεως καί **διάσπασιν** τῆς κορωνίδος τῆς δημιουργίας, τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως καί **ἀπειλήν** αὐτῆς ταύτης τῆς συνεχίσεως τῆς ζωῆς.

Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον καί ἡ ἡμετέρα Μετριότης ἤδη ἀπό πολλῶν ἐτῶν ἀξιολογοῦντες τά σημεῖα τῶν καιρῶν, ἀλλά καί ἐν πιστότητι εἰς τό εὐχαριστιακόν χρέος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀνεκηρύξαμεν καί ἀφιερώσαμεν τήν 1ην Σεπτεμβρίου ἑκάστου ἔτους, ἀρχήν τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, εἰς ἱκετηρίους καί ἱλαστηρίους δεήσεις ὑπέρ τῆς διαφυλάξεως τῆς κληροδοτηθείσης ἡμῖν δημιουργίας τοῦ Θεοῦ, τοῦ περιβάλλοντος. Κατά τήν ἡμέραν ταύτην, κλίνομεν γόνυ ψυχῆς καί καρδίας καί ἐξαιτούμεθα παρά τοῦ Θεοῦ Λόγου νά ἐπιβλέψῃ φιλανθρώπως ἐπί τήν δημιουργίαν Αὐτοῦ καί, παραβλέπων τάς ἁμαρτίας καί τήν ἀπληστίαν ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων, νά «ἀνοίξῃ τήν χεῖρα Αὐτοῦ καί νά πληρώσῃ χρηστότητος τά σύμπαντα» καί νά ἀνασχέσῃ τήν καταστροφικήν πορείαν τοῦ κόσμου.

Εἶναι βεβαίως ἀληθές, ὅτι κατά τάς τελευταίας δεκαετίας ἐπετεύχθη σημαντική πρόοδος, οὐχί βεβαίως ἐπαρκής, εἰς τόν τομέα τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος, μέ τήν διαρκῆ εὐαισθητοποίησιν τῆς κοινῆς γνώμης, τήν λῆψιν προληπτικῶν καί ἀνασταλτικῶν μέτρων, τήν λειτουργίαν προγραμμάτων ἀειφορίας, τήν στροφήν πρός ἠπίας μορφῆς πηγάς ἐνεργείας καί πολλά εἰσέτι καρποφόρα καί ἀξιόλογα μέτρα καί δράσεις, εἰς ἅς συνέβαλον καί αἱ προσπάθειαι καί ἡ μέριμνα τῆς Μητρός Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν συνεργασίᾳ καί μετά διεθνῶν οἰκολογικῶν ἱδρυμάτων καί ὀργανισμῶν.

Ἑορτάζοντες καί ἐφέτος τήν ἑορτήν τῆς Βυζαντινῆς Ἰνδικτιῶνος καί εἰσερχόμενοι εἰς ἕνα νέον ἐνιαυτόν τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου, ἀπευθυνόμεθα πρός τό εὐλογημένον Ὀρθόδοξον πλήρωμα καί πρός τόν κόσμον ὅλον καί καλοῦμεν πάντας εἰς συνεχῆ ἐπαγρύπνησιν, εὐαισθητοποίησιν καί συστράτευσιν τῶν δυνάμεων πρός ἐπιστροφήν εἰς μίαν κατάστασιν, ἄν ὄχι εἰς τήν πρωτόπλαστον ἀπολύτως εὐχαριστιακήν καί δοξολογικήν, ἀλλά τοὐλάχιστον εἰς ἀποπνέουσαν τήν χάριν καί τό ἔλεος τοῦ Κυρίου.

Ἡ ἄνευ φραγμῶν ληστρική ἐκμετάλλευσις τῶν φυσικῶν πόρων τῆς δημιουργίας, ἀποτελοῦσα τήν κυρίαν αἰτίαν καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, εἶναι κατά τήν μαρτυρίαν τῆς θεολογίας, τῆς τέχνης καί τῆς λογοτεχνίας ἀποτέλεσμα **πτώσεως** τοῦ ἀνθρώπου, παρακοῆς πρός τήν ἐντολήν τοῦ Κυρίου καί μή συμμορφώσεως πρός τό **Θέλημα** τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία παρέχει τό **ἀντίδοτον** διά τήν θεραπείαν τῶν οἰκολογικῶν προβλημάτων, καλοῦσα τούς πάντας εἰς ἀποκατάστασιν τῆς εἰκόνος τοῦ Θεοῦ εἰς τό ἀρχαῖον, τό πρωτότυπον κάλλος. Ἡ ἀνόρθωσις τῆς πεπτωκυῖας φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, τῇ ἐπιπνοίᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί τῇ μετοχῇ εἰς τάς δωρεάς αὐτοῦ, ἀποκαθιστᾷ καί τήν ἁρμονικήν σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου μέ τήν κτίσιν καί τήν δημιουργίαν, τήν ὁποίαν ἐποίησεν ὁ Θεός πρός χαράν, τέρψιν καί ἀπόλαυσιν αὐτοῦ, ἀλλά καί ἀναγωγήν αὐτοῦ εἰς τόν Ἴδιον, τόν Πλάστην.

Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία καλεῖ ἡμᾶς «ἐπεξεργάσασθαι ἐν Λόγῳ Θεοῦ καί Πνεύματι ζωοποιῷ τόν ξύμπαντα κό-

σμον», ὡς ὁ σήμερον ἑορταζόμενος Ἅγιος Συμεών ἐν τῷ στύλῳ, καί ἀπό τῶν αἰσθητῶν καί φυσικῶν νά ἀναβαίνωμεν εἰς τά «μετά τά φυσικά» καί νά κύπτωμεν εἰς «τά τῆς θεολογίας ἁπλᾶ καί ἀπόλυτα μυστικά θεάματα», ὥστε ἀπό τῆς κτίσεως νά ἀναγώμεθα εἰς τόν Κτίστην.

Ἡ ἐνοικοῦσα ἐπίπνοια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι αὐτή ἡ ὁποία θεοῖ τόν μέτοχον αὐτῆς καί ἑνοποιεῖ συγχρόνως τόν ἄνθρωπον μέ τό περιβάλλον αὐτοῦ, ὥστε νά αἰσθάνεται αὐτό ὡς μέρος τοῦ ἑαυτοῦ του καί νά σέβεται αὐτό ὡς κάτι τό **ἱερόν**, χωρίς νά παρασύρεται εἰς καταχρήσεις καί ὑπερβολάς.

Ὁ σεβασμός καί ἡ τροφή τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ φυσικοῦ κόσμου ἀσφαλῶς καί δέν ἐπιτυγχάνεται διά τῆς ἁπλήστου χρήσεως αὐτοῦ, ἀλλά διά τοῦ σεβασμοῦ αὐτοῦ, δηλαδή τοῦ ἀλληλοσεβασμοῦ τοῦ ἀνθρώπου πρός τόν συνάνθρωπον, τοῦ ἀνθρώπου πρός τά ἔμβια ὄντα, ἀλλά καί τά ἔχοντα ἰκμάδα καί προσφοράν ζωῆς «καλά λίαν» καί ἐν σοφίᾳ καί ἁρμονίᾳ πλασθέντα μόνῳ τῷ λόγῳ τοῦ Κυρίου ὁρατά τε καί ἀόρατα στοιχεῖα τῆς φύσεως. Τοιουτοτρόπως θά δυνηθῶμεν νά πίωμεν ὕδωρ ἐκ τῆς ζωοποιοῦ πέτρας, νά βλέπωμεν τόν αἰσθητόν ἥλιον καί ἀναγώμεθα εἰς τόν νοητόν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης, νά ἀτενίζωμεν τόν ὑλικόν στῦλον τοῦ Ὁσίου Συμεών καί νά βλέπωμεν τόν ἀληθινόν στῦλον τοῦ φωτός, νά βλέπωμεν τάς νεφέλας τῶν ὑδάτων μέ στόχον νά εἰσέλθωμεν εἰς τήν νεφέλην τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἰς τήν κατάπαυσιν, ὅπου πρόδρομος ὑπέρ ἡμῶν εἰσῆλθε Χριστός, νά σπουδάσωμεν ἀπογραφῆναι μετά τῶν πρωτοτόκων εἰς τήν ἐν οὐρανοῖς Ἐκκλησίαν. Μόνον ὑπό τοιοῦτον φρόνημα κινούμενοι, ἐν σεβασμῷ τῆς προσφορᾶς ἑκάστου ἐμβίου ὄντος καί φυτοῦ εἰς τήν παγκόσμιον λειτουργίαν τῆς ζωῆς, θά ἐπιλύσωμεν αὐτομάτως διά τῆς Θείας Χάριτος καί ὄχι διά τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυνάμου βίας πάντα τά περιβαλλοντικά μας προβλήματα. Τό μήνυμα τοῦτο ζωῆς, εἶναι μήνυμα ὑποχρεώσεως νά συνεχίσωμεν τόν πνευματικόν ἀγῶνα καί τήν προσπάθειαν, προσευχόμενοι, προτρεπόμενοι, παρακαλοῦντες, ἱκετεύοντες, ἐφιστῶντες τήν προσοχήν πάντων εἰς τήν ἀναγκαιότητα προστασίας ἡμῶν αὐτῶν ἀπό τῆς ἐπερχομένης ὀργῆς ἐπί τήν κτίσιν λόγῳ τῆς ἀλλοιώσεως αὐτῆς.

Ἡ συνεχής προσήλωσις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τά γήϊνα καί φθαρτά εἶναι ἡ προκαλοῦσα καί τά προβλήματα εἰς τήν δημιουργίαν, καθότι, ὅσον περισσότερον στρεφόμεθα εἰς τήν γῆν, τόσον περισσότερον ἀπομακρυνόμεθα τοῦ οὐρανοῦ καί τοῦ Θεοῦ.

Τήν ὀφειλετικήν καί σωτηριώδη δέσμευσιν αὐτῆς ὑπέρ τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος καί τῆς συνεχίσεως ἐν πνευματικῇ καί ὑλικῇ ἀκμῇ τῆς ἐπί τοῦ πλανήτου ἡμῶν ζωῆς, τοῦ **κόσμου** τοῦ Θεοῦ, ἀναλαβοῦσα ἐν φόβῳ Θεοῦ ἡ Μήτηρ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία καί καλλιεργοῦσα ἀδιαλείπτως, μελετᾷ τήν πραγματοποίησιν Οἰκολογικοῦ Συνεδρίου κατά τόν προσεχῆ Ἰούνιον ἐν τῇ ἕδρᾳ αὐτῆς ἐπί τοῦ θέματος «Θεολογία, Οἰκολογία καί Λόγος: διάλογος διά τό περιβάλλον, τήν λογοτεχνίαν καί τάς τέχνας». Στόχος αὐτοῦ ἡ ἀφύπνησις τῆς παγκοσμίου συνειδήσεως ἐπί τῆς εἰδικῆς καί ἰδιαιτέρας σημασίας πτυχῆς τῆς ἠθικῆς καί πνευματικῆς διαστάσεως τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως καί τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ περιβάλλοντος εἰς τό «ἀρχαῖον κάλλος», τό φυσικόν, τό ἱερόν, τό ἅγιον, τό τέλειον, ὡς ἐξῆλθεν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ τεχνουργήσαντος αὐτό Θεοῦ Λόγου, εἰς ἀπόλαυσιν καί τροφήν ἡμετέραν, μετά ἰδιαιτέρων ἀναφορῶν εἰς τήν σχέσιν αὐτοῦ πρός τήν τέχνην καί τήν λογοτεχνίαν.

Ἔχοντες «ἐν ἑαυτοῖς ἀπαράθραυστον τήν μνήμην τῶν κριμάτων» τοῦ Κυρίου, μαρτυροῦμεν ἀπό τοῦ Ἱεροῦ τούτου Κέντρου τῶν πανορθοδόξων τοῦ λόγου τό ἀληθές καί ἐφιστῶμεν τήν προσοχήν πάντων ἐπί τῶν ἐπαπειλουμένων δεινῶν, τά ὁποῖα ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου ἐκ φιλανθρώπου προνοίας ἀσφαλῶς δέν θά ἐπιτρέψῃ, καλοῦντες τούς πάντας εἰς ἐπιστράτευσιν πρός καί διά τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος ἡμᾶς κόσμου ἐπιστροφήν εἰς τήν Πηγήν τῆς Ζωῆς, ταῖς πρεσβείαις τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου τῆς Παμμακαρίστου, τοῦ Ὁσίου Συμεών τοῦ Στυλίτου καί πάντων τῶν Ἁγίων. Ἀμήν.

,βιδ΄ Σεπτεμβρίου α΄

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀδελφοὶ καὶ Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

«Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε!»

Ἐφάνη ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Θεὸς καὶ ἐφανερώθη συγχρόνως ὁ **τέλειος ἄνθρωπος** καὶ ἡ ἀσύλληπτος **ἀξία** τοῦ **ἀνθρωπίνου προσώπου**. Οἱ σύγχρονοι ἄνθρωποι ἰδιαιτέρως ζῶμεν τὴν μεταπτωτικὴν κατάστασιν, κατὰ τὴν ὁποίαν καθημερινῶς διαπιστώνομεν μετὰ τοῦ Ψαλμῳδοῦ ὅτι «πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός» (Ψαλμ. ΙΓ΄ 3 - Ρωμ. γ΄ 12-13).

Πρὸ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ δὲν ἠδύνατο ὁ ἄνθρωπος νὰ φαντασθῇ τὴν **ἀσύλληπτον ἀξίαν** τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, διότι μετὰ τὴν πτῶσιν ἠσθένησε καὶ ἠλλοιώθη. Μόνον οἱ πολὺ φωτισμένοι

ἄνθρωποι διῃσθάνθησαν καὶ πρὸ Χριστοῦ τὴν **ἀξίαν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου** καὶ εἰς τὴν **ἀπορίαν** τοῦ Ψαλμῳδοῦ «τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ;» (Ψαλμ. Η΄ 5), διεκήρυξαν: «ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρμ ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτὸν» (ἔ.ἀ. 6).

Τὴν ὑπερτάτην αὐτὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου ἐφανέρωσεν ὁ Θεάνθρωπος Κύριος καί, ἔκτοτε, ἐπαναλαμβάνουν κατ' ἔτος διακηρύξεις κρατῶν, κυβερνήσεων καὶ κοινωνικῶν ὁμάδων καὶ διεθνεῖς συμβάσεις ἀναφερόμεναι εἰς τὸν σεβασμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ.

Ἐν τούτοις, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας βλέπομεν καθημερινῶς τὸν χείριστον **ἐξευτελισμὸν** τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, τὴν **ἀτίμωσιν** καὶ τὸν **διασυρμὸν** αὐτοῦ. Ὀφείλομεν, λοιπόν, ἐὰν θέλωμεν νὰ εἴμεθα ἄξιοι τῆς **δόξης** καὶ **τιμῆς** διὰ τῆς ὁποίας περιέβαλε τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον ὁ «δι' ἡμᾶς καθ' ἡμᾶς γενόμενος» Δημιουργός μας, νὰ πράξωμεν πᾶν τὸ δυνατὸν διὰ νὰ παύσῃ ἡ ἐσχάτως διογκουμένη **ἐξευτελιστικὴ** διὰ τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον **συμπεριφορά**.

***

Παρακολουθοῦμεν ἔκπληκτοι τὸ ἐπαναλαμβανόμενον συνεχῶς «δρᾶμα τῆς Βηθλεέμ». Διότι περὶ **δράματος** πρόκειται καὶ ὄχι περὶ χαρμοσύνου γεγονότος, ἐφ' ὅσον ἀγνοεῖται ὁ σπαργανούμενος ἐν φάτνῃ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ δημιούργημά Του, ὁ ἄνθρωπος, δὲν ἀντιμετωπίζεται ὡς «εἰκὼν Θεοῦ».

Ἡ Ἁγία Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μας καὶ ἡ θεολογία της διδάσκουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἀξιοῦνται πλήρους σεβασμοῦ, διότι ἡνώθησαν μὲ τὸν Θεὸν εἰς τὸν σαρκωθέντα Κύριον. Ὅθεν, ὀφείλομεν ὅλοι νὰ ἐντείνωμεν τὰς προσπαθείας μας διὰ νὰ γίνῃ ὑπὸ πάντων σεβαστὴ ἡ ὑπερτάτη ἀξία τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου.

***

Μετὰ πολλῆς συνοχῆς καρδίας καὶ βαθείας θλίψεως τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ ἡμετέρα Μετριότης παρακολουθοῦμεν τὰ ὁσημέραι ὀγκούμενα κύματα ταῦτα βίας καὶ βαρβαρότητος, τὰ ὁποῖα ἐξακολουθοῦν νὰ μαστίζουν διαφόρους περιοχὰς τοῦ πλανήτου μας, καὶ ἰδιαιτέρως τὴν Μέσην Ἀνατολήν, καὶ μάλιστα τοὺς γηγενεῖς ἐκεῖ χριστιανούς, εἰς τὸ ὄνομα συχνάκις τῆς θρησκείας. Δὲν θὰ παύσωμεν δὲ νὰ διακηρύττωμεν ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ τούτου Κέντρου τῆς Ὀρθοδοξίας πρὸς πάντας, τοὺς ἀδελφοὺς Προκαθημένους τῶν Ὀρθοδόξων καὶ τῶν λοιπῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, τοὺς ἐκπροσώπους τῶν Θρησκειῶν, τοὺς Ἀρχηγοὺς Κρατῶν, πρὸς πάντα ἄνθρωπον καλῆς θελήσεως, μάλιστα δὲ πρὸς τούς, κατόπιν ὑποκινήσεων ἢ μὴ θέτοντας τὴν ἰδίαν ζωὴν αὐτῶν εἰς κίνδυνον διὰ νὰ ἀφαιρέσουν ἀνθρωπίνους ζωάς, συνανθρώπους - δημιουργήματα καὶ αὐτὰ τοῦ Θεοῦ-, καὶ πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν, ὅτι οὐδεμία εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ μορφὴ ἀληθοῦς καὶ γνησίας θρησκευτικότητος ἢ πνευματικότητος ἄνευ **ἀγάπης** πρὸς τὸ **ἀνθρώπινον πρόσωπον**. Οἱονδήποτε ἰδεολογικόν, κοινωνικὸν ἢ θρησκευτικὸν μόρφωμα περιφρονεῖ τὸν κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλασθέντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκει ἢ ἐπιτρέπει τὸν θάνατον συνανθρώπων μας, μάλιστα δὲ μὲ βάναυσον καὶ πρωτόγονον τρόπον, οὐδεμίαν ἀσφαλῶς ἔχει σχέσιν μὲ τὸν Θεὸν τῆς ἀγάπης.

***

Στρέφοντες, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, τοὺς ὀφθαλμούς μας εἰς τὴν κρατοῦσαν σήμερον ἐν τῷ κόσμῳ κατάστασιν ἀποστρέφομεν τὸ πρόσωπόν μας ἐκ τῶν θλιβερῶν γεγονότων μισαλλοδοξίας καὶ ἐχθρότητος, τὰ ὁποῖα μαστίζουν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ φθάνουν πλέον, διὰ τῶν συγχρόνων μέσων γενικῆς ἐπικοινωνίας, εὐχερέστερον εἰς τὰς ἀκοὰς καὶ τὴν ὅρασίν μας προκαλοῦντα τρόμον διὰ τὰ ἐπερχόμενα δεινά, καὶ προβάλλομεν ὡς ἰσχυρὸν ἀντίδοτον εἰς τὴν σύγχρονον **βίαν** τὴν καταπλήξασαν τοὺς μάγους καὶ τὸν κόσμον «ἐσχάτην πτωχείαν» τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἐνεργεῖ πάντοτε ὡς **ἀγάπη**. Αὐτὴ εἶναι ἡ μυστικὴ δύναμις τοῦ Θεοῦ, ἡ μυστικὴ δύναμις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ μυστικὴ δύναμις τοῦ γένους τῶν χριστιανῶν. **Ἡ δύναμις ἡ ὁποία νικᾷ καὶ ὑπερβαίνει διὰ τῆς ἀγάπης τὴν κάθε εἴδους βίαν καὶ κακίαν.**

***

Οὕτως ἀποτιμῶντες κατὰ τὰ ἐφετεινὰ Χριστούγεννα τὴν κατάστασιν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, εὐχόμεθα ὅπως βιώσωμεν οἱ πάντες τὴν χαρὰν τοῦ ἀπολύτου σεβασμοῦ τῆς ἀξίας τοῦ προσώπου, τοῦ συνανθρώπου, καὶ τὴν παῦσιν τῆς βίας κάθε μορφῆς, τὴν νίκην ἐπὶ τῆς ὁποίας διὰ τῆς ἀγάπης προβάλλει καὶ προσφέρει ὁ σάρκα λαβὼν «μεγάλης Βουλῆς Ἄγγελος», ὁ «Ἄρχων εἰρήνης» καὶ Σωτὴρ ἡμῶν Χριστός.

Αὐτοῦ τοῦ τεχθέντος καὶ ἐνανθρωπήσαντος Κυρίου τῆς δόξης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης ἡ Χάρις καὶ τὸ ἄπειρον Ἔλεος καὶ ἡ εὐδοκία εἴησαν μετὰ πάντων.

Χριστούγεννα ,βιδ΄

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΡΟΔΟΥ κ. ΚΥΡΙΛΛΟΥ

ΚΥΡΙΛΛΟΣ
Μητροπολίτης τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Ρόδου, πρὸς τὸν ἱερὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

«Διέλθωμεν δή ἕως Βηθλεέμ» (Λουκ. β΄, 15).

Ἀδελφοί καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά.

Ἡ χάρις καί τό ἄπειρο ἔλεος τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ μᾶς ἀξιώνει καὶ ἐφέτος νά πανηγυρίζουμε τὴν μεγάλη Ἑορτή τῆς πίστεως μας, τήν «Μητρόπολιν τῶν Ἑορτῶν», τά Χριστούγεννα. Τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Θεοῦ Λόγου ἀπό τήν Παναγία Παρθένο Μαρία. Τήν ἔλευση στόν κόσμο τοῦ Λυτρωτοῦ καὶ Σωτῆρα μας. Οἱ πιστοί καλούμεθα νά ζήσουμε τό θαῦμα καί νά λατρεύσουμε τόν Κύριο, ὁ ὁποῖος ἔγινε ἄνθρωπος «ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν».

Οἱ διηγήσεις τῶν ἱερῶν Εὐαγγελιστῶν διαβιβάζουν στό σήμερα τῆς ζωῆς μας τό μοναδικό καί ἀνεπανάληπτο γεγονός τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου. Ἐξιστοροῦν καί πληροφοροῦν. Διηγοῦνται ὅτι ὁ σαρκωθείς Χριστός γεννήθηκε σέ ἕνα σταῦλο, γιατί δέν ὑπῆρχε χῶρος νά φιλοξενήσει τήν Παρθένο Μαρία στή Βηθλεέμ. Τονίζουν τήν χαρά τοῦ οὐρανοῦ πού ἐκφράζεται μέ τόν ἀγγελικό ὕμνο «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Ἀναφέρονται στήν προσκύνηση τῶν ἀγαθῶν ποιμένων καί τῶν σοφῶν μάγων τῆς Ἀνατολῆς. Καταγράφουν τήν πρώτη ἀντίδραση τοῦ κόσμου στό μοναδικό γεγονός πού ἐκφράστηκε μέ τήν θηριωδία τῆς σφαγῆς τῶν νηπίων. Σημειώνουν ἕνα ταξίδι φυγῆς πρός τήν Αἴγυπτο τοῦ τεχθέντος Λυτρωτοῦ γιά νά γλυτώσει ἀπό τό ξίφος τοῦ Ἡρώδη.

Στεκόμαστε στήν διήγηση τῆς προσκυνήσεως τῶν Ποιμένων. Ἐνῶ ὅλοι ἔχουν παραδοθεῖ στὸν ὕπνο, ἀνυποψίαστοι γιά τό μοναδικό γεγονός πού συμβαίνει στό ταπεινό σπήλαιο, ἐκεῖνοι παραμένουν»ἀγραυλοῦντες», ἄγρυπνοι. Διατηροῦν σέ ἐγρήγορση τίς αἰσθήσεις τους, γίνονται θεατές τοῦ ἀνοίγματος τοῦ οὐρανοῦ καί αὐτήκοοι τῆς ἀγγελικῆς μελωδίας. Δέχονται τήν ἐπίσκεψη τοῦ Ἀγγέλου καί πληροφοροῦνται τήν Γέννηση τοῦ Θεανθρώπου. Ὁ Ἄγγελος ἐξαγγέλει τό γεγονός καί προσδιορίζει τόν τόπο γιά νά ἀναγνωρίσουν τόν νηπιάζοντα Θεό. Ἕνα παχνί μέσα σέ ἕνα σπήλαιο τόν φιλοξενεῖ. Ἐκεῖνοι ἀκούγοντας τό χαρμόσυνο ἄγγελμα τῆς σωτηρίας μέ προθυμία παίρνουν τήν ἀπόφαση. «Διέλθωμεν δή ἕως Βηθλεέμ».Τρέχουν πρός τήν Βηθλεέμ καί συναντοῦν τόν τεχθέντα Λυτρωτή. Τόν προσκυνοῦν, δηλαδή τόν ἀναγνωρίζουν ὡς Θεό καί Σωτῆρα. Φεύγουν μέ δοξολογίες στό στόμα γιά ὅσα ἄκουσαν καὶ εἶδαν.

Τοῦτο τό «Διέλθωμεν δή ἕως Βηθλεέμ» τῶν Ποιμένων, ἀγαπητοί ἀδελφοί, συνιστᾶ πρόσκληση καί πρόκληση γιά ὅλους μας. Τά Χριστούγεννα μᾶς καλοῦν νά γίνουμε μέτοχοι τοῦ γεγονότος τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, νά συναντήσουμε προσωπικά καί ὑπαρξιακά τόν γεννηθέντα Χριστό «κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ». Ἀπαραίτηση προϋπόθεση νά εἴμαστε «ἀγραυλοῦντες», ξάγρυπνοι δηλαδή καί ὑποψιασμένοι ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐσωτερική μας κατάσταση, τήν πραγματικότητα τῆς προσωπικῆς καί κοινωνικῆς μας ζωῆς. Τότε μόνο μποροῦμε νά ἀκούσουμε τὸ μήνυμα τοῦ οὐρανοῦ. Κατόπιν ἀκολουθεῖ ἡ πορεία. Πορεία μέσα στό σκοτάδι τοῦ κόσμου τούτου, ἑνός κόσμου ὅπου τά γεωπολιτικά καί οἰκονομικά παιχνίδια, ὁ θρησκευτικός φανατισμός, ἡ βία καί οἱ πόλεμοι, οἱ φόνοι, ἡ ἀπαξίωση τῶν θεσμῶν καί τῶν ἀξιῶν καί τόσα ἄλλα κακά καταδυναστεύουν τήν ὕπαρξη. Αὐτή ἡ πορεία μᾶς ἀφορᾶ προσωπικά. Αὐτήν τήν πορεία χρειάζεται ἡ κοινωνία μας, ὁ κόσμος ὁλόκληρος. Πορεία πού ὁδηγεῖ στήν συνάντηση μέ Ἐκεῖνον, τόν ἐνανθρωπήσαντα Χριστό πού μᾶς ἀγάπησε, τόν Θεό μας πού διδάσκει νά ἀγαποῦμε ἀντί νά μισοῦμε, νά θυσιαζόμαστε ἀντί νά δολοφονοῦμε, νά διακονοῦμε ἀντί νά ἐξουσιάζουμε, νά προσφέρουμε ἀντί νά καταχρώμεθα, νά μοιραζόμαστε ἀντί νά μαζεύουμε. Νά βλέπουμε στόν ἄλλο, τόν συνάνθρωπο, τήν εἰκόνα του καί ὄχι τόν ἀνταγωνιστή καί ἐχθρό πού μᾶς ἀπειλεῖ.

«Διέλθωμεν δή ἕως Βηθλεέμ». Ἂς τολμήσουμε τήν εὐλογημένη πορεία γιά νά συναντήσουμε τόν Κύριο. Δέν θά τόν συναντήσουμε στήν εἰκονική πραγματικότητα τῆς καταλωτικῆς γιορτῆς ἀλλά στήν πραγματικότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας κοινωνίας. Θά τόν συναντήσουμε ὅταν μαθητεύουμε στόν λόγο του καί τηροῦμε μέ πιστότητα τίς φιλάνθρωπες ἐντολές του. Ὅταν ἀγαποῦμε μέ εἰλικρίνεια καί αὐταπάρνηση τόν συνάνθρωπο καί στεκόμαστε ἀλληλέγγυοι στά προβλήματα καί τήν ἀγωνία του. Ὅταν καλλιεργοῦμε μέ συνέπεια καί τιμιότητα ἀξίες στήν προσωπική μας ζωή. Ὅταν ἀγωνιοῦμε, προσευχόμαστε καί ἐργαζόμαστε γιά νά ἐπικρατήσει στόν κόσμο ἡ εἰρήνη καί ἡ δικαιοσύνη.

«Διέλθωμεν δή ἕως Βηθλεέμ». Αὐτός εἶναι ὁ λόγος πού ἑορτάζουμε γιά μιά ἀκόμα φορά στήν ζωή μας τήν Ἑορτή τῶν Χριστουγέννων. Εἴθε ἡ χάρις τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Κυρίου νά μᾶς ἀναδείξει ἀληθινούς προσκυνητές τοῦ μυστηρίου τῆς θείας ἐνανθρωπήσεώς του.

Εὐχόμαστε ἀληθινά, εἰρηνικά, εὐφρόσυνα καί εὐλογημένα Χριστούγεννα.

Χριστούγεννα τοῦ δισχιλιοστοῦ, δεκάτου καί τετάρτου σωτηρίου ἔτους

Διάπυρος πρός Χριστόν τεχθέντα εὐχέτης πάντων ἡμῶν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ο ΡΟΔΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΣ

Πῶς συμμετέχει ἡ φύση στή Λατρεία τῆς Ἐκκλησίας (5)

Παρασκευῆς Μαντικοῦ, δασκάλας

Τό θυμίαμα

«Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου, ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου, θυσία ἑσπερινή» (Ψαλμ. 140,2).

Τό λιβάνι (ἀραβ. lubban, λατ. olibanum) εἶναι ἡ ρητινώδης ἀρωματική οὐσία πού προέρχεται ἀπό τό δέντρο «λίβανος», ἐκλύει ἀρωματική μυρωδιά, ὅταν καίγεται, καί χρησιμοποιεῖται μέ τή μορφή κόκκων σέ λατρευτικές τελετουργίες. Τό δέντρο λίβανος ἀνήκει στήν οἰκογένεια φυτῶν (Βουρσερίδες), πού παράγουν ἀρωματικές ρητίνες καί βάλσαμα (ρητίνες μέ φαρμακευτικές ἰδιότητες). Ἄριστης ποιότητας λιβάνι παράγεται ἀπό διάφορα εἴδη τοῦ γένους Βοσβέλλια (Boswellia) πού εὐδοκιμοῦν στή Σομαλία, στήν Αἰθιοπία, στίς δυτικές Ἰνδίες καί τήν Ἀραβική Χερσόνησο. Ἡ καλύτερη ποιότητα φυσικοῦ λιβανιοῦ παράγεται στήν Ὑεμένη καί στό δυτικό Ὀμάν. Ἀπό ἐντομές πού γίνονται στό φλοιό τῶν εἰδῶν αὐτῶν ἐκρέει ρητίνη ἡ ὁποία στερεοποιεῖται ἀμέσως παίρνοντας τή μορφή κόμπων ἤ δακρύων, πού μοιάζουν μέ γάλα, ὅπως αὐτό τῆς συκιᾶς. Ἄριστης ποιότητας λιβάνι παράγεται ἀπό τό εἶδος Βοσβέλλια ἡ καρτέρειος (Boswellia carterii)[1].

Ἱστορικά στοιχεῖα

Ἡ συνήθεια νά προσφέρεται θυμίαμα στή λατρεία τοῦ Θεοῦ εἶναι πολύ παλιά. Ἡ ἀρωματική ἐλαιορητίνη τοῦ δέντρου Βοσβέλλια (Boswellia) χρησιμοποιήθηκε ὡς θυμίαμα ἐδῶ καί χιλιάδες χρόνια ἀπό πολλούς λαούς τῆς Μ. Ἀνατολῆς, τούς ἀρχαίους Ἕλληνες, τούς Ἰουδαίους καί τούς εἰδωλολάτρες. Τή συνήθεια αὐτή παρέλαβε ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖ τό θυμίαμα στίς ἱερές Ἀκολουθίες καί στά Μυστήρια.

Ὁ Πλούταρχος μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὁ Μ. Ἀλέξανδρος θυμιάτιζε πλούσια μέ λιβάνι καί σμύρνα καί πώς, ὅταν ὁ ἀήττητος στρατηλάτης διήρχετο θριαμβευτής ἀπό τή Βαβυλώνα, θυσιαστήρια ἔκαιαν θυμίαμα πρός τιμήν του (Πλούταρχος, Ἀλέξανδρος 25, 7-8). Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες χρησιμοποιοῦσαν θυμιατήρια κατασκευασμένα ἀπό πηλό, χαλκό, πολύτιμα μέταλλα καί πιό σπάνια ἀπό πέτρα.

Οἱ Ἰσραηλίτες χρησιμοποιοῦσαν τό θυμίαμα στίς θρησκευτικές τους τελετές. Ὁ Μωυσῆς ὑπακούοντας στόν Θεό, κατασκεύασε θυσιαστήριο τοῦ θυμιάματος («χρυσοῦν θυμιατήριον») καί τό τοποθέτησε στή Σκηνή τοῦ Μαρτυρίου. Ἡ προσφορά θυμιάματος στήν Π.Δ. ἀποτελοῦσε ἐντολή τοῦ Θεοῦ. Τό θυμίαμα ἔπρεπε νά προσφέρεται τό πρωί καί τό βράδυ (Ἔξοδος 30,1-10). Ὁ τρίτος Ἀποστολικός κανόνας διακελεύει ὅτι τό θυμίαμα καί τό λάδι εἶναι τά μόνα πού ἐπιτρέπεται νά βρίσκονται στούς ναούς.

Στό ἴδιο βιβλίο περιγράφεται ἡ παρασκευή τοῦ θυμιάματος, αὐστηρά γιά τόν ναό τοῦ Θεοῦ. Ὁ τρόπος παρασκευῆς του διδάχτηκε ἀπό τόν ἴδιο τόν Κύριο. Τό μεῖγμα τοῦ θυμιάματος ἀποτελεῖται ἀπό τέσσερα ἰσόποσα συστατικά: στακτή, ὄνυχα, χαλβάνη καί λίβανο. Τό λιβάνι εἶναι ἕνα ἀπό τά στοιχεῖα ἀπό τά ὁποία ἀποτελεῖται τό θυμίαμα (Ἔξοδος 30,34-38). Ἡ παρασκευή καί ἡ χρήση του γιά ἄλλους σκοπούς ἀπαγορευόταν.

Στά χρόνια του Κυρίου τό ἑβραϊκό θυμίαμα ἀποτελεῖτο ἀπό 13 ἀρωματώδη στοιχεῖα ὅπως μαρτυρεῖ ὁ Ἰώσηπος. Στόν ναό τοῦ Σολομώντα, καθημερινά, θυμίαζε ἕνας ἱερέας στό θυσιαστήριο τοῦ θυμιάματος. Ἦταν μεγάλη τιμή γιά τόν ἱερέα πού τοῦ ἔπεφτε ὁ κλῆρος νά θυμιάσει. Ὁ Ζαχαρίας, πατέρας τοῦ Προδρόμου, ἀξιώθηκε μεγάλης τιμῆς ἀπό τόν Θεό ὅταν κατά τήν ὥρα τοῦ θυμιάματος δέχτηκε τήν πληροφορία πώς ἡ μεγάλη σέ ἡλικία καί στείρα γυναίκα του θά γεννήσει τόν Ἰωάννη τόν Βαπτιστή. Ἡ ὥρα τοῦ θυμιάματος γιά τούς Ἑβραίους ἦταν ἱερή καί συμβολιστική.

Οἱ Μάγοι προσέφεραν στόν νεογέννητο Χριστό λιβάνι, σύμβολο τῆς θεϊκῆς του ἰδιότητας (Ματθ. 2,11). Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία παρέλαβε ἀπό τήν

ἰουδαϊκή λατρεία τή χρήση τοῦ θυμιάματος. Λόγοι ὑγιεινῆς ἐπέβαλαν τή χρήση του, ἀφοῦ στίς Κατακόμβες τά πρῶτα χριστιανικά χρόνια, εἶχαν ἀναθυμιάσεις ἀπό τούς τάφους, ἐνῶ οἱ τοῖχοι τῶν ὑπογείων κρυπτῶν, ἔβγαζαν ὑγρασία. Κατά συνέπεια ἔπρεπε νά μετριάζεται ὁ μολυσμένος ἀέρας μέ τίς ἀντισηπτικές ἰδιότητες τοῦ θυμιάματος[2].

Θυμίαμα προσφερόταν καί στούς Ρωμαίους αὐτοκράτορες, πού λατρεύονταν σάν Θεοί. Οἱ Βυζαντινοί αὐτοκράτορες εἰσερχόμενοι στόν Ναό τῶν Βλαχερνῶν, ἔβαζαν οἱ ἴδιοι θυμίαμα στά θυμιατήρια ἤ καπνιστήρια.

Τό μεῖγμα τοῦ θυμιάματος στήν Ἁγία Γραφή

Τό μεῖγμα τοῦ θυμιάματος ἀποτελεῖται ἐκτός ἀπό τό λιβάνι καί ἀπό τά ἑξῆς συστατικά: α) Στακτή, Βάλσαμο (ἀρωματική ρητίνη μέ φαρμακευτικές ἰδιότητες) πού στάζει ἀπό ρητινοφόρα δέντρα. Τό δέντρο ἀπό τό ὁποῖο ἔπαιρναν τή στακτή δέν εἶναι γνωστό μέ βεβαιότητα[3]. β) Ὄνυχας. Τό ἄσπρο μέρος τῶν πετάλων τοῦ (μαγιάτικου) τριαντάφυλλου. Τό πιό τρυφερό σημεῖο τοῦ τριαντάφυλλου εἶναι ὁ ὄνυχας[4]. γ) Χαλβάνη: ρητινώδης χυμός ἀπό φυτό τῆς Συρίας[5].

Παρασκευή τοῦ θυμιάματος σήμερα

Τό θυμίαμα παρασκευάζεται ἀπ΄ τή ρητίνη πού βγαίνει ἀπό τό δέντρο «λίβανος», ἡ ὁποία ἀφοῦ στερεοποιηθεῖ, κονιορτοποιεῖται καί ἀναμιγνύεται μέ διάφορα ἀρώματα (γαρδένια, τριαντάφυλλο, κλπ.). Κόβεται σέ κόκκους καί μέ τή μορφή αὐτή, τοποθετεῖται πάνω σέ ἀναμμένα κάρβουνα μέσα στό θυμιατό. Καθώς καίγεται ἡ ρητίνη, ἀναδύει ἀρωματικό καπνό, μέ τόν ὁποῖο ὁ ἱερέας θυμιάζει τήν Ἁγία Τράπεζα, τίς εἰκόνες καί τούς παρευρισκόμενους στόν ναό κατά τήν τέλεση τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καί Μυστηρίων.

Θυμιατήριο, θυμιατήρι, θυμιατό, λιβανιστήρι

Τό Θυμιατήρι εἶναι μεταλλικό λειτουργικό σκεῦος μέσα στό ὁποῖο καίγεται τό θυμίαμα. Συμβολίζει τήν κοιλιά τῆς Θεοτόκου ἡ ὁποία δέχτηκε στά σπλάχνα της *«τόν Θεῖον Ἄνθρακα, τόν Χριστόν»*. Κι ὅπως τά κάρβουνα εἶναι μέσα στό θυμιατό καί αὐτό δέν καίγεται, ἔτσι καί ἡ Θεοτόκος δέχτηκε στά σπλάχνα της τόν Χριστό καί δέν κάηκε, ἀλλά φωτίστηκε, γράφει ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός. Τό θυμιατό κρέμεται ἀπό τέσσερις ἁλυσίδες, ἀπό τίς ὁποῖες κρέμονται ἐπίσης δώδεκα κωδωνίσκοι (κουδουνάκια), ὅσοι ἦταν οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι. Οἱ τέσσερις ἁλυσίδες συμβολίζουν τούς τέσσερις Εὐαγγελιστές καί τά τέσσερα Εὐαγγέλια.

Τό «κατζίον» εἶναι εἰδικῆς χρήσεως θυμιατήρι πού χρησιμοποιεῖται στίς Ἀγρυπνίες καί στίς κατανυκτικές Ἀκολουθίες τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς καί τῆς Μ. Ἑβδομάδας.

Συμβολισμός τοῦ θυμιάματος

Τό θυμίαμα συμβολίζει τίς προσευχές ὅλων τῶν πιστῶν πού ἀνεβαίνουν πρός τόν οὐράνιο Πατέρα. Τά κάρβουνα συμβολίζουν τίς καρδιές τῶν πιστῶν. «Ὅπως ἀκριβῶς τό θυμίαμα καί ἀπό μόνο του εἶναι καλό καί εὐωδιάζει, ἄλλ' ὅμως προπάντων δείχνει τήν εὐωδία του, ὅταν ἔλθει σέ ἐπαφή μέ τή φωτιά, ἔτσι λοιπόν καί ἡ προσευχή εἶναι μέν καλή καί αὐτή καθεαυτή, γίνεται ὅμως καλύτερη καί πιό εὐάρεστη, ὅταν γίνεται ἀπό ψυχή γεμάτη θέρμη καί φλόγα, ὅταν γίνεται ἡ ψυχή θυμιατήριο καί ἀνάβει πολύ μεγάλη φωτιά. Αὐτό κάνε κι ἐσύ στή σκέψη σου. Πρῶτα ἄναψε αὐτήν μέ τήν προθυμία καί μετά κάνε τήν προσευχή»[6]. Ἡ φωτιά συμβολίζει τή θεία ἀγάπη, πού φλέγει τήν καρδιά τοῦ πιστοῦ καί τοῦ χαρίζει εὐωδία πνευματική. Μέ τήν εὐχή, πού λέει ὁ ἱερέας, ὅταν εὐλογεῖ τό θυμίαμα στήν Πρόθεση (τελετή τῆς Προσκομιδῆς) καί κατά τήν προσφορά τῶν Τιμίων Δώρων στή Θεία Λειτουργία, παρακαλεῖ τόν Θεό νά γίνει δεκτή ἡ προσευχή μας στό «Ἅγιο καί Ὑπερουράνιο καί Πνευματικό Θυσιαστήριό Του» καί νά στείλει πίσω σέ μᾶς τή θεία χάρη καί τή δωρεά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τό θυμίαμα λοιπόν συμβολίζει τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τό θυμίαμα κατά τήν Προσκομιδή καί κατά τήν τέλεση τοῦ Μυστηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας φανερώνει τήν πνευματική θυσία τοῦ ἀνθρώπου πρός τόν Θεό, τήν πίστη, τήν εὐγνωμοσύνη καί τή δοξολογία. Γι' αὐτό ὅταν ὁ ἱερέας θυμιάζει τούς πιστούς, αὐτοί πρέπει νά προσκυνοῦν εὐλαβικά προσδοκώντας τήν εὐλογία καί τή θεία χάρη.

Στό βιβλίο τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου γράφονται τά ἑξῆς: *«Καί ὅτε ἔλαβε* (τό ἀρνίον) *τό βιβλίον, τά τέσσερα ζῶα καί οἱ εἰκοσετέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καί φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαί τῶν ἁγίων»* (Ἀποκ. 5,8). Τό θυμίαμα μᾶς μεταφέρει στό χῶρο τῆς προσευχῆς τῶν ἁγίων. Τονίζει τήν παρουσία τοῦ Κυρίου καί τῶν ἁγίων στή ζωή μας[7].

Τό βράδυ τῆς Μ. Παρασκευῆς, κατά τήν περιφορά τοῦ Ἐπιταφίου, οἱ νοικοκυρές κρατώντας

τό θυμιατό στήν ἐξώπορτα τοῦ σπιτιοῦ τους, θυμιάζουν τό κουβούκλιο μέ τόν Ἐπιτάφιο καί προσεύχονται γιά τήν ὑγεία τῶν ζωντανῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας καί γιά τήν ἀνάπαυση τῶν ψυχῶν τῶν κεκοιμημένων. Στό κοιμητήριο, σέ κάθε ἐπίσκεψη στούς τάφους ἀγαπημένων προσώπων, οἱ πιστοί χριστιανοί ἀνάβουν τό θυμιατό ὥστε ἡ προσευχή γιά τήν ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς τῶν κεκοιμημένων νά ἀνεβαίνει ὡς θυμίαμα στήν ἀνοιχτή καί ἕτοιμη γιά συγχώρεση ἀγκαλιά τοῦ Θεοῦ.

Ὅταν προσευχόμαστε στό σπίτι καλό εἶναι νά ἀνάβουμε τό θυμιατήρι μας. Νά ἀνεβαίνει ἡ προσευχή μας ἀβίαστα ὡς θυμίαμα στόν οὐράνιο Πατέρα μας. Ὅταν τελοῦμε στό σπίτι τό Μυστήριο τοῦ Εὐχελαίου, τήν ἱερή πράξη τοῦ Ἁγιασμοῦ, ὅταν ζυμώνουμε τό πρόσφορο γιά τή Θ. Λειτουργία, ὅταν παρασκευάζουμε κόλλυβα γιά τήν τέλεση Μνημοσύνου εἶναι ἀπαραίτητο ν' ἀνάβουμε τό θυμιατό μας. Μέ τή χρήση τοῦ θυμιάματος ὁ νοῦς ἀνεβαίνει πρός τόν Θεό χωρίς ἐμπόδια –ἀφοῦ *«ὁ σατανᾶς φοβᾶται τό λιβάνι»*– καί ἡ καρδιά ἀνυψώνεται πρός Αὐτόν, γιά νά προσφέρει καθαρή τήν προσευχή. ■

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐκπαιδευτική Ἑλληνική Ἐγκυκλοπαίδεια Ἐκδοτικῆς Ἀθηνῶν, Ἀθήνα 1983, σελ. 75.
2. Κωνσταντίνου Καλλινίκου Πρωτοπρ., «Ὁ Χριστιανικός Ναός καί τά τελούμενα ἐν αὐτῷ», Ἀθήνα 1969, ἐκδόσεις Γρηγόρης, σελ. 173-180.
3. Γ. Μπαμπινιώτη, Λεξικό τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας, Ἀθήνα 1998, σελ. 1664.
4. Χρ. Γιοβάνη, Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας, ἐκδόσεις Γιοβάνης, σελ. 1203.
5. Κώστας Κιουπκιόλης, Ἐπιτροπή Φιλολόγων, «Λεξικό τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας», Ἀθήνα 2001, ἐκδόσεις Ἑλληνικά Γράμματα (β' ἔκδοση), σελ 956.
6. Ἰ. Χρυσοστόμου, Λόγος εἰς τόν ΡΜ΄ Ψαλμό, ΕΠΕ 7, 287-289.
7. Τά σύμβολα τῆς Ἐκκλησίας, Ἐκδόσεις Χριστιανικῆς Στέγης Καλαμάτας, σελ. 29.

Ταπείνωση

Πέτρου Μπότση «Φιλοκαλία τῶν Ρώσων νηπτικῶν», Β΄ τεῦχος:
Ἀββᾶς Ναζάριος. Δ΄ Ἔκδοση, Ἀθήνα 1986 (σελ. 90-91).

Προσπάθησε πάνω ἀπ' ὅλα ν' ἀποκτήσεις ταπείνωση. Ταπείνωση εἶναι ἡ πραγματική γνώση τῆς μηδαμινότητάς μας, ἡ περιφρόνηση τοῦ ἑαυτοῦ μας. Ὅταν γνωρίζουμε τήν ἀδυναμία, τήν ἁμαρτωλότητα καί τήν ἀναξιότητά μας δέν ὑπερηφανευόμαστε ἄλλα θεωροῦμε τόν ἑαυτό μας χειρότερο, πιό ἁμαρτωλό, πιό τιποτένιο καί πιό εὐτελῆ ἀπ' ὅλους. Ὁ ταπεινός ἄνθρωπος καί ἄν ἀκόμα ἔχει κάποια ἀρετή δέν τήν ἀποδίδει στίς δικές του δυνάμεις ἀλλά στή βοήθεια τοῦ Θεοῦ, σύμφωνα μέ τά λόγια τοῦ Χριστοῦ πού εἶπε: «Οὕτω καί ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τά διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοι ἐσμεν» (Λουκ. ιζ΄ 10) καί «χωρίς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν» (Ἰωάν. ιε΄ 10).

Ταπείνωση εἶναι νά συνειδητοποιήσεις ὅτι τόσο ἐσύ ὅσο καί ὅλα ὅσα σέ περιβάλλουν δέν εἶναι τίποτα. Τίποτα δέν μπορεῖ ν' ἀποδιώξει τούς πειρασμούς ὅσο ἡ πραότητα καί ἡ ταπείνωση καί ἡ συνεχής ἐγρήγορση τοῦ νοῦ. Ἡ ἀξία τῆς ταπείνωσης, ὅπως λέει καί ὁ ἅγιος Μακάριος, εἶναι πραγματικά μεγάλη. Ἡ τιμή τῆς ταπείνωσης εἶναι μεγάλη καί ἡ σοφία της θαυμαστή. Κανένας δέν εἶναι ἀνώτερος ἀπ' τόν ταπεινό ἄνθρωπο καί κανένας δέν εἶναι τόσο ἔνδοξος ὅσο οἱ ἐλάχιστοι ἐν Χριστῷ. Δέν ὑπάρχει ἀσφαλέστερος δρόμος γιά τή βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀπό τήν ταπείνωση, ὅπως μαρτυρεῖ ἡ ἴδια ἡ ἀλήθεια. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος λέει ὅτι ὅπου δέν ὑπάρχει φῶς ὅλα καλύπτονται ἀπό σκοτάδι καί ὅπου δέν ὑπάρχει ταπείνωση ὅλα τά ἔργα εἶναι ἀπεχθῆ γιά τό Θεό. Ὁ Θεός κατοικεῖ μέσα στόν ταπεινό ἄνθρωπο, ἐνῶ ἀποστρέφεται τόν ὑπερήφανο. Ὅπου ὑπάρχει ταπείνωση λάμπει ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἅγιος Δημήτριος τοῦ Ροστώβ ἀναφέρει ὅτι ὁ Χριστός ἀποστρέφεται τήν ὑπερηφάνεια, ἐνῶ εὐαρεστεῖται στήν ταπείνωση. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἐπίσης ἀναφέρει ὅτι ἀκόμα καί ἄν ἔχει κάνει κανείς ἀμέτρητα καλά ἔργα κι ἔχει ἀποκτήσει κάθε ἀρετή, εἶναι ὁ πιό φτωχός καί ὁ πιό ἐλεεινός ἀπ' ὅλους, ἄν εἶναι ὑπερήφανος.

Ἡ ἀληθινή εὐτυχία τοῦ ἄνθρωπου σ' αὐτή τή ζωή, λέει ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος, ἐξαρτᾶται ἀπ' τήν ταπείνωση κι ὄχι ἀπ' τήν ἔπαρση.

Τίποτα δέν συντελεῖ τόσο στή συντριβή τῆς καρδιᾶς καί τήν ταπείνωση τῆς ψυχῆς ὅσο τό νά ἡσυχάσει κανείς μέσα του καί νά ἠρεμήσει μέ τούς ἄλλους.

Ἡ ταπείνωση εἶναι τό θεμέλιο τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ὁμιλία
τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ρόδου
κ. ΚΥΡΙΛΛΟΥ
ἐπί τῇ πανηγύρει τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ, πολιούχου τοῦ Ἡρακλείου[1]

«Εὐφραίνου ἐν Κυρίῳ, ἡ πόλις Ἡρακλείου, ἀγάλλου καὶ χόρευε, πίστει λαμπροφοροῦσα, Μηνᾶ τὸν πανένδοξον ἀθλητὴν καὶ μάρτυρα τῆς ἀληθείας ἐν κόλποις κατέχουσα ὡς θησαυρόν.....».

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ. Εἰρηναῖε,

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Ἐντιμώτατοι ἐκπρόσωποι τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν,

Ἀγαπητοί Ἀδελφοί,

«Σήμερον ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡμᾶς συνήγαγε» στόν περίβλεπτο καί περίλαμπρο τοῦτο Ναό, τήν καθέδρα τῆς ἀποστολικῆς τῶν Κρητῶν Ἐκκλησίας, γιά νά πανηγυρίσουμε τήν μνήμη τοῦ προστάτου καί φύλακα καί πολιούχου τῆς πόλεως τοῦ Ἡρακλείου, τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ τοῦ θαυματουργοῦ. Συγκροτοῦντες τήν ἑόρτια εὐχαριστηριακή σύναξη τῆς μνήμης του, στήν ὁποία, ἡ πηγαία καί ἀνεπιτήδευτη εὐγένειά σας ἄγιε Κρήτης, προσκάλεσε τήν ἐλαχιστότητά μου νά συμμετάσχει καί νά ἀναλάβει τήν διακονία τοῦ λόγου, ὁμοθυμαδόν, *«ἐν ἑνί στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ»*, κλῆρος καί λαός, ἄρχοντες καί ἀρχόμενοι, ἐπίσημοι καί ἰδιῶτες, ὑμνολογοῦμε καί ἐπαινοῦμε τόν τροπαιοφόρο ἀθλητή, τόν μάρτυρα καί κήρυκα τῆς ἐπιφανείας τοῦ Σωτῆρος, τόν ἀριστέα καί ἄριστο τῶν Μαρτύρων, *«τὸν ὑπὲρ τῆς πίστεως γενναίως ἀγωνισάμενον»*, σφραγίζοντας τίς εὐφημίες τῶν ὕμνων μας μέ τήν παράκληση: *«Ἀγωνίζου καὶ νῦν Μεγαλομάρτυς Μηνᾶ, ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας τὸν καλὸν ἀγῶνα, διατηρῶν αὐτῆς τὰ δόγματα καὶ τὴν κρηπίδα ἀσάλευτον»*.

Ὁ Μεγαλομάρτυς τῆς πίστεως Μηνᾶς ἦταν Αἰγύπτιος στήν καταγωγή. Φέρει, ὡς γνωστόν, τό ὄνομα τοῦ πρώτου βασιλέως-Φαραώ τῆς Αἰγύπτου. Ὁ χρόνος τῆς ἐπιγείου ἀναστροφῆς του τοποθετεῖται στό δεύτερο μισό τοῦ τρίτου καί τήν πρώτη πενταετία τοῦ τετάρτου αἰῶνος. Στρατιώτης τῆς ἐπιγείου στρατείας, τοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορα, ὑπηρετεῖ στά Νούμερα, στά λεγόμενα Ρουπλιακά, στό Κοτύαιον τῆς Φρυγίας Σαλουταρίας, σημερινή Κιουτάχεια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, κάτω ἀπό τίς διαταγές τοῦ ἡγεμόνα Ἀργυρίσκου. Ξεχωρίζει ἀπό τό μεγαλοπρεπές τοῦ παραστήματος, τήν ρωμαλεότητα τοῦ σώματος, τήν ὡραιότητα τοῦ προσώπου, τό συνετό τῆς γνώμης καί τὴν ἀκεραιότητα τοῦ φρονήματος. Ἀλλ' οἱ καιροί γιά τή χριστιανική πίστη εἶναι δύσκολοι καί χαλεποί. Ἡ εἰδωλολατρία, ἕνας ὁλόκληρος κόσμος σέ παρακμή, πνέει τά λοίσθια καί στήν ἀπέλπιδα προσπάθειά της νά παρατείνει τή χρεωκοπημένη ὕπαρξή της ἐξεγείρεται κατά τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ. Στό πρόσωπο τοῦ αὐτοκράτορα Διοκλητιανοῦ βρίσκει τὸν γνήσιο ἐκφραστή τῆς θηριώδους γνώμης της. Ἐκεῖνος κηρύσσει γενικό διωγμό, ὁ ὁποῖος γρήγορα ἐξαπλώνεται σέ ὅλα τά μήκη καί τά πλάτη τοῦ ρωμαϊκοῦ imperium. Οἱ χριστιανοί συλλαμβάνονται, βασανίζονται καί θανατώνονται. Μαρτυροῦν τήν καλή ὁμολογία ὁδηγούμενοι σάν πρόβατα στή σφαγή. Τό αἷμα τους ρέει ἄφθονο, χιλιάδες οἱ ὁμολογητές καί μάρτυρες τῆς πίστεως. Θανατώνονται, κατά τήν ψαλμική ρήση, *«ὅλην τὴν ἡμέραν»*, σφαγιάζονται ἔχοντας στό στόμα τή χριστώνυμη κλήση τους. Ἐπίσκοποι καί ἱερεῖς, ἄνδρες καί γυναῖκες, γέροντες, νέοι καί παιδιά, στήν ἔκφραση τοῦ θησαυροῦ τῆς καρδιᾶς τους, τῆς πατρότητας καί μητρότητας τῆς πίστεως, σφραγίζουν τή ζωή τους μέ τήν ὁμολογία καί τό μαρτύριο. Στό πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως σημειώνει ὁ ἱστορικός τῆς Ἐκκλησίας Εὐσέβιος στό προοίμιο τοῦ ε΄ βι-

1. Ὁμιλία ἐκφωνηθεῖσα τήν 11ην Νοεμβρίου 2014 στόν Μητροπολιτικό ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ Ἡρακλείου Κρήτης κατά τήν ἀρχιερατική συλλειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ.

βλίου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας του ἀναγράφονται μέ ἀνεξίτηλα γράμματα τά ὀνόματά τους, ἐκείνων πού ἔπεσαν *«ἀνδρείως ὑπὲρ τῆς ἀληθείας μᾶλλον ἤ ὑπὲρ πατρίδος καί μᾶλλον ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἤ ὑπὲρ τῶν φιλτάτων»*.

Ὁ Μηνᾶς, ὅμως, ὡς καλός στρατιώτης τῆς εὐαγγελικῆς στρατείας δέν ἀνέχεται τήν πραγματικότητα πού ἔχει διαμορφωθεῖ. Ἡ συνείδησή του ἐπαναστατεῖ. Ἡ θέα τοῦ βασανισμοῦ καί τῶν μυρίων θανάτων τῶν ἀδελφῶν του χριστιανῶν τόν καταπονεῖ ἀλλά καί τόν χαλυβδώνει στήν πίστη. Ἀντιδρᾶ μέ σύνεση, ἐγκαταλείπει τό στράτευμα, ἀποστρέφεται τήν ἐπίγεια δόξα, θεωρεῖ σκύβαλα, ἀνάξια λόγου, τά προνόμια πού ἀπορρέουν ἀπό τό ἀξίωμά του, καί προσαναβαίνει στό πλησιέστερο στήν Κιουτάχεια ὄρος. Ἐκεῖ μακριά ἀπό τήν τύρβη καί τήν ἀκαταστασία τοῦ στρατοπέδου, μόνος μετά τοῦ μόνου Θεοῦ, πλατύνει τόν ἐσωτερικό του κόσμο μέ τήν προσευχή καί τήν ἄσκηση ἀναμένοντας τή θεϊκή φωνή. Καί ὅταν ἐκείνη ἀντηχεῖ στά αὐτιά του, ὁ γενναῖος Μηνᾶς, ἐγκαταλείπει τόν τόπο τῆς συνομιλίας μέ τόν Θεό καί παρουσιάζεται αὐτόκλητος στόν εἰδωλολάτρη ἡγεμόνα. Παρρησιάζεται τήν πίστη του, ὁμολογεῖ τήν ἀλήθεια καί ἐλέγχει τήν πλάνη. Οἱ ὑποσχέσεις καί οἱ κολακεῖες τόν ἀφήνουν ἀνεπηρέαστο. Οἱ ἀπειλές τόν χαλυβδώνουν. Ἀπέναντι στόν ἐξαγριωμένο ἐκπρόσωπο ἑνός παραπαίοντος κόσμου στέκεται γαλήνιος. Ἡ θέα τῶν βασανιστικῶν ὀργάνων συγκροτεῖ γι' αὐτόν τή θέα τῆς ροδαυγῆς τῆς Ἀναστάσεως. Οἱ δαρμοί τῶν βουνεύρων, οἱ κεντήσεις τῶν τριβόλων, τό ξέσιμο τῶν πληγῶν τοῦ σώματος μέ τρίχινα ὑφάσματα περιποιοῦνται τήν ψυχή του. Γεμίζει ἀπό τή σταυροαναστάσιμη χαρά τοῦ μαρτυρίου του. Ἀπεκδύεται τούς δερματίνους χιτῶνες τῆς νεκρώσεως. Ἡ ὑπομονή καί ἡ καρτερία του καταπλήσσουν τούς δημίους του ἀλλά καί τούς ἐξαγριώνουν περισσότερο. Στό ἀποκορύφωμα τῆς μανίας του ὁ Ἀργυρίσκος διατάσσει τόν ἀποκεφαλισμό του. Τό σῶμα του ρίχνεται στήν πυρά ἀλλά φυλάσσεται ἀλώβητο.

Τά τίμια λείψανά του μετακομίστηκαν στήν πατρική του γῆ. Μάλιστα ἀναφέρεται ὅτι ἡ καμήλα, ἡ ὁποία τά μετέφερε, σταμάτησε σέ ἕναν τόπο, νότια τῆς Ἀλεξάνδρειας, στήν περιοχή τῆς Μαρεώτιδας λίμνης, ὅπου καί τάφηκαν. Πάνω ἀπό τόν τάφο του στά χρόνια τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου καί τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Ἁγίου Ἀθανασίου οἰκοδομήθηκε ναός καί γύρω ἀπό τόν Ναό συγκροτήθηκε Μονή. Ἀργότερα στά χρόνια τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορα Ζήνωνα (474-491) οἰκοδομήθηκε ἐκεῖ ὁλόκληρη πόλη, ἡ πόλη τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ. Εἶναι τό El Alamein τῆς Αἰγύπτου, ὁ γνωστός τόπος τῆς συντριβῆς τοῦ γερμανοῦ στρατάρχου Romel. Ὁ τάφος καί ἡ Μονή τοῦ Ἁγίου ἔγινε ἔκτοτε τόπος φημισμένου προσκυνήματος καί ἡ τιμή του ἀπό ἐκεῖ διαδόθηκε στά πέρατα τῆς αὐτοκρατορίας.

Ἀλλά ὁ φέρων τό ὄνομα τοῦ πρώτου γνωστοῦ Φαραώ, βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, Ἅγιος Μηνᾶς ὁ Αἰγύπτιος, ἦλθε ὡς στρατηγός οὐρανίου παρατάξεως καί ἔστησε τόν θρόνο του στήν καρδιά τῆς πόλεως τοῦ Μεγάλου Κάστρου, τῆς πόλεως τοῦ Ἡρακλείου. Ἡ θρησκευτική διαίσθηση τῶν κατοίκων τῆς πόλεως τόν θεωρεῖ ἔκτοτε ὡς τόν Ἅγιο Μηνᾶ τόν Ἡρακλειώτη, τόν λεβέντη ψαρομίλλιγγο καπετάνιο τοῦ Μεγάλου Κάστρου, τόν Ἅϊ-Μηνᾶ τόν καβαλάρη. Ἀφήνοντας κατά μέρος τήν ἱστορική προέλευση μένουμε στήν ἠθική συμπαράσταση καί προστασία του. Ὁ Ἅγιος ταυτίζεται μέ τήν πόλη του, γίνεται ἡ ψυχή της. Ὁ Ναός του ὁρατό κέντρο τῆς καθημερινότητας καί τῆς καταπαύσεώς της. Τό ὄνομά του γίνεται θρύλλος. Ἀφ' ὅτου ὁ Ἅγιος ἐνθρονίστηκε στήν πόλη του, Μεγάλο Κάστρο-Ἡράκλειο καί Ἅγιος Μηνᾶς δέν εἶναι δυνατόν νά χωριστοῦν. Τό Ἡράκλειο πορεύεται τήν ἱστορική του πορεία καί ἀκολουθεῖ τόν *«ἐφ' ἵππου λευκοῦ ἐπιβαίνοντα»* καπετάνιο του ἀποθέτοντας κατά τούς δυσχειμέρους καιρούς στήν προστασία του τήν ἐπιβίωση καί σωτηρία του καί κατά τούς καιρούς τῆς εἰρήνης στήν ἀντίληψη καί σκέπη τῆς πρεσβείας του τήν εὐημερία καί προαγωγή του.

«Ἐπιλείψει με ὁ χρόνος διηγούμενον» ὅσα ἀγαθά, μεγάλα καί θαυμαστά καί παράδοξα ἐργάστηκε ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ γιά τήν πόλη καί τόν λαό του. Θά στάθουμε σέ τρία ἱστορικά γεγονότα, ἐνδεικτικά τῆς διαχρονικῆς ἀοράτου παρουσίας του, μέ τήν πεποίθηση ὅτι διερμηνεύουμε τό φρόνημα τῆς πίστεως καί τό μέγεθος τῆς τιμῆς καί τῆς εὐλαβείας πρός τόν Πολιοῦχο Μεγαλομάρτυρα ὅλων τῶν εὐσεβῶν κατοίκων τῆς πόλεως.

α. 10 Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1735. Ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ γιά τήν κατά Κρήτην ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν ἐκδηλώνεται διά τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ. Εἶναι ἡ ἡμέρα τῶν Ἐγκαινίων τοῦ πρώτου μετά τήν ἅλωση τοῦ Χάνδακα ἀπό τούς Ὀθωμανούς Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῆς νήσου, τοῦ γνωστοῦ ὡς μικροῦ Ἁγίου Μηνᾶ, ἀπό τόν ἀοίδιμο Μητροπολίτη Κρήτης Γεράσιμο Λετίτζη. Ἡ

τοπική Ἐκκλησία ἀνασυγκροτεῖται καί πολιτεύεται κάτω ἀπό τήν σκέπη τῆς προστασίας του, ὁ Ναός του γίνεται ἡ καθέδρα της καί ἡ δύναμη τῆς χάριτός του ἀποβαίνει ὁ ἐπιστηριγμός καί ἡ παράκλησή της. Ὁ λαός της θά γνωρίσει στό πρόσωπο τοῦ Ἁγίου του τήν μοναδική μετά Θεόν καταφυγή καί δύναμή του καί στήν κοινή συνείδησή του ὁ Ναός αὐτός θά ἀποτελέσει τό κέντρο, τήν καρδιά καί τήν ψυχή τῆς πόλεως τοῦ Μεγάλου Κάστρου καί θά συνδεθεῖ ἄρρηκτα μέ τίς δοκιμασίες καί τίς περιπέτειές του. Ὁ Ἅγιος σταματᾶ τήν ἑβδομηντάχρονη περιπλάνηση τῶν Μητροπολιτῶν Κρήτης, οἱ καμάρες τοῦ Ναοῦ του γίνονται ἡ στέγη τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας καί ἐκεῖ, κάτω ἀπό τό ἄγρυπνο βλέμμα τῆς προστασίας του θά διατηρηθεῖ ἄσβεστο τό καντήλι τῆς πίστεως καί τῶν παραδόσεων τοῦ γένους, γιά νά μεταλαμπαδεύεται τό φῶς του καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς εἰδεχθοῦς καί βαρυαλγοῦς δουλείας σέ ἀνατολή καί δύση, βορρᾶ καί νότο τῆς Μεγαλονήσου.

β. 24 Ἰουνίου 1821. Ἡμέρα τοῦ μεγάλου ἁρμπεντέ. Στόν Ναό τοῦ Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ καί γύρω ἀπό αὐτόν σφαγιάζονται ἀπό τόν μαινόμενο ὀθωμανικό ὄχλο ὁ Μητροπολίτης Κρήτης Γεράσιμος, πέντε ἀπό τούς Ἀρχιερεῖς τῆς νήσου καί ὁ Ἱερέας πού ἐκείνη τήν ὥρα τελοῦσε τή Θεία Εὐχαριστία. Ἀκολούθησε ἡ σφαγή τῶν ἱερέων καί τῶν προκρίτων τῆς πόλεως καί πολλῶν ἄλλων. Νέοι Μάρτυρες, ἁγία καί ἔντιμος προσθήκη στή χορεία τῶν παλαιῶν Μαρτύρων, τούς ὁποίους κατά τό ἰωβηλαῖον ἔτος 2000 τοῦ Χριστιανισμοῦ ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, κατέταξε στό Ἁγιολόγιο τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Οἱ Νεομάρτυρες αὐτοί τῆς πίστεως, Ἐπίσκοποι, κληρικοί καί λαϊκοί ἐμψυχώθηκαν ἀπό τούς ἄθλους τοῦ μαρτυρίου τοῦ Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ καί ἀτενίζοντας τήν θαυματουργό Εἰκόνα του καί τόν Ναό του παρέδωσαν τήν ψυχή τους σφαγιαζόμενοι ἀπό τά ξίφη τῶν δημίων. Ἔβαψαν τίς πλάκες τοῦ Ναοῦ καί τῆς αὐλῆς του μέ τό αἷμα τους, ποτίζοντας τό δένδρο τῆς πίστεως καί τῆς ἐλευθερίας τοῦ γένους. Ὁ Ἅγιος Μηνᾶς τούς ἐδωροφόρησε στήν τοπική Ἐκκλησία, τούς ἀνέδειξε συμμάρτυρές του καί στούς αἰῶνες συμπρεσβευτές του στόν θρόνο τῆς θείας Μεγαλωσύνης. Ἡ θυσία τους, συνέχεια τῆς ὑπέρ πίστεως θυσίας τοῦ Μεγαλομάρτυρος, θυσία ὑπέρ λαοῦ, μίμηση τῆς θυσίας τοῦ ἀρχηγοῦ καί τελειωτοῦ τῆς πίστεως Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, γίνεται ἡ μήτρα, μέσα στήν ὁποία καρπογονεῖ τό ἀγαθό τῆς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ τῆς Κρήτης. Μέ σεβασμό ὑποκλινόμεθα στή μαρτυρική δόξα τους καί ὁμολογοῦμε ὅτι οἱ Ἅγιοι αὐτοί Νεομάρτυρες ἀποτελοῦν δῶρο Θεοῦ πρός τήν τοπική Ἐκκλησία διά τῆς χάριτος τοῦ προστάτου καί πολιούχου τῆς πόλεως Ἁγίου Μηνᾶ.

γ. 18 Ἀπριλίου 1826, Κυριακή τοῦ Πάσχα. Οἱ χριστιανοί τῆς πόλεως βρίσκονται σέ εὐχαριστηριακή σύναξη στόν Ναό τοῦ Ἁγίου γιά νά ἑορτάσουν τήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου. Οἱ ἐξαγριωμένοι Ὀθωμανοί συντάχθηκαν γιά νά προχωρήσουν σέ μιά ἀκόμη σφαγή. Τή στιγμή πού ὁ Μητροπολίτης Κρήτης Καλλίνικος ὁ ἐξ Ἀγχιάλου διάβαζε τό Εὐαγγέλιο τῆς Ἀναστάσεως ἀκούστηκε ἡ πρώτη κλαγγή τῶν ὅπλων. Ἡ κρίσιμη ὥρα ἀρχίζει. Ἀλλ' ἐκείνη τή στιγμή ξεπροβάλλει ὁ Ἅγιος Μηνᾶς, ἀγριεμένος καί ἐπιθετικός, ἔφιππος πάνω στό λευκό ἄλογό του μέ ξεγυμνωμένο τό σπαθί του καί ἔρχεται νά περισώσει τόν λαό του. Τό βλέμμα του εἶναι ἐλεγκτικό στούς Ἀγαρηνούς πού τόλμησαν νά καταφρονήσουν τό Πάσχα τῆς χριστιανοσύνης καί τήν ἱερότητα τῆς ἡμέρας. Ἐκεῖνοι τόν ἐκλαμβάνουν ὡς τόν Ἁγιάν Ἀγᾶ, ἀπεσταλμένο τοῦ Πασᾶ γιά νά ματαιώσει τό αἱμοβόρο σχέδιό τους. Τρομαγμένοι καί φοβισμένοι, διωκόμενοι ἀπό τόν καβαλάρη στρατηγό, φεύγουν. Διαμαρτύρονται στόν Πασᾶ γιά τή θεωρούμενη πρωτοβουλία του. Ἐκεῖνος βεβαιώνει τήν ἄγνοιά του γιά τό περιστατικό. Τήν ἐπομένη ὁ Μητροπολίτης Καλλίνικος θά ἐπισημοποιήσει τό θαῦμα μέ τρόπο πανηγυρικό. Θά ἐπισκεφτεῖ τόν Πασᾶ, γιά νά τόν εὐχαριστήσει δῆθεν γιά τή μέριμνά του νά ματαιώσει τή σφαγή. Ἀλλά ἐκεῖνος γιά μιά ἀκόμη φορά θά ἐπαναλάβει καί θά βεβαιώσει ὅτι δέν ἔστειλε κανέναν Ἀγά. Οἱ ἴδιοι οἱ Ὀθωμανοί μέ τό στόμα τοῦ πρώτου τους γίνονται κήρυκες τῆς ἐπεμβάσεως καί τοῦ θαύματος τοῦ Ἁγίου. Ὁ Μεγαλομάρτυς ἔσωσε ἀπό τή σφαγή τόν λαό του. Ἔκτοτε ἡ ἀνάμνηση τοῦ θαύματος γίνεται πανήγυρις, φόρος χρέους καί εὐγνωμοσύνης στόν φρουρό τοῦ Ἡρακλείου καί ἀντιλήπτορα τῶν Ὀρθοδόξων, ὁ ὁποῖος *«κατῄσχυνε λαμπρῶς, τὰς ὁρδὰς τῶν ἀσεβῶν, συντρίψας τούτων τὰ τόξα»*.

Σεβασμιώτατε, ἅγιε Κρήτης,
Ἀγαπητοί ἀδελφοί,
Ἡ πόλη τοῦ Ἡρακλείου ἑορτάζουσα σήμερα, στόν ἐνεστῶτα λειτουργικό χρόνο, τή μνήμη τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ἐκφράζει γιά μιά ἀκόμη φορά τή διαχρονική ἐμπειρία της, ἐμπειρία πίστεως καί ζωῆς,

καί εὐφραίνεται *«ἐν κόλποις κατέχουσα ὡς θησαυρόν»* τόν θαυματουργό Πολιοῦχο της. Γεγονός τό ὁποῖο διακηρύσσει ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τῆς χάριτός του δέν ἐξαντλεῖται στά γεγονότα τοῦ ἱστορικοῦ παρελθόντος της, ἀλλά ἔχει τήν δύναμη νά ἐπηρεάσει πλουσιόδωρα τό γίγνεσθαι τοῦ παρόντος της. Ὁ θησαυρός ἀποβαίνει θησαυρός ἐάν ἔχει ἀντίκρυσμα στό παρόν, ἐάν ἀποτελεῖ ἀληθινή περιουσία, ἡ ὁποία ἔχει τή δυνατότητα νά ἐξασφαλίζει καί νά διασφαλίζει τή ζωή. Ἀναλογιζόμεθα τό μαρτύριο καί τή μαρτυρία τοῦ Μεγαλομάρτυρος, θαυμάζουμε τίς ποικιλότροπες ἐπιφάνειες τῆς χάριτός του, καί ὁριοθετοῦμε τήν εὐθύνη μας ὡς χριστιανῶν. Εὐθύνης ὡς ἐνεργῶν μελῶν μιᾶς κοινωνίας, ἡ ὁποία ἔχει πρωτόγνωρα χαρακτηριστικά καί ἐκπέμπει ποικίλα μηνύματα. Ἡ ἀφετηρία αὐτῆς τῆς εὐθύνης προσδιορίζεται στό γεγονός τῆς προσεγγίσεως μέ θάρρος καί δυνατή παρρησία τῆς ἀδιάκοπης βιώσεως τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύματος καί τῆς παραδόσεως τῆς πίστεως. Γεγονός τό ὁποῖο θά μᾶς παράσχει τή δυναμική τῆς κρυστάλλινης εὐθυκρισίας γιά νά ἑρμηνεύσουμε τά ποικιλόμορφα προβλήματά μας, νά δώσουμε καίριες ἀπαντήσεις στά ἐρωτήματά μας, νά κατανοήσουμε τά ὅσα συνέχουν τήν ὕπαρξή μας καί νά βηματίσουμε μέ τήν πεποίθηση τῶν μελῶν τοῦ ἑνός σώματος, πεποίθηση ἡ ὁποία θά δώσει οὐσιαστικό περιεχόμενο σέ λέξεις καί ἔννοιες κοινότυπες σήμερα, ὅπως ἀγάπη, σεβασμός, ἀλληλεγγύη, ἀποδοχή καί πολλές ἄλλες, οἱ ὁποῖες κατεξοχήν μᾶς ἀφοροῦν καί συναισθηματικά μᾶς ἐπηρεάζουν.

Σεβασμιώτατε ἅγιε Κρήτης.

Εὐχαριστοῦμε μέ εὐγνωμοσύνη γιά τήν φιλόφρονα πρόσκλησή σας νά ἔλθουμε ἀπό τή Ρόδο καί νά καταστοῦμε σήμερα συγκοινωνοί σας στό μυστήριο τῆς πίστεως πού τελεσιουργεῖται, προεξαρχούσης τῆς Σεβασμιότητός σας, στόν περίβλεπτο Μητροπολιτικό σας Ναό, τήν ἀποστολική σας καθέδρα. Ἀπό τοῦ συνθρόνου του ἐξακτινώνεται ἡ προσωπική πρωθιεραρχική σας μαρτυρία, μαρτυρία εὐθύνης ὡς προέδρου τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, μαρτυρίας ἐμπράκτου διδαχῆς γιά τόν λαό πού σᾶς ἐμπιστεύθηκε ὁ Θεός, μαρτυρία ἀγάπης καί διακονίας πρός ὅλους ἀνεξαιρέτως, ἰδιαιτέρως πρός τή νεότητα, μαρτυρία ἀγαθή εὐαγγελικοῦ καλοῦ ποιμένος. Ἐμεῖς ταπεινά εὐχόμαστε ὁ Θεός νά εἶναι συνοδοιπόρος στήν θυσιαστική πορεία σας διά τῶν πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ. ■

Στόν ταπεινό ἀναπαύεται τό πνεῦμα τόν Θεοῦ

Γέροντος Παϊσίου Ἁγιορείτου, Λόγοι Ε΄, Πάθη καί ἀρετές, σσ. 167-170.

- Γέροντα, ποιές ἀρετές πρέπει νά ἔχη ὁ ἄνθρωπος, γιά νά τόν ἐπισκίαση ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ;

- Καί μόνον ἡ ταπείνωση φθάνει. Συχνά μέ ρωτοῦν: «Πόσος καιρός χρειάζεται, γιά νά ἀποκτήση κανείς τήν θεία Χάρη;». Μερικοί μπορεῖ σέ ὅλη τους τήν ζωή νά ζοῦν δῆθεν πνευματικά, νά κάνουν ἄσκηση κ.λπ., ἄλλα νά νομίζουν ὅτι κάτι εἶναι, καί γι᾽ αὐτό νά μή λαμβάνουν τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ. Καί ἄλλοι σέ λίγο χρόνο χαριτώνονται, ἐπειδή ταπεινώνονται.

Ἄν ὁ ἄνθρωπος ταπεινωθῆ, μπορεῖ μέσα σέ ἕνα λεπτό νά τόν λούση ἡ θεία Χάρις, νά γίνη ἄγγελος καί νά βρεθῆ στόν Παράδεισο. Ἐνῶ, ἄν ὑπερηφανευθῆ, μπορεῖ μέσα σέ ἕνα λεπτό νά γίνη ταγκαλάκι καί νά βρεθῆ στήν κόλαση. Ἄν θέλη δηλαδή ὁ ἄνθρωπος, γίνεται ἀρνί· ἄν θέλη, γίνεται κατσίκι. Τά καημένα τά κατσίκια, καί νά θέλουν νά γίνουν ἀρνιά, δέν μποροῦν· στόν ἄνθρωπο ὅμως ὁ Θεός ἔδωσε τήν δυνατότητα νά γίνη ἀπό κατσίκι ἀρνί, ἀρκεῖ νά τό θελήση.

Ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ πάει μόνο στόν ταπεινό καί πράο ἄνθρωπο. Ἐκεῖ ἀναπαύεται τό πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Εἶδες τί λέει ὁ Προφήτης Ἡσαΐας: *«Ἐπί τίνα ἐπιβλέψω, ἀλλ᾽ ἤ ἐπί τόν ταπεινόν καί ἡσύχιον;»*.

Ὁ Θεός θέλει νά ἔχουμε μόνο λίγη ταπείνωση, γιά νά συγγενεύουμε μαζί Του, καί μετά ὅλες οἱ δωρεές Του ἔρχονται ἄφθονες ἡ μία μετά τήν ἄλλη. Γιατί ὁ Θεός χρωστᾶ κατά κάποιον τρόπο στόν ταπεινό ἄνθρωπο πολλή Χάρη καί τοῦ τήν δίνει ὡς δῶρο, χωρίς ἐκεῖνος νά τήν ζητήση. Εἶναι πνευματικός νόμος αὐτό. *«Ὁ Θεός ὑπερηψάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δέ δίδωσι χάριν»*, δέν λέει τό Εὐαγγέλιο; Ἔτσι τά ἔχει κανονίσει ὁ Θεός. «Εἶμαι ταπεινός» θά πῆ: «Ἔχω θεία Χάρη»! Πολύ ταπεινός, πολλή Χάρη λαμβάνει ἀπό τόν Θεό, γιατί ὁ ταπεινός σάν σφουγγάρι τήν ρουφάει τήν θεία Χάρη.

Ὅποιος σκύβει ταπεινά καί δέχεται τά χτυπήματα ἀπό τούς ἄλλους, διώχνει τά δικά του ἐξογκώματα, ὁμορφαίνει πνευματικά σάν Ἄγγελος, καί ἔτσι χωράει ἀπό τήν στενή πύλη τοῦ Παραδείσου. Στόν Οὐρανό δέν ἀνεβαίνει κανείς μέ τό κοσμικό ἀνέβασμα ἄλλα μέ τό πνευματικό κατέβασμα.

Ἡ ταπείνωση ἀνοίγει τίς πόρτες τοῦ Οὐρανοῦ καί ἔρχεται στόν ἄνθρωπο ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ ἡ ὑπερηφάνεια τίς κλείνει. Ὁ Πάπα-Τύχων ἔλεγε: «Ἕνας ταπεινός ἄνθρωπος ἔχει περισσότερη Χάρη ἀπό πολλούς ἀνθρώπους μαζί. Κάθε πρωί ὁ Θεός εὐλογεῖ τόν κόσμο μέ τό ἕνα χέρι, ἀλλά, ὅταν δῆ κανέναν ταπεινό ἄνθρωπο, τόν εὐλογεῖ μέ τά δυό Του χέρια. Ἐκεῖνος πού ἔχει μεγαλύτερη ταπείνωση, εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀπό ὅλους!».

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ

ΧΡΟΝΙΚΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τήν Ἁγία καί Ἱερά Σύνοδο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὑπό τήν προεδρία τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου, ἀπό 1ης Σεπτεμβρίου 2014 ἕως 28ης Φεβρουαρίου 2015 θά ἀποτελοῦν οἱ κάτωθι Σεβ. Ἀρχιερεῖς: Σικάγου κ. Ἰάκωβος: Ἑλβετίας κ. Ἱερεμίας, Τορόντο κ. Σωτήριος, Κρήτης κ. Εἰρηναῖος, Σύμης κ. Χρυσόστομος, Βοστώνης κ. Μεθόδιος, Μεξικοῦ κ. Ἀθηναγόρας, Γορτύνης καί Ἀρκαδίας κ. Μακάριος, Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου κ. Ἀνδρέας, Βελγίου κ. Ἀθηναγόρας, Λέρου, Καλύμνου καί Ἀστυπαλαίας κ. Παΐσιος καί Κυδωνιῶν κ. Ἀθηναγόρας.

Τήν Κυριακή 7 Σεπτεμβρίου ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, ἀνταποκρινόμενος σέ ἐπίσημη πρόσκληση τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Aram Atesyan, Γενικοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐπιτρόπου τοῦ Ἀρμενικοῦ Πατριαρχείου στήν Κωνσταντινούπολη, παρέστη στίς λατρευτικές ἐκδηλώσεις πού πραγματοποιήθηκαν ἐπί τῇ ἑορτῇ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στό ὁμώνυμο ἱστορικό προσκύνημα τῆς νήσου Ahdamar, στό Van τῆς Ἀνατολικῆς Τουρκίας.

Ἀπό 20ῆς ἕως 23ης Σεπτεμβρίου ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαῖος πραγματοποίησε ἐπίσημη ἐπίσκεψη στήν Ἱερά Μητρόπολη Διδυμοτείχου, Ὀρεστιάδος καί Σουφλίου.Τό μεσημέρι τῆς Δευτέρας 22ας Σεπτεμβρίου ὁ Παναγιώτατος συνεχίζοντας τήν πενθήμερη περιοδεία του στίς Ἱερές Μητροπόλεις τῆς Θράκης, ἐπισκέφθηκε τήν Ἀλεξανδρούπολη. Ἀκολούθησε τήν ἴδια ἡμέρα ἡ ἐπίσκεψη του στήν Ἱερά Μητρόπολη Μαρωνείας καί Κομοτηνῆς. Κατά τήν παραμονή του στήν Κομοτηνή ἐπισκέφθηκε καί τό Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, ὅπου ἀναγορεύθηκε σέ Ἐπίτιμο Διδάκτορα τοῦ Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας καί Πολιτισμοῦ Παρευξεινίων Χωρῶν τῆς Σχολῆς Κλασσικῶν καί Ἀνθρωπιστικῶν Σπουδῶν καί μίλησε κατάλληλα.Τήν Τρίτη 23 Σεπτεμβρίου ὁ Παναγιώτατος συνεχίζοντας τήν περιοδεία του ἐπισκέφθηκε τήν Ἱερά Μητρόπολη Ξάνθης καί Περιθεωρίου.

Συνῆλθε ἀπό 1ης μέχρι καί 3ης Ὀκτωβρίου, ὑπό τήν προεδρεία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἡ Ἁγία καί Ἱερά Σύνοδος σέ τακτικές συνεδρίες, κατά τίς ὁποῖες ἔγινε δεκτή ἡ παραίτηση ἀπό τῆς θέσεως τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Γραφείου Ἐκπροσωπήσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στήν Ἀθήνα, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Περγάμου κ. Ἰωάννου, τοῦ ὁποίου ἡ Ἐπαρχία ἀνυψώθη στήν τάξη τῶν Γεροντικῶν Μητροπόλεων τοῦ Θρόνου, καί ἐξελέγη Μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀμφιλόχιος Στεργίου, ὁ ὁποῖος διορίσθηκε Διευθυντής τοῦ ὡς ἄνω Γραφείου. Ἡ χειροτονία του τελέσθηκε τό Σάββατο 18η Ὀκτωβρίου, κατά τήν Πατριαρχική καί πολυαρχιερατική Θεία Λειτουργία στόν Πατριαρχικό Ναό ἀπό τήν Α. Θ. Π. τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο.

Μέ μεγάλη ἐπιτυχία ἔλαβε χώρα ἀπό τίς 8 ἕως καί τίς 12 Ὀκτωβρίου στή Ρόδο οἱ ἐργασίες τοῦ 3ου Διεθνοῦς Συνεδρίου τοῦ «Πατριαρχικοῦ Δικτύου γιά τήν Ποιμαντική Διακονία στόν χῶρο τῆς Ὑγείας» μέ θεματικό ἄξονα «Τό τραῦμα». Οἱ σύνεδροι, ἀναχωρώντας γιά τίς πατρίδες τους, ἀνανέωσαν σύν Θεῷ τό ραντεβού τους γιά τό ἑπόμενο (4ο) Συνέδριο, δεσμεύοντας τούς ὑπευθύνους τοῦ Πατριαρχικοῦ Δικτύου στήν ὀργάνωσή του, μέ τίς εὐλογίες πάντοτε τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ὁ ὁποῖος στηρίζει ἀσμένως ἀπό τήν ἀρχή του (2008) τό ἐπιτυχημένο αὐτό ἐγχείρημα.

Τήν Πέμπτη 16η Ὀκτωβρίου ὁ Πατριάρχης, συνοδευόμενος ἀπό τόν Σεβ. Μητροπολίτη Σηλυβρίας κ. Μάξιμο καί μέλη τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς μετέβη στό Πάνορμο Κυζίκου καί ἀπό κεῖ στήν Ἱερά Μονή Παναγίας Φανερωμένης στή Σηλυβρία, στά ἐρείπια τῆς ὁποίας χοροστάτησε κατά τήν τελεσθεῖσα Θεία Λειτουργία, τήν πρώτην μετά 92 ἔτη μετά τήν ἀνταλλαγή τῶν πληθυσμῶν.

Τήν Κυριακή 2α Νοεμβρίου 2014 τελέσθηκε Πατριαρχική Θεία Λειτουργία στόν Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, προεξάρχοντος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου καί συνιερουρ-

γούντων Ἱεραρχῶν τοῦ Θρόνου, στό πλαίσιο τῶν ἑορτασμῶν πού διοργανώνει τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο γιά τή συμπλήρωση 200 ἐτῶν ἀπό τήν ἔγκριση τοῦ νέου Μουσικοῦ Συστήματος Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς ἀπό τή Μεγάλη Ἐκκλησία (1814). Τό ἀπόγευμα ὁ Πατριάρχης παρακολούθησε τήν ἐπετειακή ἐκδήλωση στό Σισμανόγλειο Μέγαρο, κατά τήν ὁποία μίλησε ὁ Δρ. Φιλολογίας καί ἐρευνητής τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς Μανόλης Χατζηγιακουμῆς, ἐνῶ ὕμνους μελοποιημένους ἀπό τούς Διδασκάλους τοῦ νέου Μουσικοῦ Συστήματος, Χουρμούζιο Χαρτοφύλακα καί Γρηγόριο Πρωτοψάλτη, ἀπέδωσε ἡ Χορωδία τοῦ Συλλόγου Μουσικοφίλων Πέραν, ὑπό τήν διεύθυνση τοῦ Β΄ Δομεστίκου τῶν Πατριαρχικῶν Χορῶν κ. Στυλιανοῦ Φλοίκου.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης πραγματοποίησε πενθήμερη ἐπίσκεψη ἀπό 7ης ἕως καί 11ης Νοεμβρίου τήν Ἱερά Μητρόπολη Αὐστρίας. Ὁ Πατριάρχης μίλησε κατά τόν ἐπίσημο ἑορτασμό τῆς 50ῆς ἐπετείου ἀπό τῆς συστάσεως τοῦ Ἱδρύματος Pro Oriente στό Πανεπιστήμιο τῆς Βιέννης, μέ σκοπό τή συμβολή στήν ὑπόθεση τῆς καταλλαγῆς καί τῆς συνεργασίας μεταξύ τῶν διηρημένων χριστιανῶν.

Ἐπί τῇ θρονικῇ ἑορτῇ τῆς Μητρός Ἐκκλησίας ἐπισκέφθηκε τό Φανάρι ὁ Πάπας Ρώμης Φραγκῖσκος μέ τή συνοδεία του, πραγματοποιώντας ἐπίσημη ἐπίσκεψη πρός τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο.

Ἡ ἐπίσημη ὑποδοχή καί ἡ Δοξολογία πραγματοποιήθηκε τό Σάββατο 29η Νοεμβρίου στόν Π. Πατριαρχικό Ναό, στήν ὁποία παρέστησαν οἱ Σεβ. Συνοδικοί Ἀρχιερεῖς, ὅλοι οἱ Ἱεράρχες τοῦ Θρόνου στήν Πόλη καθώς καί ἀπό τό ἐξωτερικό, ἐκπρόσωποι Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὁ Ἔξοχ. Πρέσβυς κ. Νικόλαος Ματθιουδάκης, Πρέσβεις ἄλλων χωρῶν, ἐκπρόσωποι τοῦ παγκοσμίου Τύπου, διεθνῶν εἰδησεογραφικῶν πρακτορείων καί τηλεοπτικῶν σταθμῶν, καί ἄλλων Μέσων Γενικῆς Ἐνημερώσεως, καθώς καί πλῆθος πιστῶν. Ἀκολούθως ὁ Πατριάρχης προσφώνησε τόν Πάπα, τόν ὁποῖο καλωσόρισε ἀδελφικῶς στίς αὐλές τῆς Μητρός Ἐκκλησίας, καί αὐτός ἀπάντησε καταλλήλως.

Ἡ τελετή ἔληξε μέ τά ψαλέντα Πολυχρόνια τῶν δύο Προκαθημένων, οἱ ὁποῖοι στή συνέχεια ἀνῆλθαν στήν αἰθουσα τοῦ Θρόνου, ὅπου ἔγινε ἡ παρουσίαση τῆς Ἱεραρχίας στόν Πάπα καί στό Πατριαρχικό Γραφεῖο εἶχαν κατ' ἰδίαν συνομιλία.

Τήν Κυριακή 30 Νοεμβρίου ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησία ἑόρτασε μέ τή δέουσα ἐκκλησιαστική τάξη καί λαμπρότητα τήν ἱερά μνήμη τοῦ ἱδρυτοῦ καί προστάτου της Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, παρουσίᾳ τοῦ Πάπα Ρώμης Φραγκίσκου.

Τό ἑσπέρας τῆς παραμονῆς χοροστάτησε στόν Π. Πατριαρχικό Ναό Ἁγίου Γεωργίου κατά τόν Μ. Ἑσπερινό τῆς ἑορτῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἑλβετίας κ. Ἱερεμίας. Ἀνήμερα τῆς ἑορτῆς ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης, προέστη τῆς Θείας Λειτουργίας στόν Π. Πατριαρχικό Ναό συλλειτουργούντων τῶν Σεβ. μελῶν τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, καί παρουσίᾳ τοῦ Πάπα.

Μετά τήν ἀπόλυση τῆς Θείας Λειτουργίας ἔγινε ἀνταλλαγή προσφωνήσεων καί ἀντιφωνήσεων μεταξύ τοῦ Πατριάρχου καί τοῦ Πάπα καί ἐψάλησαν τά Πολυχρόνια τῶν δύο Προκαθημένων, οἱ ὁποῖοι ἀντήλλαξαν ἀσπασμό ἀγάπης καί εἰρήνης.

Ἀκολούθως, προπορευομένων τῶν Συνοδικῶν καί λοιπῶν Ἱεραρχῶν, τῆς συνοδείας τοῦ Πάπα καί τοῦ λοιποῦ Κλήρου, οἱ δύο Προκαθήμενοι μετέβησαν ἐν πομπῇ ἐκ τοῦ Π. Πατριαρχικοῦ Ναοῦ στόν ἐξώστη τῆς Ἀρχιγραμματείας καί εὐλόγησαν τούς πιστούς, οἱ ὁποῖοι τούς χειροκροτοῦσαν καί τούς ἐπευφημοῦσαν στόν αὐλόγυρο.

Στή συνέχεια ὑπέγραψαν τήν Κοινή Διακήρυξη στήν Αἴθουσα τοῦ Θρόνου ἐνώπιον τῶν Μέσων Γενικῆς Ἐνημερώσεως καί ἀκολούθως παρετέθη ἐπίσημο γεῦμα στήν Πατριαρχική Τράπεζα πρός τιμήν τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης.

Τό διάστημα ἀπό Τρίτη 2ας ἕως καί τήν Παρασκευή 5η Δεκεμβρίου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης ἐπισκέφθηκε τήν Ἱ. Μητρόπολη Ἑλβετίας, ὅπου παρέστη στίς ἑορταστικές ἐκδηλώσεις ἐπί τῇ 60ῇ ἐπετείῳ ἀπό τῆς ἱδρύσεως τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κέντρου Πυρηνικῶν Ἐρευνῶν (C.E.R.N.), καί μίλησε κατόπιν σχετικῆς προσκλήσεως. Ἐπίσης ὁ Προκαθήμενος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπισκέφθηκε τίς ἐγκαταστάσεις τοῦ Ὀρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στό Σαμπεζύ Γενεύης.

Ἐπίσημη ἐπίσκεψη στήν Ἱ. Μητρόπολη Κερκύρας πραγματοποίησε ἀπό 10ης ἕως καί 13ης Δεκεμβρίου ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαῖος.

Τό ἑσπέρας τῆς Τετάρτης 31ης Δεκεμβρίου 2014, παραμονή τῆς ἑορτῆς τῆς Περιτομῆς τοῦ Κυρίου καί τῆς μνήμης τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, τελέστηκε ὁ Μέγας Πανηγυρικός Ἑσπερινός στόν Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου χοροστατοῦντος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, συγχοροστατούντων Ἱεραρχῶν τοῦ Θρόνου.

Μετά τό πέρας τῆς Ἀκολουθίας ὁ Πατριάρχης, κατά τήν τάξη, εὐλόγησε καί ἔκοψε τήν Ἁγιοβασιλόπιτα στήν Αἴθουσα τοῦ Θρόνου, ὅπου ἐδέχθη τούς Σεβ. Ἀρχιερεῖς μέ τούς ὁποίους ἀντάλλαξε τόν ἑόρτιο ἀσπασμό καί εὐχές γιά τό ἀνατέλον ἔτος 2015.

Ἀκολούθησε στό Πατριαρχικό Γραφεῖο, κατά τό ἔθος, ἡ ἐπίσημη ἀκρόαση τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, κατά τήν ὁποία ἐξ ὀνόματος τῶν Κληρικῶν καί λαϊκῶν ὑπαλλήλων προσεφώνησε τόν Πατριάρχη τοῦ Γένους ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καλλιουπόλεως καί Μαδύτου κ. Στέφανος, Πρωτοσυγκελλεύων, καί ἀντιφώνησε ὁ Πατριάρχης. Κατά τήν ἀκρόαση ὁ Πατριάρχης ἀνακοίνωσε ὅτι προήγαγε σέ Δευτερεύοντα τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων τόν μέχρι σήμερα Πανοσιολ. Τριτεύοντα κ. Θεόδωρο, σέ Τριτεύοντα τόν Ἱερολ. Διάκονο κ. Νήφωνα Τσιμαλῆ καί σέ Διάκονο τῆς Σειρᾶς τόν Ἱερολ. Διάκονο κ. Γρηγόριο Φραγκάκη, ὡς ἐπιβράβευση τῆς πιστῆς καί ἀφοσιωμένης διακονίας τους στή Μητέρα Ἐκκλησία.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΚΔΗΜΙΑ Π. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΣΑΒΑΡΗ

Ἐκοιμήθη τίς πρῶτες μεταμεσονύκτιες ὧρες τῆς Τρίτης 2 Σεπτεμβρίου 2014 σέ ἡλικία 63 ἐτῶν ὁ Πρωτοπρεσβύτερος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου π. Βασίλειος Τσαβαρῆς. Ὁ μεταστάς γεννήθηκε στίς 25 Ὀκτωβρίου 1952 στήν πόλη τῆς Ρόδου. Πατέρας του ἦταν ὁ μακαριστός ἱερεύς π. Μιχαήλ Τσαβαρῆς. Ἦταν νυμφευμένος μέ τήν Τσαμπίκα Μαρκοπούλου καί ἀπέκτησαν τρία παιδιά. Χειροτονήθηκε Διάκονος στίς 26 Σεπτεμβρίου 1975 στόν ἱερό Ναό τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τῆς Θεολόγου (μετόχιον Ἱ. Μονῆς Εὐαγγελισμοῦ Πάτμου στήν πόλη τῆς Ρόδου) καί Πρεσβύτερος στίς 10 Φεβρουαρίου 1978 στόν ἐνοριακό ἱερό Ναό Ἁγίων Ἀναργύρων τῆς πόλεως Ρόδου ἀπό τόν ἀοίδιμο Μητροπολίτη Ρόδου κυρό Σπυρίδωνα. Ὑπηρέτησε ὡς Ἐφημέριος στίς Ἐνορίες Ἁγίου Γεωργίου Κάτω (1978-1983) καί Ἁγίου Γεωργίου Ἄνω (1983-2014). Ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία ἐψάλη στόν ἱερό Ναό Ἁγίου Γεωργίου Ἄνω τό ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας προεξάρχοντος τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου καί ἡ ταφή ἔλαβε χώρα στόν Κοιμητήριο τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

ΜΝΗΜΗ ΟΣΙΟΥ ΑΝΘΙΜΟΥ

Μέ λαμπρότητα ἑορτάστηκε ἡ Μνήμη τοῦ Ὁσίου Ἀνθίμου τοῦ νέου Ἀσκητοῦ στήν ἱερά Μονή τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Πορταϊτίσσης στήν Ἀστυπάλαια, τήν Πέμπτη 4 Σεπτεμβρίου. Στήν Ἱ. Μονή, ἡ ὁποία οἰκοδομήθηκε ἀπό τόν Ὅσιο Ἄνθιμο κατά τόν 18ο αἰώνα, φυλάσσεται ἡ θαυματουργός Εἰκόνα τῆς Παναγίας Πορταϊτίσσης καί ὁ δεξιός βραχίονας τῆς τιμίας χειρός τοῦ Ὁσίου.

Τό ἑσπέρας τῆς Τετάρτης (4 Σεπτεμβρίου), βάσει προγράμματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λέρου, Καλύμνου καί Ἀστυπαλαίας, ἔλαβε χώρα ὁ Μέγας Πανηγυρικός Ἑσπερινός χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἄκρας κ. Σάββα, ὁ ὁποῖος στήν ὁμιλία του ἀναφέρθηκε στόν βίο τοῦ Ὁσίου καί στήν ἁγιότητα ὡς τό γνήσιο αἴτημα τῆς ζωῆς, ἀνεξαρτήτως τοπικῶν καί χρονικῶν δεδομένων.

Πρό τῆς ἀπολύσεως, καί σύμφωνα μέ τήν παράδοση, στή Ροδιά, ἀπέναντι ἀπό τό κελί τοῦ Ὁσίου, εὐλογήθηκε ἡ ἀρτοκλασία καί στή συνέχεια οἱ προσκυνητές ἀσπάστηκαν τό τίμιο Λείψανο καί τήν Εἰκόνα τοῦ Ὁσίου, ἡ ὁποία τοποθετεῖται, κατά τό ἔθος, πάνω στήν κλίνη του, ἐντός τοῦ κελίου του.

Μετά τόν Ἑσπερινό, στόν αὔλειο χῶρο τῆς ἱερᾶς Μονῆς, ἡ χορωδία τῆς δίδος Εἰρήνης Κουκουβᾶ, ἀπέδωσε μέ συνοδεία παραδοσιακῶν ὀργάνων παραδοσιακά τραγούδια παρουσίᾳ τῶν Ἀρχιερέων, τῆς Βουλευτοῦ κ. Μίκας Ἰατρίδου, τοῦ Δημάρχου Ἀστροπαλιᾶς κ. Π. Κονταράτου καί πλήθους προσκυνητῶν, ἐντοπίων καί Ροδίων ἐκδρομέων, ὑπό τήν αἰγίδα τῆς κας Γεωργιάδου Μαριᾶ, προέδρου τοῦ Συλλόγου Ἀστυπαλιτῶν Ρόδου. Ἡ χορωδία ὁλοκλήρωσε τό πρόγραμμά της μέ τό Ἀστυπαλίτικο τραγούδι «Τό κάστρο τῆς Ἀστροπαλιᾶς», τό ὁποῖο ἀπέδωσε μέ ἰδιαίτερη ἐπιτυχία ἡ κα Θέμις Κουλιᾶ.

Τήν κυριώνυμο ἡμέρα τῆς μνήμης τοῦ Ὁσίου (4 Σεπτεμβρίου) τελέσθηκε τρισαρχιερατική Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ρόδου κ. Κυρίλλου, καί συλλειτουργούντων τοῦ οἰκείου Ποιμενάρχου κ. Παϊσίου καί τοῦ Σεβασμιωτάτου ἁγίου Ἄκρας κ. Σάββα. Ὁ Σεβασμιώτατος κήρυξε τόν θεῖο λόγο προβάλλοντας στόν Ὅσιο Ἄνθιμο ὡς κήρυκα τῆς μετανοίας, τόνισε τήν προσφορά του στό ὑπόδουλο γένος, καί ἰδιαίτερα στήν Ἀστυπάλαια, ἀναφέρθηκε στήν μετάνοια ὡς τό συνεχῶς ζητούμενο στή ζωή τοῦ Χριστιανοῦ, καί εὐχαρίστησε τόν Σεβασμιώτατο Ἅγιο Καλύμνου γιά τήν πρόσκληση καί τήν ἀβραμιαία φιλοξενία.

Μετά τήν Θ. Λειτουργία ἔλαβε χώρα ἡ λιτανεία τῆς Εἰκόνας τῆς Παναγίας Πορταϊτίσσης καί τοῦ ἱεροῦ Λειψάνου τοῦ Ὁσίου στούς γραφικούς δρόμους κάτω ἀπό τό κάστρο τῆς Ἀστροπαλιᾶς.

ΧΕΙΡΟΘΕΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Τήν Κυριακή 7 Σεπτεμβρίου 2014 ὁ Σεβασμιώτατος

τέλεσε τήν Θεία Λειτουργία στόν ἐνοριακό ἱερό Ναό Τιμίου Προδρόμου Φανῶν καί χειροθέτησε σέ Ἀναγνώστη τόν Νικήτα Σαββαΐδη. Στήν προσφώνησή του συνεχάρη τόν νέο Ἀναγνώστη γιά τόν ἐκκλησιαστικό ζῆλο του καί τήν ἐπίδοσή του στήν ἐκμάθηση τῆς πατρώας Βυζαντινῆς Μουσικῆς καί ἀναφέρθηκε μέ ἐπαινετικά λόγια στό γεγονός ὅτι στήν Ἐνορία Φανῶν, ὑπό τήν μέριμνα τοῦ π. Παναγιώτη Περάκη καί τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, δημιουργήθηκε ἕνα φυτώριο καλλιέργειας τῆς ψαλτικῆς τέχνης τό ὁποῖο ἄρχισε νά ἀποδίδει καρπούς.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΓΕΝΕΣΙΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ - ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ

Ἡ Ἑορτή τοῦ Γενεσίου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου (8 Σεπτεμβρίου) ἑορτάστηκε μέ ἰδιαίτερη λαμπρότητα καί τήν συμμετοχή χιλιάδων πιστῶν στούς φερώνυμους ἱερούς Ναούς τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως, μέ ἐπίκεντρο τοῦ ἑορτασμοῦ της Ἱ. Μονές Παναγίας Τσαμπίκας καί Σκιαδίου (Σκιαδενῆς).

Κατά τόν πανηγυρικό ἑσπερινό ὁ Σεβασμιώτατος ἐχοροστάτησε στό Καθολικό τῆς ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Τσαμπίκας, τοῦ Σεβασμιωτάτου ἁγίου Ἄκρας κ. Σάββα χοροστατήσαντος στό Καθολικό τῆς ἱερᾶς Μονῆς Σκιαδίου.

Κατά τήν κυριώνυμο ἡμέρα τῆς ἑορτῆς ὁ Σεβασμιώτατος προέστη τῆς πανηγύρεως στήν Ἱ. Μονή Σκιαδίου (συλλειτουργοῦντος τοῦ ἁγίου Ἄκρας) καί ἐτέλεσε τήν Χειροτονία σέ Πρεσβύτερο τοῦ Διακόνου Σιλβέστου, ἀδελφοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Τό ἑσπέρας ἐχοροστάτησε κατά τόν μεθέορτο πανηγυρικό Ἑσπερινό καί προέστη τοῦ κτιτορικοῦ μνημοσύνου.

3ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Τό 3ο Διεθνές Συνέδριο τοῦ «Πατριαρχικοῦ Δικτύου γιά τήν Ποιμαντική Διακονία στόν χῶρο τῆς Ὑγείας», μέ θεματικό ἄξονα «Τό τραῦμα», πραγματοποιήθηκε στήν Ἱερά μας Μητρόπολη μεταξύ 8ης καί 13ης Ὀκτωβρίου, μέ τήν εὐλογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου καί μέ τή συμμετοχή 225 συνέδρων ἀπό διάφορα μέρη τῆς ὑφηλίου (Εὐρώπη, Βόρεια καί Νότια Ἀμερική, Ἀφρική, Μ. Ἀνατολή, Αὐστραλία) - ἀριθμός κατά πολύ μεγαλύτερος ἀπό ἐκεῖνον τῶν δύο προηγουμένων Συνεδρίων τοῦ «Πατριαρχικοῦ Δικτύου», τό 2008 (135) καί τό 2011 (165).

Συγκεκριμένα, ἔλαβαν μέρος ἐκπρόσωποι τῶν Μητροπόλεων πού ἀνήκουν πνευματικά καί διοικητικά στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἀπανταχοῦ τῆς Γῆς, τῶν ἄλλων Πατριαρχείων, τῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τῶν Ὀρθοδόξων Θεολογικῶν Σχολῶν καί Ἐκκλησιαστικῶν Ἀκαδημιῶν τῆς Ἑλλάδος καί τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἰατροί καί νοσηλευτές, καθώς καί ἄλλοι σχετιζόμενοι μέ τή διακονία καί τή φροντίδα τοῦ ἀσθενοῦς στόν εὐαίσθητο τομέα τῆς Ὑγείας, καί οἱ ὁποῖοι κλήθηκαν νά ἐξετάσουν τή θεολογική καί ἰατρο-ἐπιστημονική ἔννοια τοῦ ὅρου «τραῦμα», τό πῶς οἱ ἄνθρωποι τραυματίζονται στά διάφορα στάδια τῆς ζωῆς τους (ἰδιαίτερα ἀπό σωματικές ἀρρώστιες, κακοποίηση, φυσικές καταστροφές καί ἐθνικές συμφορές), ἀλλά καί πῶς μποροῦν νά ἀντιμετωπίσουν αὐτά τά τραύματα μέ τόν καταλληλότερο τρόπο.

Τό Συνέδριο ξεκίνησε μέ τήν τέλεση τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἁγιασμοῦ καί τήν παρουσίαση τῶν συνέδρων ἀπό τό μέλος τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου, ἀρχιμ. Χρύσανθο Παπαποστόλου. Στή συνέχεια, ἀναγνώστηκε μήνυμα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, καί μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου. Μετά τούς χαιρετισμούς ἀπό ἐκπροσώπους Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τοῦ Βατικανοῦ, τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης καί ἀπό τόν δήμαρχο Ρόδου κ. Μ. Χατζηδιάκο, ἀκολούθησε ὁ χαιρετισμός τοῦ προέδρου τοῦ Συνεδρίου, Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου κ. Κυρίλλου, ὁ ὁποῖος ἐξῆρε τήν πολύτιμη προσφορά τῶν Συνεδρίων τοῦ «Πατριαρχικοῦ Δικτύου» καί τόνισε ὅτι τό «Δίκτυο», μέ τίς πρωτοβουλίες του καί τήν ὅλη του παρουσία, ἔχει κατακτήσει ἐπαξίως μοναδική θέση στήν προσπάθεια ἀνάδειξης τῶν θεμάτων πού ἅπτονται τῆς Ποιμαντικῆς Διακονίας στόν χῶρο τῆς Ὑγείας.

Ἡ ἐπίσημη ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου ἔγινε ἀπό τόν περιφερειάρχη Νοτίου Αἰγαίου κ. Γ. Χατζημάρκο, ἐνῶ τόν σκοπό τοῦ Συνεδρίου ἀνέλυσε ὁ συντονιστής τοῦ «Πατριαρχικοῦ Δικτύου», πρωτοπρ. Σταῦρος Κοφινᾶς. Μεταξύ ἄλλων, ὁ π. Σταῦρος ἀνέφερε ὅτι ἀποτελεῖ ἐπιθυμία του ἡ κατάθεση τῶν πορισμάτων τοῦ Συνεδρίου στόν κ. Ὑπουργό Ὑγείας, σέ συνάντηση πού θά πρέπει νά γίνει μαζί του, σέ μιά προσπάθεια συνεργασίας καί καλῆς θελήσεως. Ὁ συντονιστής τοῦ «Πατριαρχικοῦ Δικτύου» συνέχισε λέγοντας χαρακτηριστικά ὅτι, ἀκόμη κι ἄν ἐξοπλιστοῦν ὅλα τά νοσηλευτικά καί θεραπευτικά ἱδρύματα μέ τόν καλύτερο ἰατροφαρμακευτικό καί διαγνωστικό ἐξοπλισμό, κι ἀκόμη κι ἄν ρυθμιστοῦν οἱ οἰκονομικές παροχές ὥστε νά καλύπτονται τά ἔξοδα τῆς περίθαλψης τῶν ἀσθενῶν, ἐάν δέν ὑπάρξει τό κατάλληλο ἔμψυχο ὑλικό -δηλαδή οἱ κατάλληλοι ἄνθρωποι μέ τίς ἀπαραίτητες γνώσεις, πού θά φροντίσουν τόν ἄρρωστο μέ διάκριση, στοργή καί συμπόνια-, ὁλοκληρωμένη θεραπεία δέν πρόκειται νά ὑπάρξει.

Στό περιθώριο τῶν συνεδριῶν οἱ συμμετέχοντες ἐπισκέφτηκαν διάφορα ἀξιοθέατα τῆς πόλεως καί τοῦ νησιοῦ. Τό Σάββατο 11 Ὀκτωβρίου συμμετεῖχαν στόν Ἑσπερινό πού ἔλαβε χώρα στόν Ἱ. Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀσκληπιείου καί στή συνέχεια παρέστησαν στήν τελετή Ἐγκαινίων τοῦ νεοδμήτου πνευματικοῦ πολυκέντρου τῆς Ἐνορίας καί παρακάθησαν σέ ἑορταστική τράπεζα πού ἀκολούθησε.

ΕΚΔΗΜΙΑ π. ΣΑΒΒΑ ΦΙΛΙΠΠΑΚΗ

Ἐκοιμήθη στίς 3 Ὀκτωβρίου 2014 σέ ἡλικία 85 ἐτῶν, ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Σάββας Φιλιππάκης, πρώην Ἐφημέριος τῆς Ἐνορίας Ἁγίου Ἰωάννου πόλεως Ρόδου καί συνταξιοῦχος δημοδιδάσκαλος. Ὁ π. Σάββας γεννήθηκε στίς 18 Αὐγούστου 1929 στίς Καλυθιές. Διάκονος χειροτονήθηκε στίς 26 Ὀκτωβρίου 1970 στόν Κοιμητηριακό ἱερό Ναό Ἁγίου Δημητρίου πόλεως Ρόδου καί Πρεσβύτερος στίς 21 Νοεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους στόν Μητροπολιτικό ἱερό Ναό Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ἀπό τόν μακαριστό Μητροπολίτη Ρόδου κυρό Σπυρίδωνα. Διακόνησε κατά ἀρχάς τήν Ἐκκλησία στήν Ἐνορία Ἀναλήψεως πόλεως Ρόδου (1970-1977) καί στήν συνέχεια στήν Ἐνορία Ἁγίου Ἰωάννου πόλεως Ρόδου μέχρι τήν οἰκειοθελῆ ἀποχώρησή του τήν 5η Ἰανουαρίου 2007. Ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία ἐψάλη στόν ἐνοριακό ἱερό Ναό Ἁγίου Ἰωάννου καί ἡ ταφή ἔλαβε χώρα στό κοιμητήριο τῆς γενέτειράς του.

ΕΓΚΑΙΝΙΑ Ι. ΝΑΟΥ ΑΓΙΑΣ ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΗΣ

Τήν Παρασκευή 24 Ὀκτωβρίου 2014 τελέστηκαν τά ἐγκαίνια τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς Ἁγίας Μάρτυρος Σεβαστιανῆς στήν ἐνορία Πυλῶνας, ὁ ὁποῖος οἰκοδομήθηκε μέ προσωπικά ἔξοδα τοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας π. Χαραλάμπους Καραμαρία καί τήν συνδρομή εὐσεβῶν χριστιανῶν. Στό φυτό τῆς ἁγίας Τραπέζης κατατέθησαν τά τίμια λείψανα τῶν Ἁγίων Μαρτύρων: Ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς, Ἱερομάρτυρος Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καί τῶν Ὁσιομαρτύρων Πατέρων τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Θεοδοσίου.

Ὁ Σεβασμιώτατος στήν ὁμιλία του μεταξύ τῶν ἄλλων ἀναφέρθηκε μέ ἐπαινετικά λόγια στό πρόσωπο τοῦ π. Χαραλάμπους, τήν ἐν γένει ἱερατική προσφορά του καί τόν ζῆλο του νά ἀνεγείρει τόν Ἱερό Ναό τῆς Ἁγίας Σεβαστιανῆς. Ἐπιβραβεύοντας δέ τήν μέχρι σήμερα καλή διακονία του στήν ἐκκλησία ἀπένειμε σέ αὐτόν τό ὀφίκκιο τοῦ Σταυροφόρου Οἰκονόμου. Ἐπίσης προέβη στήν χειροθεσία σέ Ἱεροψάλτη τοῦ μέλους τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου καί Ἱεροψάλτου τῆς ἐνορίας κ. Σωτηρίου Διακογεωργίου.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΠΟΛΙΟΥΧΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΥΔΡΑΙΟΥ

Μέ ἰδιαίτερη λαμπρότητα ἡ Ρόδος ἑόρτασε τήν μνήμη τοῦ Πολιούχου της Ἁγίου Νεομάρτυρος Κωνσταντίνου τοῦ Ὑδραίου, ὁ ὁποῖος μαρτύρησε στήν πόλη τῆς Ρόδου τό ἔτος 1800, ἐπί τῆς ἀρχιερατείας τοῦ Μητροπολίτου Ἀγαπίου, καί τάφηκε στόν ἱερό Ναό Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Νεοχωρίου, ὅπου φιλάσσετε τμῆμα τοῦ τιμίου λειψάνου του καί ἡ πλάκα τοῦ τάφου του.

Τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῆς πανηγύρεως καί τῆς θείας Λειτουργίας προέστη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἰκονίου κ. Θεόληπτος, ὁ ὁποῖος καί ὁμίλησε κατά

τόν Ἑσπερινό. Παρέστησαν ἐπίσης, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου, οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖτες: Λέρου, Καλύμνου καί Ἀστυπαλαίας κ. Παΐσιος καί Κώου καί Νισύρου κ. Ναθαναήλ.

Τήν κυριώνυμη ἡμέρα τῆς ἑορτῆς ὁμίλησε ἡ ἐκπαιδευτικός κ. Βουτσᾶ Στυλιανή.

Ἐξαιτίας τῶν καιρικῶν συνθηκῶν πού ἐπικρατοῦσαν στήν περιοχή ἡ καθιερωμένη μεγαλοπρεπής λιτανεία δέν πραγματοποιήθηκε. Οἱ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας μετέβησαν στό Δημαρχιακό Μέγαρο Ρόδου, ὅπου στό παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου τελέστηκε, κατά τό ἔθος, ἡ ἀκολουθία τῆς Ἀρτοκλασίας.

ΕΓΚΑΙΝΙΑ Ι. ΝΑΟΥ ΑΓΙΑΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΒΑΛΑΝΤΟΥ

Τό Σάββατο 29 Νοεμβρίου 2014 ἐγκαινιάστηκε ἀπό τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ρόδου ὁ νεόδμητος ἱερός Ναός Ὁσίας Εἰρήνης τῆς Χρυσοβαλάντου. Στό φυτό τῆς Ἁγίας Τραπέζης κατατέθηκαν τά τίμια λείψανα τῶν Ἁγίων Ἱερομαρτύρων Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καί Παρθενίου τοῦ Παγκώστα τοῦ Πατμίου, καί τῶν Ἁγίων Μαρτύρων Γαβριήλ καί Κυρμιδώλους τῶν ἐν Αἰγύπτῳ μαρτυρησάντων.

Ὁ Ἱερός Ναός τῆς Ὁσίας Εἰρήνης σχεδιάστηκε ἀπό τόν ἀρχιτέκτονα Γεώργιο Καραβέλατζη καί ἡ ἀνέγερσή του χρηματοδοτήθηκε ἐξ ὁλοκλήρου ἀπό τόν Σαράντη Σαράντο καί τή σύζυγό του Φωτεινή εἰς μνήμην τοῦ γιοῦ τους Χρυσοβαλάντη-Τσαμπίκου, ὁ ὁποῖος ὑπηρετώντας τήν στρατιωτική θητεία του σκοτώθηκε σέ τροχαῖο. Ὁ Ναός σέ ρυθμό σταυρεπίστεγης βασιλικῆς μέ ἐσωνάρθηκα χτίστηκε στόν αὔλειο χῶρο τῆς ἱερᾶς Μονῆς Παντανάσσης μέ παραδοσιακά ὑλικά.

Ὁ Σεβασμιώτατος στήν ὁμιλία του ἀναφέρθηκε στήν ἀνάγκη τοῦ πιστοῦ νά ἐπιτελεῖ μέ σύνεση καί φόβο Θεοῦ τά προσωπικά του ἐγκαίνια, δηλαδή τήν ἀνανέωση τῆς ὑπάρξεώς του, ἡ ὁποία ἐπιτυγχάνεται ὡς ἀνταπόκριση τοῦ πιστοῦ στήν πρόσκληση τοῦ Κυρίου «Μετανοεῖτε», ἐξέφρασε τήν εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας στούς εὐσεβεῖς κτίτορες καί εὐχαρίστησε ὅλους ὅσοι συνήργησαν στήν ὑλοποίηση καί ἀποπεράτωση τοῦ ὡραίου αὐτοῦ ἔργου.

ΕΓΚΑΙΝΙΑ Ι.Ν. ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑΣ, ΑΓΙΟΥ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΤΟΥ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΤΟΥ ΦΙΛΕΩΤΟΥ

Τήν Τρίτη 2 Δεκεμβρίου, ἡμέρα κατά τήν ὁποία ἡ Ἐκκλησία μας ἑορτάζει τήν Σύναξη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς «Γερόντισσας» καί τήν Μνήμη τῶν Ὁσίων Πορφυρίου τοῦ Καυσοκαλυβίτου καί Κυρίλλου τοῦ Φιλεώτου, ὁ Σεβασμιώτατος τέλεσε τά Ἐγκαίνια τοῦ παλαιοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, στήν ὁμώνυμη συνοικία καί τόν ἀφιέρωσε στήν Παναγία τήν Γερόντισσα καί στούς Ὁσίους Πορφύριο καί Κύριλλο. Στό φυτό τῆς Ἁγίας Τραπέζης κατατέθηκαν τά τίμια Λείψανα τῶν Ἁγίων Ἱερομαρτύρων Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καί Παρθενίου τοῦ Παγκώστα τοῦ Πατμίου, καί τῶν Ἁγίων Μαρτύρων Γαβριήλ καί Κυρμιδώλους τῶν ἐν Αἰγύπτῳ μαρτυρησάντων.

Ὁ ἱερός Ναός, ρυθμοῦ μονόχωρης βασιλικῆς μέ νάρθηκα, ἦταν ὀθωμανικός σταῦλος, καθαρίστηκε καί μετασκευάστηκε σέ ἱερό Ναό ἀπό τόν μακαριστό Πρεσβύτερο Σάββα Φιλιππάκη τό ἔτος 1977 καί ἐξυπηρέτησε τίς ἀνάγκες τῆς Ἐνορίας μέχρι τήν ἀνέγερση τοῦ μεγάλου ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἀναλήψεως. Ἔκτοτε σπάνια ἄνοιγε γιά λατρευτική χρήση. Ἀνακαινίστηκε ἐκ βάθρων τούς τελευταίους μῆνες καί ἐξοπλίστηκε χάρη στίς φιλότιμες προσπάθειες τοῦ Προϊσταμένου τῆς Ἐνορίας Ἀρχιμ. Ἰωαννικίου Ἀναγνώστου μέ σκοπό νά τελοῦνται σέ αὐτόν οἱ καθημερινές Ἀκολουθίες τῆς Ἐνορίας καί οἱ ἱερές Ἀγρυπνίες.

Στήν ὁμιλία του ὁ Σεβασμιώτατος, μεταξύ τῶν ἄλλων, συνεχάρη τόν Προϊστάμενο π. Ἰωαννίκιο καί τήν Ἐκκλησιαστική Ἐπιτροπή καί ἐπιβράβευσε μέ τήν ἐπίδοση τιμητικῆς «πλακέτας» στήν κ. Σεβαστή Ἀπόκοτου, ἡ ὁποία ἐπί δεκαετίες φρόντιζε ἀφιλοκερδῶς τόν ἱερό Ναό καί τόν κρατοῦσε καθημερινά ἀνοικτό.

ΜΝΗΜΗ ΑΓΙΟΥ ΜΟΔΕΣΤΟΥ

Τήν Πέμπτη 18 Δεκεμβρίου, Μνήμη τοῦ Ἁγίου Μοδέστου, Ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων, ὁ Σεβασμιώτατος τέλεσε τήν Θεία Λειτουργία στόν ἱερό Ναό Ἁγίου Γεωργίου καί Ἁγίου Μοδέστου, ὁ ὁποῖος βρίσκεται ἐντός τοῦ στρατοπέδου Μπελούμπαση (περιοχή Ἄνω Καλαμώνα).

Παρέστησαν ὁ ὑποδιοικητής τῆς 95 ΑΔΤΕ ταξίαρχος Λιακόπουλος Εὐάγγελος, ὁ διοικητής τοῦ Συντάγματος συνταγματάρχης Τριαντάφυλλος Θεοδόσιος, τό προσωπικό τοῦ στρατοπέδου καί πολλοί εὐσεβεῖς χριστιανοί ἀπό τήν γύρω περιοχή.

Πρό τῆς ἀπολύσεως τῆς Θεία Λειτουργίας τελέσθηκε ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἁγιασμοῦ, κατά τήν ὁποία ἀναγνώστηκε ἡ εὐχή τοῦ Ἁγίου Μοδέστου, καί ἀκολούθησε ἡ λιτανεία στούς χώρους τοῦ στρατοπέδου.

Στήν Δεξίωση πού ἀκολούθησε ὁ Σεβασμιώτατος μίλησε στούς συγκεντρωμένους ἀξιωματικούς καί ὁπλῖτες, στούς ὁποίους καί διένειμε ἀπό ἕνα ἀντίτυπο τῆς Καινῆς Διαθήκης, προσφορά τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρείας.

ΤΙΜΙΑ ΔΩΡΑ

Τήν Τρίτη 23 Δεκεμβρίου ἡ Ἱερά μας Μητρόπολη εἶχε τήν εὐλογία νά ὑποδεχθεῖ τά τίμια Δῶρα τῶν Μάγων. Ἀντιπροσωπεία Ἁγιοπαυλιτῶν πατέρων, μέ ἐπικεφαλῆς τόν Μοναχό Γεράσιμο καί τούς πατέρες Ἱερομόναχο Βασίλειο καί Μοναχό Ἰωσήφ μετέφεραν στήν Ρόδο τά ἱερά τοῦτα κειμήλια τῆς πίστεώς μας, τά ὁποῖα ἀπό τόν 15ο αἰῶνα φυλάσσονται στήν Ἱ. Μονή Ἁγίου Παύλου τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Τά τίμια Δώρα ὑποδέχθηκε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας, παρουσίᾳ τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν, τοῦ ἱεροῦ Κλήρου τῆς πόλεως καί πιστῶν τοῦ νησιοῦ μας ἔμπροσθεν τοῦ Δικαστικοῦ Μεγάρου. Ἀκολούθως, μέ τήν συνοδεία τῆς Φιλαρμονικῆς καί στρατιωτικοῦ ἀγήματος μεταφέρθηκαν στόν Καθεδρικό Ἱ. Ναό Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, ὅπου ἐψάλη Δοξολογία.

Στό τέλος τῆς Δοξολογίας ὁ Μοναχός Γέρων Γεράσιμος Ἁγιοπαυλίτης, ἀνέλαβε τόν λόγο, παρέθεσε ἱστορικά στοιχεῖα γιά τά τίμια Δῶρα ἀνά τούς αἰῶνες καί ἀναφέρθηκε στήν πολυετῆ σχέση τοῦ Σεβασμιωτάτου μέ τήν Ἱερά Μονή τοῦ Ἁγίου Παύλου.

Ὁ Σεβασμιώτατος εὐχαρίστησε στό πρόσωπο τοῦ π. Γερασίμου τόν Καθηγούμενο τῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγίου Παύλου κ. Παρθένιο καί ὅλη τήν ἀδελφότητα, πού εἶχαν τήν καλωσύνη νά ἀποδεχθοῦν τό αἴτημα τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας καί νά μεταφέρουν γιά προσκύνημα τά τίμια Δῶρα στήν Ρόδο μέ σκοπό νά ἐνισχυθεῖ πνευματικά ὁ εὐσεβής λαός μας.

Τά Τίμια Δῶρα τῶν τριῶν Μάγων παρέμειναν στή Ρόδο μέχρι τήν Δευτέρα 29 Δεκεμβρίου καί ἐκτός τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ μεταφέρθηκαν στά χωριά: Ἰαλυσός, Παστίδα, Μαριτσά, Κρεμαστή, Παραδείσι, Σορωνή, Φάνες, Σάλακος, Ἀπόλλωνα, Πλατάνια, Ἐλεοῦσα, Ἀρχίπολη, Ψίνθος, Καλυθιές, Ἀρχάγγελος,

Ἀφάντου καί στίς Ἱ. Μονές Παραμυθίας, Ἁγίου Νεκταρίου Κρυονερίου καί Παντανάσσης.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

Χριστουγεννιάτικοι ὕμνοι καί παραδοσιακά κάλαντα ἀντήχησαν στούς χώρους τῆς Μητροπολιτικῆς κατοικίας (Ἐπισκοπεῖο), τήν Τετάρτη 24 Δεκεμβρίου ἀπό παιδικές φωνές καί χορωδίες, διαμηνύοντας τό χαρμόσυνο μήνυμα τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Παραδοσιακά κάλαντα ἀλλά καί χριστουγεννιάτικους ὕμνους καί τραγούδια ἔψαλλαν στόν Σεβασμιώτατο παιδιά κάθε ἡλικίας, ἡ χορωδία τῆς 95 ΑΔΤΕ, ἡ Φιλαρμονική τοῦ Δήμου Ρόδου, ὁ Σύλλογος Ἱεροψαλτῶν Ρόδου καί ὁ Σύλλογος Ποντίων Ρόδου «Ο ΔΙΓΕΝΗΣ».

Ὁ Σεβασμιώτατος εὐχαρίστησε τούς ἐπισκέπτες, διένειμε σέ ὅλους τό ἡμερολόγιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ὡς εὐλογία, ἀναφέρθηκε μέ συντομία στό νόημα τῆς Ἑορτῆς καί εὐχήθηκε εὐλογημένα Χριστούγεννα.

ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Μέ θρησκευτική κατάνυξη καί τήν συμμετοχή πλήθους πιστῶν χριστιανῶν ἑορτάσθηκε στήν Ἱερά μας Μητρόπολη ἡ Μεγάλη Δεσποτική Ἑορτή τῆς κατά Σάρκας Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἰδιαίτερο τόνο στόν ἐφετινό ἑορτασμό ἔδωσε ἡ μεταφορά τῶν Τιμίων Δώρων τῶν Μάγων ἀπό τήν ἁγιορειτική Μονή τοῦ Ἁγίου Παύλου στό νησί μας. Χιλιάδες πιστοί ἔσπευσαν νά τά προσκυνήσουν στόν Καθεδρικό ἱερό Ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, στόν Μητροπολιτικό ἱερό Ναό τῶν Εἰσοδίων καί σέ Ναούς τῶν χωριῶν τῆς Ρόδου.

Ὁ Σεβασμιώτατος προέστη τῆς Ἀγρυπνίας τῶν Χριστουγέννων καί τέλεσε τήν Χριστουγεννιάτικη Θεία Λειτουργία στόν Μητροπολιτικό Ναό καί τό πρωί ἐχοροστάτησε κατά τόν Ὄρθρο καί τήν Θεία Λειτουργία στόν Καθεδρικό Ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Πιστοί ὅλων τῶν ἡλικιῶν κατέκλυσαν καί τούς δύο ἱερούς Ναούς.

Τό ἑσπέρας τῆς ἡμέρας τῆς Ἑορτῆς μετέβη στήν κωμόπολη τοῦ Ἀφάντου, ὅπου εἶχαν μεταφερθεῖ τά Τίμια Δῶρα, καί ἔχοροστάτησε κατά τον πανηγυρικό Ἑσπερινό. Πρό τῆς ἀπολύσεως ἐχειροθέτησε σέ Ἀναγνώστη τόν φοιτητή τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Θεσσαλονίκης Βασίλειο Πέρο.

Τήν Παρασκευή 26 Δεκεμβρίου, Ἑορτή τῆς Συνάξεως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἐχοροστάτησε κατά τόν Ὄρθρο καί ἐτέλεσε τήν Θεία Λειτουργία στόν ἐνοριακό ἱερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Κρεμαστῆς καί στή συνέχεια, μαζί μέ τά Τίμια Δῶρα τῶν Μάγων, μετέβη στόν χῶρο τῆς Φάτνης Σαλάκου, ὅπου ἐτέλεσε, παρουσίᾳ τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν καί ἑκατοντάδων ἐπισκεπτῶν τήν Ἀκολουθία τῆς Ἀρτοκλασίας κατά τό ἔθος.

Τό ἑσπέρας ἐχοροστάτησε κατά τόν πανηγυρικό Ἑσπερινό στόν ἐνοριακό Ναό Ἀναλήψεως πόλεως Ρόδου, ὅπου τό παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Πρωτομάρτυρος Στεφάνου.

Τήν Κυριακή 28 Δεκεμβρίου στόν κατάμεστο ἀπό κόσμο Καθεδρικό ἱερό Ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐτέλεσε τήν ἀρχαιοπρεπῆ Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου. Στό τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας ἐξέφρασε τίς προσωπικές του εὐχαριστίες καί τίς εὐχαριστίες τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς Μητροπόλεώς μας στήν ἀντιπροσωπεία τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Παύλου γιά τήν μεταφορά τῶν Τιμίων Δώρων στήν Ρόδο καί ἐπέδωσε στόν ἐπικεφαλῆς της Μοναχό Γεράσιμο Ἁγιοπαυλίτη τόν χρυσοῦν Σταυρόν τῆς Ἐκκλησίας Δωδεκανήσου.

ΚΙΝΗΣΗ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης:

Α. Ἐχοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στούς Ἱ. Ναούς: 1. Τριῶν Ἀρχαγγέλων (Τρεῖς) (5/9), 2. Ἱ. Μονῆς Παναγίας Τσαμπίκας (7/9), 3. Ἱ. Μονῆς Σκιαδίου (8/9), 4. Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Καλυθιῶν (13/9), 5. Ἁγίου Νικήτα Φανῶν (14/9), 6. Ἱ. Μονῆς Παναγίας Φιλερήμου (23/9), 7. Κοιμήσεως Θεοτόκου Λίνδου (28/9), 8. Εὐαγγελιστρίας Τήνου (30/9), 9. Ἀποστόλου Θωμᾶ Μονολίθου (5/10), 10. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀσκληπιοῦ (11/10), 11. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀφάντου (17/10), 12. Ἁγίου Δημητρίου Ροδινίου (25/10), 13. Ἁγίας Σκέπης πόλεως Ρόδου (27/10), 14. Ἁγίων Ἀναργύρων πόλεως Ρόδου (31/10), 15. Ἁγίου Γεωργίου Πλατανίων (2/11), 16. Ταξιαρχῶν Μαριτσῶν (7/11), 17. Ἁγίου Νεκταρίου Φαληρακίου (8/11), 18. Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου (10/11), 19. Εἰσοδίων Θεοτόκου Νεοχωρίου (13/11), 20. Μητροπολιτικό Εἰσοδίων Θεοτόκου (20/11, 31/12), 21. Ἁγίου Νικολάου Παστίδας (5/12), 22. Ἁγίας Ἀναστασίας πόλεως Ρόδου (21/12), 23. Καθεδρικό Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου (23/12). 24. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀφάντου (25/12), 25. Ἀναλήψεως πόλεως Ρόδου (26/12).

Β. Ἐχοροστάτησε κατά τόν Ὄρθρο καί ἐτέλεσε τήν Θεία Λειτουργία στούς Ἱ. Ναούς: 1. Παναγίας Πορταϊτίσσης Ἀστυπαλαίας (4/9), 2. Ἁγίου Ἰωάννου Φανῶν (7/9) 3. Ἱ. Μονῆς Σκιαδίου (8/9), 4. Τιμίου Σταυροῦ Ἀπολλώνων (14/9), 5. Ἱ. Μονῆς Ἀρταμίτου (26/9), 6. Ἁγίου Γεωργίου (Ἄνω) πόλεως Ρόδου (28/9), 7. Εὐαγγελιστρίας Τήνου (1/10), 8. Ταξιάρχου Λάρδου (5/10), 9. Ἁγίου Γεωργίου (Ἄνω) πόλεως Ρόδου, 10. Καθεδρικό Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου (12/10, 19/10, 28/12), 11. Ἀποστόλου Λουκᾶ Σορωνῆς (18/10), 12. Ἁγίας Σεβαστιανῆς Πυλώνας (24/10), 13. Ἁγίου Δημητρίου Ἀρχιπόλεως (26/10), 14. Ἁγίας Ἀναστασίας Γενναδίου (29/10), 15. Ἁγίου Δημητρίου (Κοιμητήριον) (2/11), 16. Ἁγίου Γεωργίου Κρητηνίας (3/11), 17. Ταξιαρχῶν Ἀρχαγγέλου (8/11), 18. Ἱ. Μονή Ἁγίου Νεκταρίου Κρυονερίου (9/11), 19. Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου (11/11), 20. Εἰσοδίων Θεοτόκου Νεοχωρίου (14/11), 21. Μητροπολιτικό Εἰσοδίων Θεοτόκου (21/11, 25/12), 22. Ἱερά Μονή Παντανάσσης (Ἐγκαίνια ἱ. Ν. Ὁσίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου 29/11), 23. Παναγίας Γεροντίσσης καί Ὁσίων Πορφυρίου καί Κυρίλλου (Ἐγκαίνια 2/12), 24. Ἁγίου Νικολάου πόλεως Ρόδου (6/12), 25. Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Ἰξιᾶς (7/12), 26. Ἱερά Μονή Παναγίας Καλυβιανῆς (14/12), 27. Ἁγίου Μοδέστου Στρατοπέδου Καλαμῶνος (18/12), 28. Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Καλυθιῶν (21/12), 29. Ἁγίας Ἀναστασίας πόλεως Ρόδου (22/12), 30. Κοιμήσεως Θεοτόκου Κρεμαστῆς (26/12).

Γ. Ἐτέλεσε τό Βάπτισμα: τοῦ Ἀλεξάνδρου-Πανορμίτου Σκιαδᾶ.

Δ. Ἐτέλεσε τούς Γάμους: 1. Νικολάου Τσέγκα καί Ἀναστασίας Γιαννᾶ (6/9), 2. Νικολάου Μάχλη καί Μαριάνθης Καραγιάννη (4/10), 3. Βαλάντη Χατζηκαντῆ καί Ἐβίτας Κούρου (11/10), 4. Βασιλείου Βογιατζῆ καί Χαρούλας Μαραβέλια (19/10), 5. Στεφάνου Ἰωαννίδου καί Ἀναστασίας Καρπαθάκη (19/10), 6. Γεωργίου Πατσώνα καί Ματίνας Ζούρδη (25/10), 7. Τοῦ Εὐσταθίου Οἰκονομίδου καὶ Καλυψοῦς Δημητράκη (15/11), 8. Τοῦ Στέργου Κώστα καί Ζωῆς Παριανοῦ (6/12), 9. Τοῦ Νεκταρίου Διαλεκτοῦ καί Χριστίνας Σακελλαράκη (28/12)

Ε. Ἐτέλεσε τόν Ἁγιασμό: 1. Ἐπί τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου Σχολικοῦ ἔτους στά Ἐκπαιδευτήρια «Ροδίων Παιδεία», στό Α΄ Δημοτικό Σχολεῖο Ρόδου, στό Βενετόκλειο Γυμνάσιο καί Λύκειο, στό Α΄ Γυμνάσιο καί στό ΣΤ΄ Λύκειο, 2. Ἐπί τοῖς Ἐγκαινίοις τοῦ Δ΄ Λυκείου Ρόδου καί τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Ἰαλυσοῦ (12/9), 3. Ἐπί τῇ πρώτῃ συνεδρίᾳ τοῦ Περιφερειακοῦ Συμβουλίου, 4. Τοῦ Ἀθλητικοῦ Σωματείου «Ρόδος» ἐπί τῇ ἐνάρξει τῆς νέας περιόδου (22/9), 5. Τοῦ Ἀθλητικοῦ Σωματείου «Κολοσσός» ἐπί τῇ ἐνάρξει τῆς νέας περιόδου (26/9), 6. Τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς (26/9), 7. Ἐπί τῇ ἐνάρξει τῆς Σχολῆς Κατηχητῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως (27/9), 8. Ἐπί τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τοῦ 3ου Διεθνοῦς Συνεδρίου τοῦ Δικτύου Ποιμαντικῆς Διακονίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στό χῶρο τῆς ὑγείας (8/10), 9. Ἐπί τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τοῦ Φροντιστηρίου Ἐκκλησιαστικῆς Ὑμνῳδίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως (16/10), 10. Ἐπί τῇ ἐνάρξει τῆς νέας περιόδου λειτουργίας τῶν ΚΑΠΗ Ρόδου (7/11)

ΣΤ. Προέστη τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας: 1. Τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Βασιλείου Τσαβαρῆ (2/9), 2. Τοῦ Παναγιώτου Παναγιωτᾶ (26/9) 3. Τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Σάββα Φιλιππάκη (4/10), 4. Τοῦ δικηγόρου Κυριάκου Τσέλιου (4/10), 5. Τοῦ Ἱεροψάλτου Στέργου Φάντη (26/10), 6. Τοῦ Ἀναστασίου Μαραβέλια (1/11), 7. Τοῦ Γερασίμου Μαμαλίγκα (11/12).

ΕΝΩΣΙΣ ΙΕΡΟΨΑΛΤΩΝ ΡΟΔΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ

ΙΕΡΟΨΑΛΤΙΚΑ ΝΕΑ

www.ieropsaltesrodou.gr

Μέ ἀμείωτο ἐνδιαφέρον συνεχίσθηκε ἡ δραστηριότητα τῶν μελῶν τῆς Ἑνώσεως Ἱεροψαλτῶν Ρόδου καί Περιχώρων, τό τελευταῖο τετράμηνο τοῦ 2014. Τό Διοικητικό Συμβούλιο συγχαίρει καί εὐχαριστεῖ ὅλους τούς Ἱεροψάλτες γιά τήν ἀγάπη, καί τό μεράκι στό Θεάρεστο ἔργο πού ἐπιτελοῦν καί τούς εὔχεται καλή δύναμη.

Συμμετοχές σέ πανηγύρεις

Τά μέλη τοῦ Συλλόγου μας συμμετεῖχαν σέ πολλές πανηγύρεις τοῦ νησιοῦ μας λαμπρύνοντας τίς Ἱερές Ἀκολουθίες, ὅπως τῆς Παναγίας Σκιαδενῆς, τῆς Ἁγίας Σκέπης τῆς Θεοτόκου, τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό, τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης καί τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Στίς 13 Νοεμβρίου ἡ χορωδία τοῦ Συλλόγου μας, ἔψαλλε κατά τόν Ἀρχιερατικό Ἑσπερινό πρός τιμήν τοῦ Πολιούχου μας Ἁγίου Κωνσταντίνου τοῦ Ὑδραίου, ὅσο καί κατά τήν πολυαρχιερατική Θεία Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Νεοχωρίου μέ ἰδιαίτερη κατάνυξη, ἀποσπώντας τά συγχαρητήρια τῶν Ἀρχιερέων πού ἔλαβαν μέρος.

Ἀρχαιρεσίες

Στίς 23 Νοεμβρίου 2014 πραγματοποιήθηκε ἡ Γενική Ἀρχαιρεσιακή συνέλευση τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου μας, στό Πνευματικό κέντρο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Χριστοφόρου καί μετά ἀπό τήν σχετική ἐκλογική διαδικασία καί ἐνώπιον τῆς ἐντεταλμένης δικαστικοῦ ἀντιπροσώπου καί τῆς νομίμου ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς ἐξελέγησαν οἱ κάτωθι:

Γιά τό Διοικητικό Συμβούλιο:
Πρόεδρος: Παρασκευᾶς Στέργος.
Ἀντιπρόεδρος καί ὑπεύθυνος ἐκδηλώσεων:
Τσιμέτας Νικόλαος.
Γενικός Γραμματέας: Χριστοφής Ἀπόστολος.
Ταμίας: Ψυλλάκης Ἀντώνιος.
Μέλος καί Ὑπεύθυνος Δημοσίων Σχέσεων:
Μανουσάκης Παναγιώτης.
Μέλος καί Ὑπεύθυνος λειτουργίας γραφείου:
Ραϊσάκης Ἐλπιδοφόρος.

Ἐξελεγκτική ἐπιτροπή:
Χουρδάκης Γεώργιος
Φαρμακίδης Νικόλαος
Ξεπαπαδάκης Ἀντώνιος.

Ἀντιπρόσωπος ΟΜ.Σ.Ι.Ε:
Παρασκευᾶς Στέργος.

Ἡ θητεία τοῦ νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὅπως ὁρίζει τό καταστατικό εἶναι γιά ἕνα ἔτος. Πρῶτο μέλημα τοῦ νέου Δ. Σ. εἶναι ἡ τροποποίηση τοῦ καταστατικοῦ τοῦ Συλλόγου μας, διότι πάρα πολλά ἄρθρα θέλουν τροποποίηση, καθότι τό καταστατικό εἶναι ἀπό τό 1948. Ἐπί τῇ εὐκαιρίᾳ εὐχαριστοῦμε τήν ἐνορία τοῦ Ἁγίου Χριστοφόρου γιά τήν φιλοξενία.

Ἐκδημία Ἱεροψάλτη

Λυπηρό γεγονός ὑπῆρξε ἡ ἐκδημία τοῦ συναδέλφου Ἱεροψάλτη Στέργου Φάντη, βοηθοῦ ἐπί σειρᾷ ἐτῶν στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ἀλλά καί σέ πολλές ἄλλες ἐνορίες τῆς Ρόδου. Μεγάλο τό ἔργο καί ἡ προσφορά του κατά τήν πολύχρονη ὑπηρεσία του στά Ἱερά ἀναλόγια. Μέλη τοῦ Συλλόγου παρέστησαν στήν ἐξόδιο ἀκολουθία στήν ὁποία ὁ Πρόεδρος ἐξεφώνησε τόν ἐπικήδειο καί διάβασε σχετικό ψήφισμα τοῦ Δ. Σ. στήν μνήμη του. Ἂς εἶναι αἰώνια ἡ μνήμη του.

Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς

Πραγματοποιήθηκε ὁ ἁγιασμός γιά τό νέο σχολικό ἔτος 2014-2015 στή Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Τόν Ἁγιασμό τέλεσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Κύριλλος παρουσίᾳ Ἱερέων, Ἱεροψαλτῶν καί μαθητῶν. Παρά τίς σημερινές δυσκολίες, ὁ ἀριθμός τῶν σπουδαστῶν στή Σχολή ὅλο καί αὐξάνεται, ἀφοῦ καί ἐφέτος εἴχαμε πολλές καινούργιες ἐγγραφές. Ὁ Σεβασμιώτατος ἐξῆρε τήν προσπάθεια τόσο τοῦ Δ. Σ. τῆς Ἑνώσεως Ἱεροψαλτῶν Ρόδου καί Περιχώρων ὅσο καί τῶν καθηγητῶν γιά τό ἔργο αὐτό καί τόνισε στούς μαθητές ὅτι θά πρέπει νά ἀποκτήσουν ζῆλο γιά τήν ἐκμάθηση τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ἀλλά καί ἦθος, ἔτσι ὥστε νά μπορέσουν νά ὑπηρετήσουν τήν τοπική μας Ἐκκλησία ἀπό τή θέση τοῦ Ἀναλογίου. Κατόπιν τόν λόγο πῆρε ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου μας εὐχαριστώντας τόν Σεβασμιώτατο γιά τήν συμπαράστασή του στό δύσκολο ἔργο τῆς Σχολῆς, τούς Ἱερεῖς, τούς Ἱεροψάλτες ἀλλά καί τούς μαθητές γιά τό ἐνδιαφέρον, τή μελέτη καί τήν ἄοκνη προσπάθεια στήν ἐκμάθηση τῆς πατροπαράδοτης ἐκκλησιαστικῆς μας μουσικῆς. Τόνισε ὅτι ἐκτός ἀπό τά ἤδη ὑπάρχοντα τμήματα, μέ τήν προσέλευση νέων σπουδαστῶν, δημιουργήθηκαν δυό νέα παραρτήματα στά χωριά Παστίδα καί Παραδείσι. Μετά τόν ἁγιασμό ἀκολούθησαν κεράσματα γιά ὅλους στό προαύλιο τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ὅπου στεγάζεται ἡ Σχολή. Πληροφορίες γιά ἐγγραφές στά τηλέφωνα 6972235951, 6932220378.

Κάλαντα Χριστουγέννων

Μέ ξεχωριστό καί μοναδικό τρόπο τά μέλη τῆς Ἑνώσεως Ἱεροψαλτῶν Ρόδου καί Περιχώρων, καθώς καί οἱ μαθητές τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου ἔψαλλαν ὕμνους καί τραγούδησαν κάλαντα στόν Μητροπολίτη μας καί τίς πολιτικές ἀρχές τοῦ νησιοῦ μας, Δῆμο καί Περιφέρεια. Ἀντάλλαξαν εὐχές γιά ὑγεία καί εὐημερία γιά τό νέο ἔτος, εὐχόμενοι ἡ γέννηση τοῦ Θεανθρώπου νά ἀναγεννήσει στίς καρδιές ὅλων μας.

Ἡ ταπεινοσχημία καί ἡ ταπεινολογία

Ταπεινοσχημία εἶναι ἡ ψεύτικη, ἡ ὑποκριτική ταπείνωση. Στόν ταπεινόσχημο ἐξωτερικά βλέπουμε τό σχῆμα τῆς ταπείνωσης, ἐνῶ ἐσωτερικά κρύβεται μεγάλος ἐγωισμός. Ὁ ταπεινόσχημος ἐμφανίζεται ὡς ταπεινός γιά νά παίρνει τούς ἀνθρώπινους ἐπαίνους. Ὅταν κάποιος παρατηρήσει αὐστηρά τόν ταπεινόσχημο καί τόν διορθώσει γιά κάποιο σφάλμα του, αὐτός τότε φανερώνει τόν κρυφό ἐγωισμό, ἐξαγριώνεται, ἐξανίσταται, αὐτοδικαιώνεται καί δικαιολογεῖται.

Ὁ ταπεινολόγος ἀπό ἀνθρωπαρέσκεια ἐπιδεικνύει τήν ‘ταπεινοφροσύνη’ του στούς ἀνθρώπους. Ἐνῶ ὁ Χριστός ζήτησε οἱ χριστιανοί νά κρύβουν τίς ἀρετές τους, ὁ ταπεινολόγος παρουσιάζει τήν δῆθεν ταπείνωσή του. Λέει: «ἐγώ εἶμαι πολύ ἁμαρτωλός» καί περιμένει οἱ ἄλλοι νά τόν θεωρήσουν ταπεινό. Ἐάν κάποιος τοῦ πεῖ πώς ὄντως εἶσαι πολύ ἁμαρτωλός, τότε αὐτός θά πικραθεῖ καί θά ἀγανακτήσει.

Ὁ ταπεινόσχημος κι ὁ ταπεινολόγος, δηλ. ὁ κρυφός ἐγωιστής, μόλις αἰσθανθεῖ τήν πτώση του, θλίβεται ὑπερβολικά καί μελαγχολεῖ ὄχι τόσο γιατί ἔβλιψε τόν Θεό, ἀλλά γιατί ντροπιάζεται ὁ ἴδιος ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Αὐτοί λόγω κρυφοῦ ἐγωισμοῦ, ὅταν διαπιστώσουν κάποια ὑποτίμηση ἀπό τό κοινωνικό τους περιβάλλον, στεναχωροῦνται σέ μεγάλο βαθμό.

Ὁ ὄντως ταπεινός αἰσθανόμενος τήν ἁμαρτωλότητα καί τή μικρότητά του ἔχει μέσα του ταπείνωση καί χαίρεται, ὅταν τόν διορθώνουν. Ὁ ταπεινός ὅταν πέφτει σέ κάποιο σφάλμα-ἁμαρτία, δέν ἀπογοητεύεται κι οὔτε ἀπελπίζεται, γιατί ἀναγνωρίζει τή μηδαμινότητά του κι ἐλπίζει στή διόρθωση μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ὁ ταπεινός, ὅταν τόν ὑποτιμοῦν, δέν χάνει τόν αὐτοσεβασμό καί τήν πεποίθηση ὅτι ὁ Θεός τόν ἀγαπᾶ ἔστω κι ἄν εἶναι ἁμαρτωλός κι ἀδύναμος.

Χαρισματοῦχοι καί ταλαντοῦχοι

Συνήθως ὅσοι ἔχουν ἔκτακτα χαρίσματα ἀπό τόν Θεό, ὅπως μεγάλο μουσικό ταλέντο, ὑψηλές ἀθλητικές ἐπιδόσεις, ἐξαιρετικές λογοτεχνικές ἱκανότητες, κλπ., εἶναι ταπεινοί. Ὅσοι ἔχουν ὑψηλή διάνοια καί προωθοῦν τήν ἐπιστημονική ἔρευνα εἶναι κι αὐτοί ταπεινοί. Ἐγωιστές εἶναι συνήθως ὅσοι ἔχουν μεσαία καί μικρά ταλέντα. Ἐπιστήμονες μικροῦ καί μεσαίου βεληνεκοῦς τόσο καταλαμβάνονται ἀπό τόν ἐγωισμό, πού καταντοῦν νά ἀντιτίθενται στόν Θεό καί νά πρεσβεύουν τήν ἀθεΐα.

Τά χαρίσματα ὡς δυνατότητες τῆς φύσης μας προέρχονται ἐκ Θεοῦ. Σκεφτόμενοι λογικά καταλαβαίνουμε πώς ἡ δυνατότητα τῆς ἀπομνημόνευσης, ἡ μουσική ἱκανότητα καί ἡ εὐλυγισία τοῦ σώματος κι ὅλες οἱ ἄλλες ἱκανότητες εἶναι δῶρα τοῦ Θεοῦ.

Ὅταν οἱ χαρισματοῦχοι ἔχουν τή συναίσθηση ὅτι ὅ,τι ἔχουν εἶναι δῶρο Θεοῦ, τότε θά προσπαθοῦν νά τό χρησιμοποιοῦν σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί νά τό ἐπιστρέψουν πίσω στόν Δωρεοδότη Θεό εἴτε ἀπευθείας εἴτε μέσω τῆς προσφορᾶς στούς συνανθρώπους τους.

Οἱ χαρισματοῦχοι πού ἔχουν ἐγωισμό γιά τά φυσικά χαρίσματά τους, μοιάζουν μέ τόν ἀφελή κλέφτη, πού φοράει τά κλεμμένα βασιλικά ροῦχα καί νομίζει πώς εἶναι βασιλιάς.

Ἄν ἔχουμε κάποιο ἔκτακτο τάλαντο ἀπό τόν Θεό, καλό εἶναι νά μή συγκρίνουμε τόν ἑαυτό μας μέ τούς ἄλλους. Ποτέ δέν πρέπει νά λέμε εἶμαι καλύτερος ἀπό τόν ἄλλο. Ἐνδέχεται ὁ ἄλλος νά μήν ἔχει βοηθηθεῖ ἀπό τή φύση, δηλ. ἀπό τόν Θεό, κι ἐμεῖς ἐναντιωνόμαστε πρός τόν Θεό. Ἡ σύγκριση αὐτή εἶναι ὕβρις πρός τόν Θεό. Ἡ φύση δέν ἐπαινεῖται οὔτε κατηγορεῖται. Εἶναι ἀνόητο νά λές μπράβο μου εἶμαι ἐξυπνότερος, ὁμορφότερος ἤ δυνατότερος ἀπό τόν ἄλλο, γιατί ὅλα εἶναι δεῖα δῶρα. Ὁ ταπεινός γνωρίζοντας ὅτι τά ταλέντα, τό μυαλό, ἡ σωματική ὁμορφιά καί ἡ δύναμη εἶναι δῶρα τοῦ Θεοῦ πιστεύει ὅτι μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ κατόρθωσε ὅ,τι κατόρθωσε. Ὁ θεωρούμενος λιγότερο ἔξυπνος ἀπό σένα ἴσως νά εἶναι σέ ἄλλους τομεῖς καλύτερος ἀπό σένα. Ἐνδέχεται ἐπίσης νά μήν ἔχει βοηθηθεῖ ἀπό τό κοινωνικό περιβάλλον του. Τότε καί ἡ μικρή καλή πράξη του ἔχει μεγαλύτερη ἀξία γιά τόν Θεό. Πολλά παιδιά μή μορφωμένων γονιῶν μόνα τους προσπάθησαν καί μορφώθηκαν, ἐνῶ ἄλλα παιδιά μέ ὅλα τά ἀβαντάζ δέν προχώρησαν λόγω τεμπελιᾶς καί ἐπιπολαιότητας. Ὁ Θεός δέν εἶναι ἄδικος καί θά κρίνει τούς ἀνθρώπους ἀνάλογα μέ τή βοήθεια πού δέχθηκαν στή ζωή τους.

Κόμπλεξ μειονεκτικότητας

Πολλοί ἄνθρωποι σήμερα κατέχονται ἀπό κόμπλεξ μειονεκτικότητας ἤ κατωτερότητας, καθώς ὑπολείπονται τῆς ἐπιθυμητῆς εἰκόνας τοῦ ἑαυτοῦ τους. Τό κόμπλεξ αὐτό ἔχει δυό πηγές. Ἡ μία εἶναι ἡ ἔλλειψη στόν κομπλεξικό κάποιων ἐπιθυμητῶν χαρισμάτων, πού τά ἔχουν συνάνθρωποί του καί τά ζηλεύει. Αὐτός λόγω ἐγωισμοῦ βλέπει πάντοτε τίς ἐλλείψεις τοῦ ἑαυτοῦ του κι ὄχι τά ξεχωριστά προτερήματά του. Ἡ ἄλλη εἶναι ἡ βίωση ἀπό τόν κομπλεξικό τῆς ἀπόστασης τοῦ πραγματικοῦ του ἑαυτοῦ ἀπό τόν ἐξιδανικευμένο ἑαυτό. Ἐδῶ ἔχουμε τόν διχασμένο ἐγωιστή ἄνθρωπο, ὅπου ἄλλος εἶναι στήν πραγματικότητα κι ἄλλος προσπαθεῖ νά φαίνεται. Τό κόμπλεξ αὐτό ἀναπτύσσεται, γιατί τόν κομπλεξικό τόν ἐνδιαφέρει σέ ὕψιστο βαθμό ἡ γνώμη, ἡ ἐκτίμηση καί ὁ θαυμασμός τῶν ἄλλων. Ζεῖ πρός τό θεαθῆναι.

Ὁ Θεός δώρισε σέ ὅλους χαρίσματα, ἀλλά ἐπέτρεψε καί ἐλλείψεις. Ἄν κάποιος εἶναι ἀνώτερος σέ ἕναν τομέα, αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ Θεός τόν ἐπιβάρυνε μέ μεγαλύτερη εὐθύνη. Ὁ καλός χριστιανός προσεύχεται γιά τόν ἀνώτερο καί καλύτερό του νά βοηθηθεῖ ἀπό τόν Θεό στή σωστή ἀξιοποίηση τῶν θείων δωρεῶν. Τίς ἐλλείψεις ὁ Θεός τίς ἐπιτρέπει γιά νά ἔχει ὁ καθένας τήν ἀνάγκη τοῦ ἄλλου καί νά μήν ὑπερηφανεύεται.

Ὁ σωστός ἄνθρωπος, ὁ μή κομπλεξικός, ἀγωνίζεται πῶς θά καλλιεργήσει τά δεδομένα χαρίσματα ἀπό τόν Θεό, γιατί γνωρίζει πώς θά δώσει λόγο στήν κρίση γιά τήν ἀξιοποίηση κάθε χαρίσματος (Παραβολή ταλάντων). Ἐπίσης δίνει σημασία κυρίως στό πῶς τόν βλέπει ὁ Θεός καί ἡ συνείδησή του καί δευτερευόντως στό πῶς τόν βλέπουν οἱ συνάνθρωποί του. Ὁ Θεός καί ἡ συνείδηση ποτέ δέν ξεγελιοῦνται. Οἱ ἄνθρωποι τή μία στιγμή χειροκροτοῦν καί τήν ἐπόμενη κατηγοροῦν, ἀρχικά φωνάζουν ‘ὡσαννά’ καί ἀργότερα φωνάζουν ‘ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν’. Ἀξία γιά τόν καθέναν ἔχει ἡ γνώμη τῆς συνείδησής του καί ἡ ἄποψη τοῦ Θεοῦ.

Ὑπάρχει ἕνας πνευματικός νόμος πού τόν διδάσκουν ὅλοι οἱ νηπτικοί Πατέρες πού λέει ὅτι ὅσο κάποιος ταπεινώνει τόν ἑαυτό του, τόσο ὁ Θεός τόν ἐξυψώνει. Ὅσο κάποιος ἀναγνωρίζει τά ἐλαττώματά του, τά πάθη καί τίς ἀδυναμίες του, τόσο ταπεινώνεται καί ἑλκύει τή θεία Χάρη καί ἁγιάζεται.

Ἀρχιμ. Μαξίμου Παναγιώτου

ΤΑ ΙΡΟΜΗΝΟ ΤΕΛΟΣ
ΡΟΔΟΣ
8017
ΕΛΤΑ Hellenic Post
ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1926/34 ΚΕΛΠ ΑΘ